

ความยินยอมในทางอาญา : ศึกษากรณีรับน้องที่ขัดคัดัดศรีความเป็นมนุษย์

โดย

นางสาวพิณพลอย สุทินประภา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขากฎหมายอาญา

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ความยินยอมในทางอาญา : ศึกษากรณีรับน้องที่ขัดคัดัดศรีความเป็นมนุษย์

โดย

นางสาวพิณพลอย สุทินประภา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขากฎหมายอาญา

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

CONSENT IN CRIMINAL LAW : A STUDY IN HAZING
WHICH VIOLATES HUMAN DIGNITY

BY

MISS PINPLOI SUTHINPRAPHA

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF LAWS

CRIMINAL LAW

FACULTY OF LAW

THAMMASAT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2016

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะนิติศาสตร์

วิทยานิพนธ์

ของ

นางสาวพิณพลอย สุทินประภา

เรื่อง

ความยินยอมในทางอาญา : ศึกษากรณีรับน้องที่ขัดคัดัดศรีความเป็นมนุษย์

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต

เมื่อ วันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2560

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ประทีป เฉลิมภัทรกุล)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนิท)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ประธาน จุฬาโรจน์มนตรี)

คณบดี

(ศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความยินยอมในทางอาญา : ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
ชื่อผู้เขียน	นางสาวพิณพลอย สุทินประภา
ชื่อปริญญา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	กฎหมายอาญา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนิท
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การจัดกิจกรรมรับน้องใหม่ของสถาบันการศึกษาแต่เดิมนั้นเป็นประเพณีที่ตึงาม ซึ่งสืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น เป็นการเชื่อมสัมพันธ์อันดีระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง แต่ภายหลังเริ่มมีการนำระบบโซเชียลเข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมรับน้อง รุ่นพี่เริ่มใช้อำนาจเหนือรุ่นน้อง บังคับให้ทำตามคำสั่งหรือให้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีการใช้ความรุนแรง ละเมิดสิทธิเสรีภาพหรือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ดังที่พบเห็นได้ตามสื่อต่างๆ ซึ่งการจัดกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวส่งผลกระทบต่อรุ่นน้องที่เข้าร่วมกิจกรรมในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเกิดอันตรายแก่กาย หรือได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจอย่างร้ายแรง และในบางครั้งอาจเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้

เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นแล้ว รุ่นพี่ผู้จัดกิจกรรมย่อมมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา แต่เห็นได้ว่า ปัญหาการรับน้องยังคงมีอยู่ในประเทศไทย เนื่องจากผู้จัดกิจกรรมมักอ้างความยินยอมของรุ่นน้องที่เข้าร่วมกิจกรรมมาเป็นข้ออ้างเพื่อปฏิเสธความรับผิด ทั้งบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญาสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดได้ก็ต่อเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแล้วเท่านั้น จึงไม่มีผลเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหาย และไม่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดในกรณีที่มีการจัดกิจกรรมรับน้องนั้นเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพ หรือขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งมักจะส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม แต่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกาย นอกจากนี้ ยังมีพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ซึ่งคุ้มครองเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีเท่านั้น จึงไม่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาการรับน้องได้ ส่วนประกาศกระทรวงศึกษาธิการ หรือระเบียบของมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่กำหนดมาตรการในการควบคุมการจัดกิจกรรมรับน้อง หากฝ่าฝืนก็มีผลเพียงการลงโทษทางวินัยเท่านั้น ไม่มีสภาพบังคับทางอาญา ทำให้ปัญหาการรับน้องยังคงมีอยู่ในประเทศไทย

จากการศึกษากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศส พบว่ามีการกำหนดให้การจัดกิจกรรมรับน้องที่ใช้ความรุนแรงหรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นการกระทำที่ต้องได้รับโทษทางอาญา ซึ่งสามารถนำแนวทางมาใช้ในการแก้ไขปัญหาความเสียหายที่เกิดจากการจัดกิจกรรมรับน้องได้ จึงสมควรที่จะมีการกำหนดขอบเขตของการอ้างความยินยอมในการปฏิเสธความรับผิดชอบ และบัญญัติกฎหมายเพื่อควบคุมการจัดกิจกรรมรับน้องให้อยู่ในขอบเขต เป็นไปตามประเพณีอันดีงาม และไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย

คำสำคัญ: การรับน้อง, ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, ความยินยอม

Thesis Title	CONSENT IN CRIMINAL LAW : A STUDY IN HAZING WHICH VIOLATES HUMAN DIGNITY
Author	Miss Pinploi Suthinprapha
Degree	Master of Laws
Major Field/Faculty/University	Criminal Law Faculty of Law Thammasat University
Thesis Advisor	Associate Professor Ph.D. Pokpong Srisanit
Academic Years	2016

ABSTRACT

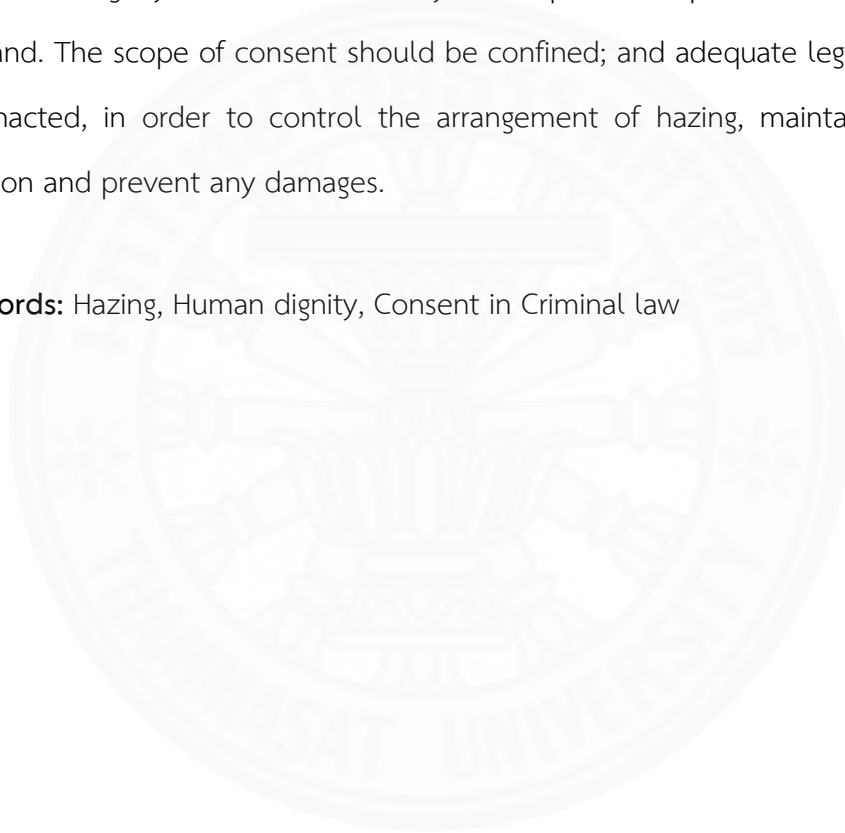
In the past, hazing established in educational institutions was a righteous tradition passed down from generation to generation. It was merely an arrangement of activities to create the good relationship between seniors and juniors. SOTUS system was, however, introduced into hazing afterwards. This righteous tradition become an abuse of power, which seniors exercise it against juniors. As being seen in the media, juniors have been forced to obey their orders or engage in violent activities, violating human rights, freedoms and human dignity. These activities endanger juniors physically and/or mentally, and sometimes deprive them of their life.

Under Thai Criminal Code, those seniors are definitely liable for criminal offences when damages are inflicted on the juniors. Yet, the problem still exists in Thailand as those seniors customarily defend themselves that the juniors participate in the activities with consent. Moreover, penalties under Thai Criminal Code can only be imposed if damages are inflicted. As a consequence, the seniors, inflicting mental damages on their juniors, will never be punished under Thai criminal law for their misconduct although human rights, freedoms and human dignity are violated. Such criminal provisions are accordingly not effective as a preventive measure. In addition, Children Protection Act B.C. 2546 are not applicable to resolve this problem because the Act exclusively applies to protect the children aged under eighteen. Meanwhile,

Notification of the Ministry of Education and universities' regulations, controlling the arrangement of hazing, merely contain disciplinary sanction. The problem therefore remains unsolved due to the lack of criminal liability.

After the investigation into the law of United States and France regarding hazing, it is revealed that both countries impose criminal liability to prevent the arrangement of hazing with violence, as it is the violation of human rights, freedoms and human dignity. This measure is maybe adequate to cope with the hazing issue in Thailand. The scope of consent should be confined; and adequate legislation should be enacted, in order to control the arrangement of hazing, maintain a righteous tradition and prevent any damages.

Keywords: Hazing, Human dignity, Consent in Criminal law

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีเนื่องมาจากความกรุณาอย่างสูงของคณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความรู้ และให้คำแนะนำ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนิท เป็นอย่างสูงที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสียสละเวลาอันมีค่าให้ความรู้ทางวิชาการ คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่องและแนะนำแนวทางแก้ไข เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ประทีป เถลิงภัทรกุล ที่กรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านอาจารย์ประธาน จุฬาโรจน์มนตรี และท่านศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านทั้งสามได้สละเวลาอันมีค่าให้ความกรุณาเสนอแนะข้อคิดเห็นและคำแนะนำเพื่อให้ผู้เขียนนำมาปรับปรุงข้อบกพร่อง และค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณนิเวศ สุทินประภา และคุณจิรภรณ์ สุทินประภา บิดามารดาซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เขียนประสบความสำเร็จ คอยให้กำลังใจและช่วยแนะนำเมื่อผู้เขียนประสบปัญหา คุณเจตจินต์ สุทินประภา ผู้เป็นที่คอยให้กำลังใจผู้เขียนเสมอมา

ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณกัญญารัตน์ รุ่งเรืองวิวัฒน์ คุณภาคภูมิ ศุขอารีย์ และกลุ่มเพื่อนผู้ช่วยผู้พิพากษา ที่ให้ความช่วยเหลือในการค้นคว้ากฎหมายต่างประเทศ ให้คำปรึกษา และให้กำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดระยะเวลาการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมถึงกัลยาณมิตรทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้เขียนมาโดยตลอด

นอกจากนี้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงไม่อาจสำเร็จลุล่วงไปได้ หากไม่มีผลงานทางวิชาการซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลของผู้เขียน ในการรวบรวมข้อมูลความรู้เพื่อนำมาวิเคราะห์ และหาแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนจึงขอขอบคุณเจ้าของผลงานต่างๆ ที่ผู้เขียนได้นำมาใช้ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีคุณประโยชน์ในทางวิชาการแก่ผู้ที่สนใจหรือเป็นประโยชน์ต่อสังคม ผู้เขียนขอมอบคุณความดีทั้งหมดแก่บุคคลทุกท่านที่ได้กล่าวถึงมา ณ ที่นี้ แต่หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่ผู้เดียว และผู้เขียนยินดีเป็นอย่างยิ่งที่จะรับฟังคำวิจารณ์หรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

นางสาวพิณพลอย สุทินประภา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
1.3 สมมติฐานในการศึกษา	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	3
1.5 วิธีการศึกษา	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับน้องและระบบโซเชียล	5
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ	5
2.1.1 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	6
2.1.2 สิทธิเสรีภาพของบุคคลที่ได้รับความคุ้มครอง	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความยินยอมทางกฎหมาย	10
2.2.1 ลักษณะของความยินยอม	11
2.2.2 องค์ประกอบของความยินยอม	13
2.3 การรับน้องภายใต้ระบบโซเชียล	18

2.3.1 ความหมายและความเป็นมาของการรับน้อง	18
2.3.2 ความหมายและความเป็นมาของระบบโซตัส	20
2.3.3 ลักษณะการรับน้องที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน	25
2.3.4 ปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการรับน้อง	27
2.4 แนวทางการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญา	28
2.4.1 ความเป็นมาของการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญา	29
2.4.2 หลักเกณฑ์การกำหนดความรับผิดชอบทางอาญา	30
บทที่ 3 มาตรการควบคุมการรับน้องในต่างประเทศ	33
3.1 ลักษณะและรูปแบบของการรับน้อง	34
3.1.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา	35
3.1.2 ประเทศฝรั่งเศส	39
3.2 ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรับน้องในต่างประเทศ	41
3.2.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา	41
3.2.2 ประเทศฝรั่งเศส	44
3.3 การกำหนดความรับผิดชอบทางอาญากรณีการรับน้อง	45
3.3.1 Anti-Hazing Law ในประเทศสหรัฐอเมริกา	46
3.3.2 ความผิดตาม The French Penal Code	54
3.4 ตัวอย่างการดำเนินคดีการรับน้องที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ	58
3.4.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา	58
3.4.2 ประเทศฝรั่งเศส	58
บทที่ 4 วิเคราะห์มาตรการควบคุมการรับน้องในประเทศไทย ปัญหาที่เกิดขึ้น และแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหา	62
4.1 การรับน้องกับหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพ	62
4.1.1 การรับน้องกับหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	62
4.1.2 การรับน้องกับสิทธิเสรีภาพ	64
4.2 มาตรการที่ใช้ในการควบคุมการรับน้องในประเทศไทย	65

4.2.1 ความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายอาญา	65
4.2.2 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546	67
4.2.3 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการและประกาศสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา	67
4.2.4 ประกาศและระเบียบของมหาวิทยาลัยต่างๆ	70
4.3 ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการอื่นในการควบคุมการรับน้อง ในประเทศไทย	74
4.3.1 การอ้างความยินยอมกรณีผู้เสียหายสมัครใจเข้าร่วมในการรับน้อง	74
4.3.1.1 การอ้างความยินยอมในความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ	74
4.3.1.2 การอ้างความยินยอมในความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	75
4.3.2 การขาดสภาพบังคับทางกฎหมาย	77
4.3.3 การขาดกฎหมายเฉพาะเรื่องการรับน้อง	78
4.3.4 การรับน้องกับประเพณีที่สืบทอดกันมา	78
4.4 วิเคราะห์การแก้ปัญหาเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการควบคุมการรับน้อง	79
4.4.1 ความแตกต่างในการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญากรณีการรับน้องของ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศส	80
4.4.1.1 ความรับผิดชอบทางอาญาของผู้จัดกิจกรรม	80
4.4.1.2 ความรับผิดชอบทางอาญาของสถาบันการศึกษา	81
4.4.1.3 ความรับผิดชอบทางอาญาของบุคคลภายนอก	83
4.4.2 การกำหนดขอบเขตของการให้ความยินยอมในการเข้าร่วมกิจกรรม การรับน้อง	84
4.4.3 การกำหนดความรับผิดชอบทางอาญากรณีการรับน้องในประเทศไทย	88
4.4.3.1 ความรับผิดชอบทางอาญากรณีการรับน้องกับแนวทางการกำหนด ความรับผิดชอบทางอาญา	89
4.4.3.2 ลักษณะการกระทำอันควรกำหนดเป็นความผิด	91
4.4.3.3 บทกำหนดโทษ	97
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	100
5.1 บทสรุป	100

5.2 ข้อเสนอแนะ	106
บรรณานุกรม	109
ประวัติผู้เขียน	114

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงเปิดการศึกษาใหม่ของสถาบันการศึกษาต่างๆ มักมีกิจกรรมที่รุ่นพี่จัดขึ้นเพื่อต้อนรับสมาชิกใหม่ที่เรียกว่า “การรับน้อง” โดยการรับน้องเป็นประเพณีที่เกิดขึ้นมายาวนานในสังคมไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้รุ่นน้องซึ่งเป็นสมาชิกใหม่ ได้ทำความรู้จักกับเพื่อนและรุ่นพี่ ให้สมาชิกใหม่เกิดความผูกพัน มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนในสถาบันเดียวกัน แต่เดิมนั้นการรับน้องเป็นกิจกรรมที่เน้นการเชื่อมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน เพื่อให้ทุกคนมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว มีความภาคภูมิใจในสถาบัน ต่อมาเริ่มมีการนำระบบโซเชียล (SOTUS) เข้ามาใช้ในการรับน้อง ซึ่งหลักการพื้นฐานของระบบโซเชียลจะให้ความสำคัญเรื่องการเคารพผู้อาวุโส รุ่นน้องต้องเคารพเชื่อฟังรุ่นพี่ หล่อหลอมให้ทุกคนมีความรักความสามัคคี แต่ในความเป็นจริง การรับน้องโดยใช้ระบบโซเชียลกลับกลายเป็นกิจกรรมที่รุ่นพี่ใช้อำนาจในการบังคับข่มขู่ให้รุ่นน้องทำตามความต้องการของตน โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสม กดดันให้รุ่นน้องต้องทำในสิ่งที่ไม่อยากทำ ใช้ความรุนแรง ทำร้ายร่างกาย บังคับให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้แสดงออกซึ่งพฤติกรรมอันไม่เหมาะสมในทางเพศ อันเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ และขัดต่อหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งการรับน้องในลักษณะดังกล่าวส่งผลร้ายต่อสมาชิกใหม่ที่ถูกระทำทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ดังที่เห็นปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์ หรือสื่อประเภทต่างๆ ว่ามีนักศึกษาใหม่ได้รับอันตรายจากการเข้าร่วมกิจกรรมรับน้อง ซึ่งบางครั้งร้ายแรงถึงขั้นเสียชีวิต หรือบางรายที่ไม่ได้รับอันตรายแก่กาย แต่ก็ได้รับผลกระทบทางจิตใจอย่างรุนแรงจนเกิดสภาวะวิตกกังวล หวาดกลัวรุ่นพี่ และต้องลาออกจากสถาบันการศึกษาไปในที่สุด เมื่อเกิดปัญหาดังกล่าวขึ้น กลุ่มรุ่นพี่ที่จัดกิจกรรมการรับน้องก็มักจะให้เหตุผลว่า การรับน้องในลักษณะดังกล่าวเป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา เพื่อให้รุ่นน้องมีความรัก ความสามัคคีกัน เมื่อประสบปัญหา ก็ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การฝึกให้รุ่นน้องต้องเผชิญกับภาวะกดดันก็เพื่อให้มีความอดทนและพร้อมที่จะเจอปัญหาอื่นๆ ต่อไปในอนาคต

ในปัจจุบัน ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรับน้องยังคงปรากฏให้เห็นอยู่เสมอ การควบคุมการรับน้องให้เป็นไปอย่างสร้างสรรค์ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายยังไม่สามารถทำได้ เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ควบคุมการรับน้องโดยตรง มีเพียงประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การจัดกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ในสถาบันอุดมศึกษา โดยมีการกำหนดนโยบายในการจัดกิจกรรมรับน้องให้เคารพสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ไม่ให้มีความรุนแรงหรือล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งทางร่างกายหรือจิตใจ ไม่ให้มีการตีหรือตีตบ แอลกอฮอล์ และเสพสิ่งมีเมาทุกชนิด แต่ประกาศดังกล่าว ไม่มีสภาพบังคับในทางอาญา หรือมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้มีการออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดกิจกรรมการรับน้องเพื่อควบคุมไม่ให้เกิดความเสียหาย แต่ผลของการฝ่าฝืนก็เป็นเพียงความผิดวินัยของสถาบันการศึกษาเท่านั้น เช่น การภาคทัณฑ์หรือทำทัณฑ์บน ซึ่งเป็นโทษสถานเบา นักศึกษาจึงไม่มีความเกรงกลัว ยังคงกล้าจัดกิจกรรมการรับน้องที่รุนแรง ละเมิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลอื่น

ส่วนประมวลกฎหมายอาญาของ泰นั้น แม้ว่าจะมีบทบัญญัติความรับผิดชอบที่รองรับความเสียหายที่เกิดขึ้น เช่น ความรับผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตายตามมาตรา 291 ความรับผิดฐานทำร้ายร่างกายตามมาตรา 295 ความรับผิดฐานประมาททำให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายสาหัสตามมาตรา 300 ความผิดต่อเสรีภาพตามมาตรา 309 และมาตรา 310 และความผิดฐานทำให้ผู้อื่นเกิดความหวาดกลัว ตกใจ โดยการขู่เข็ญ อันเป็นความผิดลหุโทษตามมาตรา 392 ก็ตาม แต่ในความเป็นจริงก็ยังไม่มีการดำเนินคดีกับรุ่นพี่ที่ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือเมื่อมีความตายเกิดขึ้น ก็เป็นการยากในการตรวจพิสูจน์ถึงสาเหตุแห่งการตาย และสำหรับความผิดต่อเสรีภาพ ผู้กระทำก็ยังสามารถอ้างความยินยอมของผู้เสียหายมายกเว้นความผิดของตนได้อีกด้วย นอกจากนี้ ในกรณีที่มีการรับน้องไม่เป็นเหตุที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตหรือร่างกายของนักศึกษา แต่เป็นการรับน้องที่ละเมิดต่อสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อันอาจส่งผลกระทบต่อจิตใจอย่างร้ายแรงของผู้ถูกกระทำ ก็ไม่มีบทบัญญัติใดที่จะเอาผิดกับผู้กระทำผิดได้ รวมทั้งความรับผิดตามประมวลกฎหมายอาญาก็เป็นกรณีที่จะใช้ดำเนินคดีกับรุ่นพี่ที่กระทำความผิดได้ต่อเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแล้วเท่านั้น หรือเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ แต่ไม่สามารถทำให้การรับน้องที่รุนแรง ละเมิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หมดไปจากประเทศไทยได้ อันจะส่งผลเสียหายแก่นักศึกษาใหม่ที่จะเป็นอนาคตที่ดีของประเทศต่อไป จึงเห็นควรว่าต้องมีการศึกษาเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ว่าแนวทางใดจะนำมาใช้ควบคุมการจัดกิจกรรมการรับน้อง ไม่ให้มีการใช้ความรุนแรง ละเมิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาในสถาบันการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงลักษณะการจัดกิจกรรมการรับน้อง ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการรับน้อง กฎหมายและมาตรการที่ใช้ในการควบคุมการจัดกิจกรรมการรับน้องในประเทศไทย และการอ้างความยินยอมเพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบ

1.2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการใช้กฎหมายในการควบคุมการจัดกิจกรรมการรับน้องในต่างประเทศ

1.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการควบคุมการจัดกิจกรรมการรับน้องในประเทศไทยให้อยู่ในขอบเขต ไม่มีการใช้ความรุนแรง หรือละเมิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ความเสียหายที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการรับน้องในประเทศไทยเป็นปัญหาที่รุนแรงส่งผลกระทบต่อนักศึกษาในสถาบันการศึกษาและครอบครัวเป็นอย่างมาก กฎหมายหรือมาตรการอื่นที่ใช้ในการควบคุมการรับน้องยังไม่สามารถบังคับใช้ได้มีประสิทธิภาพ ขาดสภาพบังคับทางกฎหมาย ไม่สามารถนำรุ่นพี่ที่กระทำความผิดมาลงโทษได้ มีการหยิบยกเอาความยินยอมของรุ่นน้องที่เข้าร่วมกิจกรรมมาเป็นข้ออ้างเพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบ ทำให้การจัดกิจกรรมการรับน้องที่ใช้ความรุนแรง ละเมิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ยังคงมีอยู่เสมอมาในสถาบันการศึกษา จึงควรจะต้องมีการหาแนวทางที่เหมาะสมเพื่อควบคุมการรับน้องในสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะ เพื่อให้การรับน้องเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ เกิดประโยชน์ และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตร่างกายหรือจิตใจของสมาชิกใหม่ได้อย่างแท้จริง โดยการกำหนดขอบเขตของความยินยอมที่จะนำมาเป็นข้ออ้างเพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบ ว่าสามารถอ้างความยินยอมได้มากน้อยเพียงใด และการบัญญัติกฎหมายเพื่อควบคุมการจัดกิจกรรมการรับน้อง

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการรับน้องที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จะศึกษาเฉพาะการจัดกิจกรรมการรับน้องในสถาบันการศึกษา กฎหมายและมาตรการ

ควบคุมที่มีอยู่ในประเทศไทย ส่วนกฎหมายต่างประเทศจะศึกษาเฉพาะประเทศที่มีการบัญญัติความรับผิดชอบทางอาญาของการจัดกิจกรรมการรับน้องไว้ คือ ประเทศฝรั่งเศสและประเทศสหรัฐอเมริกา

1.5 วิธีการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยใช้วิธีการศึกษาแบบการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้าจากหนังสือ บทความทางวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ข่าวสารการรับน้อง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมถึงศึกษากฎหมายและการดำเนินคดีของต่างประเทศ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำข้อสรุปและเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาคารับน้องในประเทศไทยต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ได้ทราบถึงสภาพปัญหาของการจัดกิจกรรมการรับน้อง มาตรการทางกฎหมาย รวมถึงมาตรการอื่นๆ ที่ใช้ในการควบคุมการจัดกิจกรรมการรับน้องที่มีอยู่ในปัจจุบัน

1.6.2 ได้ทราบถึงการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของการรับน้องในต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาคารับน้องในประเทศไทย

1.6.3 สามารถเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการกำหนดขอบเขตของการให้ความยินยอม และการบัญญัติกฎหมายเพื่อควบคุมไม่ให้มีการจัดกิจกรรมการรับน้องที่รุนแรง ละเมิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อันส่งผลเสียหายต่อผู้ถูกกระทำได้

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับน้องและระบบโซตัส

ในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพของประชาชนทุกคนย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ การละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นย่อมกระทำไม่ได้ นอกจากจะมีกฎหมายให้อำนาจไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ทุกคนที่อยู่ร่วมกันในสังคมต่างมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน มีอิสระในการคิดตกลงใจที่จะกระทำการใดๆ ด้วยตนเอง ไม่ตกอยู่ภายใต้การบังคับของใคร แต่จากที่ปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์ หรือตามสื่อประเภทต่างๆ ในช่วงเดือนมิถุนายนของทุกปี มักมีข่าวเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมรับน้องในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาอื่นๆ ที่มีการรับน้องที่ใช้ความรุนแรง การบังคับให้รุ่นน้องที่เพิ่งจะก้าวเข้าสู่มหาวิทยาลัยเข้าร่วมกิจกรรมที่มีการละเมิดสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยรุ่นพี่ผู้จัดกิจกรรมมักจะนำระบบโซตัส (SOTUS) ที่รุ่นน้องจะต้องเคารพเชื่อฟังรุ่นพี่มาใช้อย่างเข้มงวด เพื่ออ้างสิทธิในการสั่งให้รุ่นน้องทำตามความต้องการของตน นอกจากนี้ยังนำเหตุผลเรื่องการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง หรือรุ่นน้องด้วยกันเอง การฝึกความมีระเบียบวินัย ความอดทน ให้รุ่นน้องมีความรักและสามัคคีมาเป็นข้ออ้างในการสั่งให้รุ่นน้องปฏิบัติตามคำสั่งด้วย ซึ่งการใช้อำนาจของรุ่นพี่ในลักษณะดังกล่าว บางครั้งก็นำไปสู่การเกิดความเสียหาย เกิดอันตรายต่อชีวิต และร่างกายของรุ่นน้องที่เข้าร่วมกิจกรรม และเมื่อเกิดความเสียหายขึ้น ก็มักจะมีการอ้างว่ารุ่นน้องสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง ดังจะเห็นได้จากปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น ในการจะศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมรับน้องที่รุนแรง ละเมิดสิทธิเสรีภาพและขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จึงจำเป็นต้องศึกษาความหมาย ประวัติความเป็นมาของการรับน้องและระบบโซตัส แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การให้ความยินยอม และแนวทางการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญา เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาต่อไป

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของประชาชนไว้ในมาตรา 4 ว่า

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน

ดังนั้น การที่รัฐหรือปัจเจกบุคคลจะกระทำการใดๆ จึงต้องคำนึงถึงการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นด้วย

2.1.1 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

คำว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญของเยอรมัน โดยมีที่มาจากการกระทำอันโหดร้ายทารุณที่พวกนาซีได้กระทำต่อชาวยิวในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยมีการดำเนินการต่างๆ ที่มนุษย์ไม่ควรจะปฏิบัติต่อกัน เช่น การทดลองฉีดสารเข้าสู่ร่างกายของชาวยิว การโกนผมผู้หญิงแล้วนำไปทอเป็นเครื่องนุ่งห่ม หรือการนำชาวยิวที่อ่อนแอเข้าห้องรมก๊าซพิษ จากเหตุการณ์ดังกล่าว ด้วยความสำนึกต่อการกระทำที่เกิดขึ้น ในการร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับ 1949 จึงได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 1 ว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นสิ่งที่ไม้อาจล่วงละเมิดได้ เป็นภาระหน้าที่ของรัฐที่จะต้องให้ความเคารพและให้ความคุ้มครองต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” กล่าวได้ว่า การรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีที่มาจากการปฏิบัติที่มนุษย์กระทำต่อมนุษย์อย่างโหดร้ายทารุณ หรือการกระทำที่ไม่เหมาะสมไม่ควร การยืนยันถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จึงเป็นการยืนยันถึงความเท่าเทียมกันในฐานะของ “ความเป็นมนุษย์”¹

นักกฎหมายหลายคน ได้อธิบายความหมายในทางกฎหมายของคำว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” เช่น Klaus Stern อธิบายว่า

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หมายถึง คุณค่าอันมีลักษณะเฉพาะ และเป็นคุณค่าที่มีความผูกพันอยู่กับความเป็นมนุษย์ ซึ่งบุคคลในฐานะที่เป็นมนุษย์ทุกคนได้รับคุณค่าดังกล่าวโดยไม่จำต้องคำนึงถึงเพศ เชื้อชาติ ศาสนา วัย หรือคุณสมบัติอื่นๆ ของบุคคล ในความหมายนี้ “ศักดิ์ศรี” จึงหมายถึงลักษณะบางประการที่สร้างออกมาเป็นคุณค่าเฉพาะตัวของมนุษย์ อันเป็นสาระัตถะในการกำหนดความรับผิดชอบของตนเอง และเป็นสาระัตถะที่มนุษย์แต่ละคนได้รับเพื่อความเป็นมนุษย์ของบุคคลนั้น²

Guenter Duerig ได้อธิบายคำว่า ศักดิ์ศรี ว่า

มนุษย์ทุกคนเป็นมนุษย์โดยอำนาจแห่งจิตวิญญาณของเขาเอง ซึ่งทำให้เขาแตกต่างจากความเป็นอยู่ในสภาวะธรรมชาติที่ปราศจากความเป็นส่วนบุคคล และการทำให้บรรลุ

¹ บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2552), น. 84-85.

² Klaus Stern, Das Staatsrecht der Bundesrepublik Deutschland, Band II/2, Allgemeine Lehren der Grundrechte, S. 1113 อ้างถึงใน บรรเจิด สิงคะเนติ, เพิ่งอ้าง, น.87.

เป้าหมายภายในขอบเขตส่วนบุคคลนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของบุคคลนั่นเอง ในอันที่จะกำหนดตนเองและในการสร้างสภาพแวดล้อมของตนเอง³

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์ของเยอรมันยังเคยอธิบายเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ในคดี KPD-Urteil ว่า

เป็นการเรียกร้องการสร้างตนเองอย่างอิสระของปัจเจกบุคคลในรัฐเสรีประชาธิปไตย ถือว่ามีคุณค่าสูงสุด เป็นสิ่งที่มีอาจล่วงละเมิดได้ เป็นสิ่งที่ต้องให้ความเคารพและต้องได้รับความคุ้มครองจากรัฐ มนุษย์ คือคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีความสามารถในการสร้างชีวิตบนความรับผิดชอบของตนเอง ดังนั้น เพื่อเห็นแก่ศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์ของปัจเจกบุคคล จะต้องทำให้เกิดความมั่นคงแก่ปัจเจกบุคคลในการพัฒนาลักษณะส่วนบุคคลให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้⁴

จากแนวคิดในการให้ความหมายดังกล่าว ศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์จะประกอบไปด้วยสาระสำคัญ 2 ประการด้วยกัน คือ 1. สิทธิในชีวิตร่างกาย เป็นสิทธิที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิดและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เป็นสิทธิตามธรรมชาติที่ไม่อาจถูกพรากไปจากมนุษย์ได้ โดยมนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะกำหนดตนเองได้อย่างอิสระ สามารถสร้างสภาพแวดล้อมและพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองได้โดยไม่มีใครมาบังคับ และบุคคลทุกคนย่อมต้องเคารพในขอบเขตส่วนบุคคลของแต่ละคนด้วย 2. สิทธิในความเสมอภาค เป็นสิทธิที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลต่อปัจเจกบุคคลและต่อสังคม โดยสิทธิในความเสมอภาคนี้แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพที่เท่าเทียมกัน และต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคกับบุคคลอื่นในสังคม⁵

จากปัญหาในการนิยามความหมายของศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์ ทำให้การอธิบายถึงการละเมิดศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์สามารถทำได้โดยการอธิบายในเชิงปฏิเสธ และศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์ของเยอรมันได้เคยวินิจฉัยเกี่ยวกับการละเมิดศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์โดยใช้ถ้อยคำต่างๆ เช่น การทำให้ได้รับความอับอาย (Erniedrigung) การติดตามไล่ล่า (Verfolgung) การเนรเทศ (Achtung) และการลงโทษที่มีลักษณะทารุณโหดร้าย หรือการกระทำที่เป็นการบังคับให้ทำงาน การใช้คนเป็นทาส การก่อการร้าย การทำลายล้างชาติพันธุ์ หรือการนำมนุษย์ไปใช้ในทางทดลอง ซึ่งต่อมาศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์ของเยอรมันยังได้มีการพัฒนาแนวคิดออกมาในรูปแบบภาวะวิสัย โดยกล่าวว่า ศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์ได้รับความกระทบกระเทือน หากมนุษย์ได้ถูกลดคุณค่ามาเป็นเพียง

³ Duerig, Grundgesetz - Kommentar, Art.1, Abs. 1, Rdnr. 17 อ้างถึงใน บรรเจิด สิงคะเนติ, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 1*, น. 87.

⁴ บรรเจิด สิงคะเนติ, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 1*, น. 88.

⁵ *เพ็ญอ้าง*, น. 89.

วัตถุประสงค์ของการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง กรณีนี้ย่อมถือได้ว่าการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แล้ว⁶

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้มีการบัญญัติรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ในมาตรา 4 ส่งผลให้ผูกพันกับการกระทำของรัฐ โดยเป็นตัวกำหนดและจำกัดความชอบธรรมในการดำเนินการต่างๆ ของรัฐ และยังบังคับให้รัฐต้องกำหนดเป็นหลักกฎหมายทั่วไปว่าอำนาจอื่นๆ นอกเหนือจากอำนาจรัฐจะไม่สามารถละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้ และแม้ว่าจะไม่ถึงขั้นก่อให้เกิดสิทธิมหาชนในการเรียกร้องให้มีการออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ก็ตาม แต่จากการบัญญัติรับรองในลักษณะดังกล่าวก็ต้องตีความว่า รัฐไม่มีหน้าที่แต่ประการใดในการเข้าไปร่วมในการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรัฐยังต้องปกป้องคุ้มครองไม่ให้เกิดการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ด้วย⁷

2.1.2 สิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่ได้รับความคุ้มครอง

คำว่า “สิทธิ” ในความหมายทั่วไปมีความหมายว่า “อำนาจที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้บุคคลหนึ่งในอันที่จะกระทำการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินหรือกับบุคคลอื่น และในการเรียกร้องให้บุคคลหนึ่งหรือหลายคนกระทำการอันใดที่เป็นประโยชน์แก่ตน สิทธิจึงเป็นการก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่นด้วย”⁸ แต่หากให้ความหมายของสิทธิในแง่ที่เป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญ จะแปลได้ว่า สิทธิ คือ อำนาจที่รัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดได้รับรองหรือคุ้มครองให้บุคคลในอันที่จะกระทำการหรือไม่กระทำการใด ซึ่งการให้อำนาจดังกล่าวก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องที่จะไม่ให้บุคคลอื่นเข้ามาก้าวล่วงหรือแทรกแซงในสิทธิตามรัฐธรรมนูญของตน โดยเฉพาะการเรียกร้องต่อองค์กรของรัฐไม่ให้มาแทรกแซงในขอบเขตสิทธิของปัจเจกบุคคล ในบางกรณียังเป็นการก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องให้รัฐกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งด้วย สิทธิตามรัฐธรรมนูญนี้จึงเป็นสิทธิที่ผูกพันองค์กรของรัฐที่จะต้องเคารพและดำเนินการปกป้องคุ้มครองสิทธิดังกล่าวเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ⁹

ส่วนความหมายของคำว่า “เสรีภาพ” นั้น หมายถึง “สภาวะของบุคคลที่มีอิสระในการตัดสินใจกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการของตนเอง โดยปราศจากการครอบงำ

⁶ เพิ่งอ้าง, น. 101.

⁷ เพิ่งอ้าง, น. 109-110.

⁸ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ, (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2538), น. 21.

⁹ บรรเจิด สิงคะเนติ, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 1, น. 49.

ของบุคคลอื่น”¹⁰ เสรีภาพจึงหมายถึงอำนาจของบุคคลที่จะกำหนดตนเองว่าจะกระทำการหรือไม่กระทำการใด ซึ่งจะแตกต่างจาก สิทธิ ที่เป็นอำนาจในการเรียกร้องให้บุคคลอื่นกระทำการหรือไม่กระทำการใด เสรีภาพจึงต่างจากสิทธิตรงที่ว่า เสรีภาพเป็นอำนาจที่มีอยู่เหนือตนเอง ไม่ก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่น แต่หากเป็นกรณี “สิทธิในเสรีภาพ” จะหมายความว่า บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะใช้เสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญได้รับรองและคุ้มครองให้ ดังนั้น จึงก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่นที่จะไม่เข้าไปก้าวก่าย รบกวน หรือละเมิดการใช้เสรีภาพที่รัฐธรรมนูญได้รับรองและคุ้มครองให้ จึงกล่าวได้ว่า เสรีภาพก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่นที่จะไม่เข้ามารบกวนการใช้อำนาจตัดสินใจในการกระทำหรือไม่กระทำการใดๆ ของปัจเจกบุคคล¹¹

จะเห็นได้ว่าสิทธิและเสรีภาพเป็นสิ่งสำคัญที่รัฐธรรมนูญได้ให้ความคุ้มครองไว้ โดยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 4 ได้บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน” ซึ่งสิทธิเสรีภาพของประชาชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองมาโดยตลอด ดังเช่นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 32 ได้บัญญัติรับรองไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในร่างกาย...”

จากมาตรา 32 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หลักสำคัญก็คือ สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายเป็นของปัจเจกบุคคล ตนเองเท่านั้นที่จะมีสิทธิในชีวิตและร่างกายของตน ใครก็ไม่สามารถที่จะละเมิดได้ การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีที่โหดร้ายรุนแรง ก็ไม่สามารถทำได้ และในขณะเดียวกัน ปัจเจกบุคคลก็มีเสรีภาพในการที่จะดำเนินชีวิตของตนได้อย่างอิสระ บุคคลอื่นจะมาบังคับหรือบงการให้กระทำการใดๆ ไม่ได้¹²

แม้ว่าสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจะเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองและคุ้มครองไว้ แต่การอ้างถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพย่อมมีขอบเขตจำกัด ดังที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 25 ว่า “สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำเช่นนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือ

¹⁰ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 8*, น. 22.

¹¹ บรรเจิด สิงคะเนติ, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 1*, น. 51-52.

¹² คณิน บุญสุวรรณ, *คู่มือการใช้สิทธิของประชาชน*, (กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ, 2547), น. 30.

เป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น” หมายความว่า การที่บุคคลใดจะอ้างสิทธิและเสรีภาพของตน จะต้องไม่เป็นการแทรกแซงในสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น เพราะบุคคลอื่นก็มีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกัน และยังต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งหมายถึงเฉพาะกรณีที่เป็นการปฏิบัติต่อรัฐธรรมนูญในส่วนที่ห้ามมิให้ทำการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเท่านั้น เช่น ตามมาตรา 291 วรรค 2 บัญญัติห้ามมิให้มีการเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ นอกจากนี้ การอ้างสิทธิและเสรีภาพ ยังต้องไม่เป็นการขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนด้วย ซึ่งคำว่า ศีลธรรมอันดีของประชาชนนั้น ก็ได้มีการนิยามความหมายที่ชัดเจนแน่นอน และไม่ขึ้นอยู่กับทัศนคติของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือทัศนคติของบุคคลทั้งโลก แต่ขึ้นอยู่กับความสำนึกในทางศีลธรรมของสังคมนั้น โดยศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน เห็นว่า อาจหมายถึงทัศนคติโดยทั่วไปทางจริยธรรมของสังคม และเป็นหน้าที่ของศาลที่จะต้องวินิจฉัยโดยคำนึงถึงความรู้สึกของคนส่วนใหญ่ในสังคมนั้นเอง¹³

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความยินยอมทางกฎหมาย

สำหรับประเทศไทย ไม่มีบทบัญญัติใดของกฎหมายอาญาที่บัญญัติว่า ความยินยอมของผู้เสียหายเป็นเหตุที่ผู้กระทำความผิดสามารถทำได้ แต่ในทางวิชาการ นักนิติศาสตร์ยอมรับว่า “ความยินยอมไม่ก่อให้เกิดการละเมิด” ในตำรากฎหมายอาญาของไทยจึงยอมรับกันทั่วไปว่า ความยินยอมของผู้เสียหาย เป็นเหตุที่ผู้กระทำความผิดสามารถทำได้เหตุหนึ่ง¹⁴ ซึ่งไม่เป็นการละเมิดนิติสมบัติของผู้ให้ความยินยอม¹⁵ โดยศาสตราจารย์จิตติ ติงศภัทย์ ให้ความเห็นว่า เฉพาะบทบัญญัติที่เป็นการลงโทษบุคคลเท่านั้นที่จะต้องบัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษร แต่หลักกฎหมายที่ใช้สำหรับยกเว้นความผิดไม่จำต้องบัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษร¹⁶ นอกจากนี้ นักวิชาการบางท่านให้เหตุผลว่า การอ้างความ

¹³ บรรเจิด สิงคะเนติ, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 1*, น. 216-226.

¹⁴ คณิต ฌ นคร, *กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป*, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2554), น. 261.

¹⁵ สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, “ความยินยอมที่พึงสันนิษฐานได้ตามกฎหมายอาญาเยอรมัน,” *บทบัญญัติ*, เล่มที่ 60 ตอนที่ 4, น. 160 (ธันวาคม 2547).

¹⁶ จิตติ ติงศภัทย์, “ความยินยอมไม่ทำให้เป็นความผิด,” *วารสารกฎหมาย*, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีที่ 3 ฉบับที่ 2, น. 52-53 (2520).

ยินยอมเป็นคุณต่อผู้กระทำ เช่น การยินยอมเข้าร่วมแข่งขันชกมวย หากเป็นการให้ความยินยอมที่เกิดจากความสมัครใจ สังคมก็ให้การยอมรับว่าเป็นความยินยอมที่สามารถทำได้ ซึ่งเป็นลักษณะของจารีตประเพณี ทำให้มีสภาพบังคับตามกฎหมาย ส่งผลให้การกระทำนั้นผู้กระทำมีอำนาจที่จะกระทำได้ เนื่องจากผู้ถูกกระทำให้ความยินยอม แม้ว่าการกระทำดังกล่าวจะเป็นการกระทำที่ครอบครัวประกอบความผิดทางอาญา¹⁷ แต่อย่างไรก็ตาม ความยินยอมในการเข้าร่วมแข่งขันกีฬาจะยกเว้นความผิดได้เฉพาะแต่การเล่นภายใต้กติกาเท่านั้น หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งกระทำความผิดต่ออีกฝ่ายโดยไม่เล่นตามกติกา เช่น การตั้งใจทำร้ายร่างกายผู้เล่นฝ่ายตรงข้าม ผู้กระทำยังคงต้องรับผิดชอบ โดยไม่สามารถอ้างความยินยอมเป็นเหตุยกเว้นความผิดได้ เนื่องจากกฎหมายยอมรับเฉพาะการเล่นภายใต้กฎกติกาเท่านั้น¹⁸

2.2.1 ลักษณะของความยินยอม

การให้ความยินยอมของผู้เสียหายเป็นการสละคุณธรรมทางกฎหมาย (Rechtsgut) ของผู้เสียหาย โดยคุณธรรมทางกฎหมาย มี 2 ประเภท คือ คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนรวม (Universalrechtsgut) และคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล (Individualrechtsgut) โดยผู้เสียหายสามารถสละคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคลได้เท่านั้น แต่ไม่มีอำนาจที่จะสละคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนรวม เนื่องจากบุคคลทั่วไปไม่ใช่เจ้าของคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนรวมนั่นเอง¹⁹ ซึ่งการแสดงออกถึงการสละคุณธรรมทางกฎหมายอันเป็นการให้ความยินยอมของผู้เสียหายนั้น อาจเป็นการแสดงออกโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายก็ได้ แต่การนิ่งเฉยไม่ถือเป็นการให้ความยินยอมหรือการสละคุณธรรมทางกฎหมาย โดยผู้เสียหายจะต้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อแสดงให้เห็นว่ามี การให้ความยินยอม²⁰

ความยินยอมของผู้เสียหายในกฎหมายอาญา มี 2 ประเภท คือ²¹

¹⁷ ชัชกร ระวังภัย, “ความรับผิดทางอาญาของแพทย์กรณีการทดลองต่อมนุษย์,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534), น. 161.

¹⁸ เกียรติขจร วัฒนสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1 บทบัญญัติทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 10 (กรุงเทพมหานคร: พลสยาม พรินติ้ง, 2551), น. 435.

¹⁹ คณิต ณ นคร, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 14, น. 261.

²⁰ เพิ่งอ้าง

²¹ ชัชกร ระวังภัย, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 17, น. 161-163.

2.2.1.1 ความยินยอมของผู้เสียหายที่เป็นส่วนหนึ่งของข้อเท็จจริงที่เป็นองค์ประกอบของความผิด (โครงสร้างความผิดอาญาส่วนที่ 1)

(1) กฎหมายบัญญัติชัดเจนเกี่ยวกับความยินยอมของผู้เสียหาย ดังนั้น แม้ผู้เสียหายจะให้ความยินยอม ผู้กระทำก็ยังคงมีความผิด เช่น มาตรา 277 ฐานกระทำชำเราเด็กที่อายุยังไม่เกิน 15 ปี ซึ่งมีใช้ภรรยาของตน, มาตรา 279 ฐานกระทำอนาจารเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี, มาตรา 282 ฐานเป็นธุระจัดหาเพื่อการอนาจาร, มาตรา 301 และมาตรา 302 ฐานยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก, มาตรา 317 และมาตรา 319 ฐานพรากผู้เยาว์ ซึ่งบางกรณีกฎหมายยังกำหนดให้ผู้กระทำ ความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น หากเป็นการกระทำที่ผู้เสียหายไม่ยินยอม เช่น มาตรา 303 และมาตรา 318

(2) กฎหมายไม่ได้บัญญัติชัดเจนถึงความยินยอม แต่เห็นได้ว่าต้องเป็นการกระทำที่ไม่ได้รับความยินยอมจากผู้เสียหาย ดังนั้น หากเป็นความยินยอมอันบริสุทธิ์ของผู้เสียหาย กล่าวคือ ผู้เสียหายให้ความยินยอมโดยรู้ข้อเท็จจริงทั้งหมดว่าเป็นอย่างไร การกระทำนั้นย่อมไม่มีความผิด เช่น ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามมาตรา 276 หากหญิงยอมให้ชายร่วมประเวณี ชายย่อมไม่มีความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ตามมาตรา 276 เพราะความยินยอมทำให้การกระทำของชายไม่เป็นการข่มขืนกระทำชำเรา เนื่องจากขาดองค์ประกอบภายนอกของความผิด²² นอกจากนี้ยังมีมาตรา 278 มาตรา 283 วรรคแรก และมาตรา 284 ความผิดต่อเสรีภาพ ตามมาตรา 309 มาตรา 312 (2) และมาตรา 320 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ตามมาตรา 337 – 340 และมาตรา 341 ซึ่งในกรณีดังกล่าว ความยินยอมของผู้เสียหายมีผลให้การกระทำขาดองค์ประกอบภายนอก ความยินยอมจึงอยู่ในโครงสร้างความผิดอาญาข้อแรก

(3) กฎหมายไม่ได้บัญญัติชัดเจนถึงความยินยอม แต่โดยสภาพจะเป็นความผิดก็ต่อเมื่อผู้เสียหายไม่ได้ให้ความยินยอม เช่น การลักทรัพย์ โกงเจ้าหนี้ ยักยอก ทำให้เสียทรัพย์หรือบุกรุก เมื่อผู้เสียหายให้ความยินยอม จึงเป็นกรณีขาดองค์ประกอบภายนอกของความผิดอาญา ความยินยอมจึงอยู่ในโครงสร้างความผิดอาญาข้อแรก

2.2.1.2 ความยินยอมของผู้เสียหายที่เป็นเหตุให้ผู้กระทำมีอำนาจกระทำได้ (โครงสร้างความผิดอาญาส่วนที่ 2)

เป็นความยินยอมที่ทำให้การกระทำที่ครบองค์ประกอบภายนอกและครบองค์ประกอบภายในไม่มีความผิด โดยถือว่าความยินยอมเป็นเหตุยกเว้นการกระทำผิด²³ เช่น

²² เกียรติขจร วจนสวัสดิ์, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 18*, น. 435.

²³ *เพ็ญอ้าง*, น. 436.

กรณีแพทย์รักษาโรคให้แก่คนไข้โดยการตัดขา การกระทำของแพทย์ครบองค์ประกอบภายนอกและครบองค์ประกอบภายในของความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนได้รับอันตรายสาหัสตามมาตรา 297 (3) อันเป็นการกระทำโดยเจตนา แต่เมื่อคนไข้ให้ความยินยอม ย่อมเป็นเหตุยกเว้นความผิดให้แก่แพทย์ ซึ่งความยินยอมในลักษณะดังกล่าวเป็นความยินยอมที่ยกเว้นความผิดให้แก่ผู้กระทำ เช่นเดียวกับการกระทำโดยป้องกัน ตามมาตรา 68 ยกเว้นความผิดให้แก่ผู้กระทำ²⁴ ซึ่งความยินยอมที่จะยกเว้นความผิดได้ ต้องไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีด้วย หากเป็นกรณีที่ความยินยอมนั้นขัดต่อศีลธรรมอันดี ก็ไม่อาจยกเว้นความผิดให้แก่ผู้กระทำได้ เช่น การยอมให้ผู้อื่นยิง หรือแทง เพื่อทดสอบว่าอยู่ยงคงกระพัน ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 59/2502²⁵

ผลทางกฎหมายของความยินยอมทั้งสองกรณีดังกล่าวมานี้มีความแตกต่างกัน คือ หากปรากฏว่าความยินยอมของผู้เสียหายเป็นข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด เมื่อผู้เสียหายให้ความยินยอม การกระทำนั้นจะเป็นการกระทำที่ขาดองค์ประกอบภายนอกของความผิด แต่หากความยินยอมของผู้เสียหายทำให้ผู้กระทำมีอำนาจที่จะกระทำการนั้นได้ การกระทำนั้นก็จะไม่ผิดกฎหมาย²⁶

2.2.2 องค์ประกอบของความยินยอม

ความยินยอมของผู้เสียหาย เป็นกรณีที่ผู้เสียหายสละความคุ้มครองในทางกฎหมาย โดยการสละคุณธรรมทางกฎหมายโดยรู้ตัว คือผู้เสียหายรู้ว่าจะเกิดผลอย่างไรในการให้ความยินยอมนั้น ดังนั้นความยินยอมของผู้เสียหายจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับ “ผลของการกระทำ” ไม่ใช่ “ตัวการกระทำ”²⁷

การอ้างความยินยอมเป็นเหตุยกเว้นความผิดมีฐานะทางกฎหมายเช่นเดียวกับเรื่องป้องกัน ซึ่งบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 แต่เรื่องความยินยอมไม่มีบทบัญญัติใดบัญญัติรับรองไว้โดยตรง อย่างไรก็ตาม ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1403/2508 ว่า “มีหลักทั่วไปเป็นเหตุยกเว้นความผิดอาญาอยู่ว่า ความยินยอมอันบริสุทธิ์ของผู้เสียหายให้ผู้ใดกระทำการที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดนั้น ถ้าความยินยอมนั้นไม่ขัดต่อสำนึกในศีลธรรมอันดี และมีอยู่จนถึงขณะกระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดนั้นแล้ว ความยินยอมนั้นเป็นข้อยกเว้นมิให้การกระทำนั้นเป็นความผิดขึ้นได้” คำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวเป็นการวางบรรทัดฐานเรื่องความยินยอม

²⁴ เพิ่งอ้าง, น. 436.

²⁵ เพิ่งอ้าง, น. 433.

²⁶ คณิต ญ นคร, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 14, น. 262.

²⁷ เพิ่งอ้าง, น. 267.

ว่าเป็น “หลักกฎหมายทั่วไป” ที่สามารถนำมาใช้อ้างเพื่อเป็นคุณแก่ผู้กระทำแม้ไม่มีการบัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษรได้ โดยความยินยอมนั้นจะต้องเป็นความยินยอมอันบริสุทธิ์ ไม่ขัดต่อสำนึกในศีลธรรมอันดี และเป็นความยินยอมที่มีอยู่จนถึงขณะกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด²⁸

ในทางวิชาการ ความยินยอมของผู้เสียหายมีองค์ประกอบดังนี้

2.2.2.1 สถานการณ์ของความยินยอม

สถานการณ์ที่ผู้เสียหายจะยินยอมให้กระทำได้อาจต้องมีเงื่อนไข 2 ประการ คือ เงื่อนไขในทางเนื้อหา และเงื่อนไขในทางส่วนตัว

เงื่อนไขทางเนื้อหา มีสาระสำคัญ 3 ประการ คือ

1). ต้องเป็นคุณธรรมทางกฎหมายที่บุคคลสามารถสละได้ คือ คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล เช่น เสรีภาพ กรรมสิทธิ์ หรือทรัพย์สิน ส่วนความปลอดภัยของร่างกาย แม้เป็นคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล แต่การจะให้ความยินยอมเพื่อให้ผู้กระทำมีอำนาจกระทำได้นั้น ต้องเป็นการให้ความยินยอมที่ไม่ขัดต่อสำนึกในศีลธรรมอันดีของประชาชน สำหรับคุณธรรมทางกฎหมายในส่วนของชีวิตมนุษย์นั้น เป็นคุณธรรมทางกฎหมายที่มีค่าสูงสุด แม้จะมีสาระสำคัญเป็นคุณธรรมในส่วนบุคคล แต่ก็เป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นคุณธรรมที่ไม่สามารถสละได้เลย²⁹ การให้ความยินยอมโดยสละคุณธรรมทางกฎหมายเกี่ยวกับชีวิตจึงไม่สามารถทำได้ เนื่องจากขัดต่อสำนึกในศีลธรรมอันดี ผู้กระทำย่อมมีความผิดทางอาญาเสมอ

2). ต้องไม่มีข้อบกพร่องในการให้ความยินยอม จะต้องเป็นความยินยอมที่ได้มาโดยเสรี จริจใจ และชัดแจ้ง คือปราศจากการข่มขู่ หลอกลวง หรือสำคัญผิด³⁰ โดยความยินยอมของผู้เสียหายที่ขอบด้วยกฎหมายจะต้องเป็นความยินยอมที่แท้จริงและเป็นความยินยอมที่เกิดขึ้นโดยสมัครใจ³¹ ในบางครั้งเป็นหน้าที่ของผู้กระทำที่จะต้องบอกให้ผู้ถูกกระทำทราบและเข้าใจถึงผลของ

²⁸ เกียรติขจร วิจารณ์สวัสดิ์, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 18*, น. 432.

²⁹ คณิต ณ นคร, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 14*, น. 263.

³⁰ จิตติ ดิงศภัทย์, *คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1 ตอน 2*, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: แสงทองการพิมพ์, 2518), น. 642.

³¹ คณิต ณ นคร, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 14*, น. 264.

การกระทำนั้น คือเป็นกรณีของความยินยอมที่บอกกล่าว³² และผู้ที่ให้ความยินยอมจะต้องเข้าใจถึงเนื้อหาสาระในการกระทำของตน คือเข้าใจว่าเมื่อให้ความยินยอมไปแล้วจะเกิดผลเช่นไร³³

ศาสตราจารย์จิติ ติงศภักดิ์ ได้อธิบายไว้ว่า ความยินยอมที่จะยกเว้นความผิดตามกฎหมายอาญาได้ จะต้องเป็นความยินยอมอันบริสุทธิ์ คำว่า “บริสุทธิ์” นี้คือ ความยินยอมของบุคคลที่ถูกทำร้ายนั้นต้องให้ด้วยความเต็มใจ ไม่ได้เกิดจากการบังคับขู่เข็ญ หรือหลอกลวง หรือเข้าใจผิด คือต้องรู้ว่าจะได้รับผลร้ายนั้น และยอมรับผลร้ายนั้นด้วยความเต็มใจ³⁴ ดังนั้น หากการกระทำความผิดเกิดขึ้นโดยผู้เสียหายให้ความยินยอม เนื่องจากการถูกข่มขู่ หลอกลวง หรือสำคัญผิด ย่อมไม่ใช่ความยินยอมอันบริสุทธิ์ที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดขึ้นเป็นเหตุยกเว้นความผิดของตนได้ ผู้กระทำยังคงต้องรับผิดตามกฎหมาย เช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 2565/2519 จำเลยที่ 1 ใช้เหล็กฆูตขูตขู่ขู่ขู่ใจ กระทำชำเราผู้เสียหายสำเร็จ 1 ครั้ง แล้วลุดไป จำเลยที่ 2 และที่ 3 เข้ากระทำชำเราต่อจนเสร็จคนละครั้ง ดังนี้ แม้จำเลยที่ 2 และที่ 3 จะมีได้ขู่เข็ญผู้เสียหาย แต่ก็เนื่องมาจากผู้เสียหายตกอยู่ในการที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ถือไม่ได้ว่าผู้เสียหายยินยอม และการกระทำของจำเลยทั้งสามผลัดเปลี่ยนกันกระทำชำเราจนสำเร็จความใคร่คนละครั้ง โดยผู้เสียหายไม่ยินยอมเช่นนี้ ถือได้ว่ามีลักษณะเป็นการ โทรมหญิง

3). ต้องเป็นความยินยอมที่มีอยู่ก่อนการกระทำ หรือความยินยอมยังคงมีอยู่ขณะกระทำ ผู้ให้ความยินยอมต้องไม่ถอนความยินยอมก่อนที่การกระทำความผิดจะสิ้นสุดลง³⁵ หากผู้เสียหายให้ความยินยอมภายหลังการกระทำความผิด หรือการให้สัตยาบันในภายหลัง ย่อมไม่มีผลย้อนหลังให้การกระทำที่เป็นความผิดไปแล้ว กลายเป็นการกระทำที่ไม่เป็นความผิดได้ เพราะการให้สัตยาบันนั้น อำนาจการลงโทษของรัฐเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์แล้ว รัฐเท่านั้นจึงจะมีอำนาจสละการลงโทษได้ เช่น พนักงานอัยการใช้ดุลยพินิจสั่งไม่ฟ้อง หรือฝ่ายบริหารเสนอให้มีการอภัยโทษ³⁶

³² เพิ่งอ้าง.

³³ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 15 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2557), น. 162.

³⁴ จิติ ติงศภักดิ์, อ้างแล้ว *เชิงอรรถที่ 30*, น. 56.

³⁵ ชาตรี ศรีนวลนัต และวันชัย ศรีนวลนัต, คำอธิบายกฎหมาย เรื่อง ความยินยอมในคดีอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: ประชุมช่าง, 2528), น. 14.

³⁶ คณิต ฒ นคร, อ้างแล้ว *เชิงอรรถที่ 14*, น. 264.

นอกจากนี้ ตามแนวกฎหมายประเทศฝรั่งเศส ถือว่าการให้ความยินยอมภายหลังการกระทำความผิด เป็นการประนีประนอมยอมความ ซึ่งไม่ทำให้การกระทำนั้นไม่เป็นความผิดแต่อย่างใด³⁷

เงื่อนไขในทางส่วนตัว มีสาระสำคัญ 2 ประการ คือ

1). อำนาจที่จะสละคุณธรรมทางกฎหมาย บุคคลซึ่งเป็นเจ้าของคุณธรรมทางกฎหมายเท่านั้น เป็นผู้ที่มีอำนาจที่จะสละคุณธรรมทางกฎหมายได้ แต่ในบางกรณีโดยเฉพาะกรณีเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์หรือทรัพย์สิน ผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าของคุณธรรมทางกฎหมาย ก็อาจมีอำนาจสละคุณธรรมทางกฎหมายแทนได้ หรือกรณีที่บุคคลหลายคนมีอำนาจสละคุณธรรมทางกฎหมาย บุคคลใดบุคคลหนึ่งก็สามารถสละคุณธรรมทางกฎหมายนั้นได้³⁸

2). ความสามารถที่จะสละคุณธรรมทางกฎหมาย หรือความสามารถในการให้ความยินยอมของผู้เสียหาย หากบุคคลผู้ให้ความยินยอมสามารถรู้และเข้าใจว่าเป็นการให้ความยินยอมในเรื่องใด และจะส่งผลตีผลเสียอย่างไร แม้ผู้ให้ความยินยอมจะเป็นผู้เยาว์ ก็ไม่ทำให้ความยินยอมนั้นเสียไป ผู้กระทำความผิดใช้อ้างเป็นเหตุยกเว้นความผิดได้³⁹

2.2.2.2 การกระทำในกรณีของความยินยอม

เมื่อผู้เสียหายให้ความยินยอมแล้ว ความยินยอมของผู้เสียหายย่อมมีขอบเขต โดยต้องเป็นการกระทำที่ตรงกับความต้องการหรือเจตจำนงในการให้ความยินยอมของผู้เสียหาย ต้องพิจารณาถึงลักษณะการกระทำ วัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้อกับการกระทำ ความมากน้อยของการกระทำ หรืออาจต้องพิจารณาถึงเวลา สถานที่ และบุคคลด้วย โดยพิจารณาเป็นเรื่องๆ ไป⁴⁰

2.2.2.3 การรู้เรื่องความยินยอม

ขณะที่ผู้กระทำความผิดนั้น จะต้องเป็นกรณีที่มีความยินยอมของผู้เสียหายอยู่ก่อนแล้ว และผู้กระทำความผิดไปโดยรู้ถึงความยินยอมนั้น⁴¹

2.2.2.4 ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

ความยินยอมจะต้องไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยในการพิจารณาว่าความยินยอมนั้นขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือไม่ จะต้องพิจารณาที่จุดมุ่งหมายของการละเมิดคุณธรรมทางกฎหมาย คือ ความรู้สึกที่

³⁷ ชาตรี ศรีนวนรัตน์ และวันชัย ศรีนวนรัตน์, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 35*, น. 14.

³⁸ คณิต ญ นคร, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 14*, น. 264.

³⁹ *เพ็ญอ้าง*, น. 265.

⁴⁰ *เพ็ญอ้าง*, น.265.

⁴¹ *เพ็ญอ้าง*, น.265.

รับได้และถูกต้องของคนในสังคม⁴² โดยพิจารณาตามความรู้สึกของบุคคลทั่วไป ในสถานที่และเวลาที่ การกระทำนั้นเกิดขึ้น⁴³ หากเป็นความยินยอมที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี เช่น ความยินยอมในการเข้ารับการรักษาของแพทย์ซึ่งอาจต้องผ่าตัดร่างกาย ความยินยอมในการเข้าเล่น กีฬาตามกติกาซึ่งอาจได้รับบาดเจ็บจากการแข่งขัน ก็ย่อมเป็นความยินยอมที่ชอบด้วยกฎหมาย

การกระทำความผิดใด ที่ผู้กระทำจะยกเอาความยินยอมของผู้เสียหายมา เป็นข้อยกเว้นความผิดได้นั้น ต้องพิจารณาถึงคุณธรรมทางกฎหมาย ว่าคุณธรรมทางกฎหมายใดที่ สามารถสละได้ เพราะบุคคลไม่มีอำนาจสละคุณธรรมทางกฎหมายได้ทั้งหมด หากเป็นคุณธรรมทาง กฎหมายที่เป็นส่วนตัว ผู้เป็นเจ้าของคุณธรรมอาจยอมให้บุคคลอื่นละเมิดได้ แต่หากเป็นคุณธรรมทาง กฎหมายที่เป็นส่วนรวม ย่อมสละคุณธรรมในส่วนนี้ไม่ได้ เนื่องจากเป็นเรื่องที่จะกระทบต่อความสงบ และความยุติธรรมในสังคม⁴⁴ กรณีการทำร้ายชีวิตของผู้อื่น เห็นได้ชัดว่าเป็นการกระทำที่ขัดต่อความ สงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน เพราะชีวิตมนุษย์ถือเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสูงสุดซึ่งควรได้รับการ ค้ำจุนคุ้มครองจากสังคม การยินยอมให้บุคคลอื่นกระทำต่อชีวิตจึงไม่สามารถกระทำได้ ส่วนความ ยินยอมให้กระทำต่อร่างกายยังคงเป็นปัญหาในการพิจารณา โดยนักนิติศาสตร์บางท่านพยายาม กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า ผู้เสียหายไม่อาจให้ความยินยอมในการทำร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัสหรือ พิการ โดยยึดหลักความเป็นอันตรายต่อสังคม (Social harms)⁴⁵ ส่วนการทำร้ายเป็นเหตุให้เกิด อันตรายไม่ถึงสาหัสนั้น หากเป็นการกระทำที่ไม่ขัดต่อสำนึกในศีลธรรมอันดีของประชาชน ก็สามารถ อ้างความยินยอมได้⁴⁶

⁴² เฟิงอ๋าง, น.266.

⁴³ เกียรติขจร วจนสวัสดิ์, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 18*, น. 432.

⁴⁴ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, *กฎหมายอาญา หลักและปัญหา*, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549), น. 267.

⁴⁵ กมลชัย รัตนสกาวงศ์, “ความยินยอมในกฎหมายอาญา”, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523), น. 86-87.

⁴⁶ ไพจิตร บุญญพันธ์, “ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความยินยอมของผู้เสียหาย,” *อุลพา*, เล่ม 1 ปีที่ 20, น. 35 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2516).

2.3 การรับน้องภายใต้ระบบไซตัส

เมื่อก้าวเข้าสู่มหาวิทยาลัย กิจกรรมแรกที่นักศึกษาใหม่ทุกคนจะได้เข้าร่วมคือการรับน้องใหม่ โดยในแต่ละสถาบันก็อาจมีชื่อเรียกและลักษณะกิจกรรมที่แตกต่างกันไป เช่น การประชุมเชียร์ การรับเพื่อนใหม่ โดยการจัดกิจกรรมจะแยกกันไปแต่ละคณะหรือสาขา ทุกคนที่เข้าสู่สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษามักจะคิดว่าการรับน้องเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมา ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมคือนิสิตหรือนักศึกษาที่อยู่มาก่อน หรือที่เรียกว่า “รุ่นพี่” โดยรุ่นพี่จะได้รับการปลูกฝังและถ่ายทอดกันต่อๆ มา ว่าจะต้องจัดกิจกรรมรับน้องอย่างไร⁴⁷ ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ มีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย แต่ในบางครั้งก็อาจเป็นกิจกรรมที่รุนแรง มีการบังคับข่มขู่ และลงโทษรุ่นน้องได้

2.3.1 ความหมายและความเป็นมาของการรับน้อง

การรับน้องเป็นกิจกรรมที่นิสิตหรือนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้ถือปฏิบัติกันมาเป็นเวลาช้านาน⁴⁸ โดยรุ่นพี่จัดขึ้นเพื่อต้อนรับนักศึกษาใหม่หรือรุ่นน้องที่เพิ่งเข้าสู่มหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาอื่นๆ เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักศึกษาใหม่ได้ทำความรู้จักกัน เชื่อมความสัมพันธ์กับรุ่นพี่ เพื่อให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจในสถาบัน⁴⁹ ในการเสวนาต่อเนื่อง เรื่อง “พฤษภาคมห้าสัปดาห์” ในวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 จัดขึ้นโดยโครงการสตรีและเยาวชนศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รศ.ดร. กำชัย จงจักรพันธ์ อดีตรองอธิการบดีฝ่ายการนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้กล่าวถึงการรับน้องไว้ว่า “การรับน้องเป็นการส่งมอบความสุขจากผู้ที่มาอยู่ก่อน สู่มารดาผู้ใหม่” ซึ่งหมายถึง การส่งต่อความรู้สึกดีๆ จากรุ่นพี่ไปสู่รุ่นน้อง เพื่อสร้างความ

⁴⁷ วรณวิมล ปรีชาสุชาติ, “ปฏิวัติการรับน้องใหม่ ด้วยพลังใจของทุกคน,” วารสารปารีชาติ, ปีที่ 10 ฉบับที่ 2, น. 41 (ตุลาคม 2540 - มีนาคม 2541).

⁴⁸ ศิริภา จันทร์เกื้อ, จารุวรรณ สุกุล และ จตุพล ยงศร, “ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการประชุมเชียร์และรับน้องใหม่ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่,” วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปีที่ 5 ฉบับที่ 2, น. 74 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2556).

⁴⁹ พจน์ สะเพียรชัย, นโยบายและแนวทางการรับน้องใหม่และการประชุมเชียร์, (กรุงเทพมหานคร: กองบริการการศึกษาสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2535), น. 15.

สามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันให้เกิดขึ้นภายในสถาบันการศึกษา ซึ่งมีความจำเป็นมากสำหรับการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย เนื่องจากนักศึกษาแต่ละคนย่อมมีพื้นฐานที่แตกต่างกัน อาจมาจากคนละพื้นที่ คนละวัฒนธรรม เมื่อมาอยู่ร่วมกันแล้ว การเชื่อมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันก็ย่อมเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันในสถาบันเดียวกันได้อย่างเข้าอกเข้าใจกันและคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน⁵⁰

การรับน้องในประเทศไทยเริ่มต้นขึ้นในปี พ.ศ. 2474 จากการแข่งขันฟุตบอลระหว่างคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล และคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยในขณะนั้นเกิดเหตุการณ์ที่นักฟุตบอลของคณะวิทยาศาสตร์วิ่งเข้าไปต่อยนักฟุตบอลของคณะแพทยศาสตร์ฯ ซึ่งทางสโมสรของศิริราชได้ทราบว่ามีกรวางแผนให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้น จึงได้ร้องเรียนไปยังสโมสรกลางให้มีการลงโทษนักกีฬาของคณะวิทยาศาสตร์ แต่จากการเจรจาและการพิจารณาโต้สวนกันหลายครั้ง มีการประนีประนอมกันทั้งสองฝ่าย แต่ทางฝ่ายคณะแพทยศาสตร์ฯ ยังคงไม่พอใจการกระทำของนักกีฬาฝ่ายตรงข้ามอยู่ และเนื่องด้วยนิสิตชั้นปีที่ 2 ของคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะต้องมาศึกษาที่คณะแพทยศาสตร์ฯ ทำให้เกิดข่าวลือว่านิสิตคณะแพทยศาสตร์ฯ จะทำการแก้แค้น แต่เมื่อเวลานั้นมาถึง คณะกรรมการสโมสรสาขาศิริราชได้ลงความเห็นว่าการแก้แค้นไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อันใด รังแต่จะสร้างความแตกแยก แยกสามัคคี จึงได้ตกลงที่จะดำเนินการด้วยวิธีอื่น คือการจัดงานเลี้ยงต้อนรับเพื่อแสดงให้เห็นว่าทางฝั่งคณะแพทยศาสตร์ฯ ได้ให้อภัยและไม่ถือโทษโกรธเคืองอันเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ของสองคณะด้วย และพิธียกโทษนี้ ต่อมาได้กลายมาเป็นประเพณีรับน้องข้ามฟากของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ซึ่งได้ขยายไปยังคณะอื่นๆ ด้วย⁵¹

จะเห็นได้ว่ากิจกรรมการรับน้องเป็นกิจกรรมที่มีต้นกำเนิดที่ดีงาม เป็นการแสดงความเอื้ออาทรระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง เพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ให้ทุกคนเกิดความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่มีความรุนแรงเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ในปัจจุบันจากการนำระบบโซเชียลเข้ามาใช้ควบคู่ไปกับการรับน้อง กลับทำให้กิจกรรมดังกล่าวกลายเป็นกิจกรรมที่ใช้ความรุนแรง การบังคับข่มขู่ มีการละเมิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อันก่อให้เกิดความเสียหายตามมา

⁵⁰ นรรัชต์ ฝืนเชียร, “ความหมายของกิจกรรมรับน้อง,” สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://www.oknation.net/blog/womenfreedom/2007/06/07/entry-5>.

⁵¹ นายชาติสังคัม, วิพากษ์ว้าก, (กรุงเทพมหานคร: ศยาม, 2554), น. 15-17.

2.3.2 ความหมายและความเป็นมาของระบบโซตัส

ปัจจุบันประเทศไทยได้นำระบบโซตัสมาใช้เป็นรูปแบบหนึ่งในการจัดกิจกรรมรับน้อง ซึ่งโดยหลักแล้ว ระบบโซตัสจะสอนให้รักหาไว้ซึ่งประเพณีที่ต้งามในการให้ความเคารพผู้อาวุโสกว่า การให้นักศึกษามีความรัก สามัคคี มีระเบียบวินัย มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ให้นักศึกษาที่เข้ามาใหม่ได้ปรับตัวเข้ากับเพื่อน รุ่นพี่ และสังคมในมหาวิทยาลัย และเพื่อฝึกจิตใจให้เข้มแข็งสำหรับการเผชิญกับปัญหาที่จะเกิดขึ้น โดยแต่ละตัวอักษรของคำว่า SOTUS ล้วนมีความหมาย ดังนี้⁵²

S มาจากคำว่า Seniority คือ การเคารพผู้อาวุโส เพื่อให้รุ่นน้องที่เข้ามาใหม่สำนึกตนว่าเป็นผู้ที่อ่อนเยาว์กว่าทั้งในด้านความรู้และประสบการณ์ ควรจะมีความอ่อนน้อมถ่อมตัว เชื้อฟังคำสั่งสอนจากรุ่นพี่

O มาจากคำว่า Order คือ การปฏิบัติตามคำสั่ง หรือทำตามระเบียบวินัย การอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมากในสังคมมหาวิทยาลัย จำเป็นจะต้องปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนด เพื่อไม่ให้เกิดความวุ่นวาย และนำไปสู่ความสำเร็จของคนในสังคม

T มาจากคำว่า Tradition คือ การปฏิบัติตามธรรมเนียมประเพณีที่ยึดถือสืบเนื่องต่อกันมา เพื่อเป็นเครื่องหล่อหลอมให้ทุกคนเป็นหนึ่งเดียวกัน

U มาจากคำว่า Unity คือ การเป็นหนึ่งเดียวกัน มีความร่วมมือ สามัคคี เพื่อความมุ่งหมายเดียวกัน

S มาจากคำว่า Spirit คือ การฝึกจิตใจ ให้พร้อมรับปัญหาที่จะเกิดขึ้น ฝึกให้รู้จักเป็นผู้เสียสละ กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องและต้งาม

จากความหมายของคำว่า SOTUS แสดงให้เห็นว่าโดยแท้จริงแล้ว ระบบโซตัสเป็นระบบที่ต้องการหล่อหลอมให้นักศึกษาใหม่มีความรักความสามัคคี เคารพเชื้อฟังผู้อาวุโสกว่า ซึ่งเป็นไปตามวัฒนธรรมของประเทศไทย แต่เมื่อมีการนำมาใช้กับการรับน้องของสถาบันการศึกษาต่างๆ รุ่นพี่กลับนำระบบโซตัสมาเป็นข้ออ้างในการใช้อำนาจเหนือรุ่นน้อง กดขี่ บังคับให้รุ่นน้องทำตามในสิ่งที่ตนเองต้องการ เช่น การบังคับให้รุ่นน้องเข้า “ประชุมเชียร์” โดยมี “พี่วัก” คอยสั่งให้ร้องเพลงหรือทำตามคำสั่งอื่นๆ โดยใช้คำพูดที่รุนแรง หยาบคาย มีการสร้างสถานการณ์ต่างๆ ให้เกิดความกดดัน โดยอ้างว่าเป็นไปเพื่อฝึกให้รุ่นน้องมีความอดทน หรือการออกไปรับน้องนอกสถานที่ ก็มักมีการบังคับให้รุ่นน้องเข้าร่วมกิจกรรมที่น่าอับอาย เช่น การแสดงออกถึงพฤติกรรมทางเพศอย่างโจ่งแจ้ง การบังคับให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และในบางครั้งยังอาจเกินเลยไปถึงการทำร้ายร่างกายด้วย จากกรณีทีกล่าวมานี้ ทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ขึ้นในสังคม ว่าแท้จริงแล้ว ระบบโซตัสอาจไม่ใช่ระบบที่

⁵² เพ็งอ้าง, น. 9-10.

เหมาะสมกับการรับน้อง โดยมีบทความของ โจ อิงภากรณ์ ที่แสดงความคิดเห็นถึงความหมายของคำว่า SOTUS ไว้อย่างรุนแรง ในหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ - จุดประกาย คอลัมน์ 108 วิถีทัศน์ ฉบับวันที่ 26 มิถุนายน 2545 โดยกล่าวว่า

S มาจากคำว่า Stupid คือ โง่ เพราะการบังคับข่มขู่รุ่นน้องเป็นการทำลายความสามารถในการคิดและแสดงออกของรุ่นน้อง และกิจกรรมที่ทำก็ล้วนแต่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

O มาจากคำว่า Out-Dated คือ ล้าสมัย เนื่องจากว่าระบบโซตัสนี้มีมานาน และยังคงมีอยู่ต่อมาจนถึงปัจจุบัน โดยไม่สนใจถึงความเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอก

T มาจากคำว่า Tyranny คือ การใช้เผด็จการกดขี่ผู้อื่น

U มาจากคำว่า Uncivilized คือ ป่าเถื่อน ไม่มีอารยธรรม

S มาจากคำว่า Stop it คือ เลิกเถอะ เรื่องโง่ๆ ไร้สาระ เลิกกดขี่กันเองระหว่างนักศึกษา เลิกทำกิจกรรมไร้สาระ และเอาเวลาที่มีไปทำสิ่งที่ เป็นประโยชน์แก่สังคม

ส่วนต้นกำเนิดการรับน้องแบบระบบโซตัสสามารถค้นพบได้ตั้งแต่สมัยการศึกษาในยุคของเพลโต (Plato) ในช่วง 387 ปีก่อนคริสตกาล เพลโตเปรียบเทียบการกระทำในลักษณะดังกล่าวกับสัตว์ป่า ว่าเป็นลักษณะการกระทำที่เล่นตลกกันโดยคนหนุ่มสาวซึ่งไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ และไม่ยั้งคิด อันอาจทำให้ผู้ถูกกระทำรู้สึกเหมือนโดนกลั่นแกล้ง⁵³ ซึ่งการกระทำในช่วงเวลานั้นเป็นที่รู้จักกันในนามของ Pennalism ต่อมามีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรในยุคกลาง ว่าเป็นการกระทำที่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับว่าก่อให้เกิดปัญหาเพิ่มขึ้นแก่นักศึกษาในทุกระดับ โดยนักศึกษาในช่วงนั้นเห็นว่า การรับน้องเป็นวิถีตามธรรมชาติในการสอนผู้ที่เข้ามาใหม่ โดยมีแนวคิดพื้นฐานว่า นักศึกษาที่เพิ่งเข้าสู่มหาวิทยาลัยเป็นผู้ที่ยังไม่เคยได้รับการศึกษา ยังไร้เดียงสา และยังเป็นคนไร้อารยธรรม (uncivilized man) จึงควรได้รับการขัดเกลาก่อนที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกของมหาวิทยาลัย และก่อนที่เขาจะได้ลิ้มรสชาตความหวานของชีวิตนักศึกษา เขาก็ควรจะต้องทนรับความทุกข์ทรมานให้ได้เสียก่อน⁵⁴ ซึ่งความทุกข์ทรมานที่ว่านี้หมายถึงการถูกทำร้ายร่างกาย และการถูกลบหลู่ให้กระทำการอันน่าอับอายขายหน้า ซึ่งต่อมามักจะอยู่ในรูปแบบของการบังคับให้สวมใส่เสื้อผ้าที่ไม่เหมาะสม ความยากลำบากทุกอย่างถูกออกแบบมาเพื่อให้นักศึกษาใหม่ได้ตระหนักถึง

⁵³ Hank Nuwer, Wrongs of Passage: Fraternities, Sororities, Hazing and Binge Drinking, (Bloomington: Indiana University Press, 1999), p. 92.

⁵⁴ Ruth Sterner, The History of Hazing in American Higher Education, (N.p.: Oregon State University, 2008), p. 3.

คุณสมบัติของตนเองว่าด้อยกว่ารุ่นพี่ และอยู่ในฐานะที่ด้อยต่ำกว่า การรับน้องในลักษณะดังกล่าว มักจะจบลงหลังจากนักศึกษาเรียนจบชั้นปีที่ 1 และเข้าร่วมการเฉลิมฉลองร่วมกับนักศึกษาใหม่ ซึ่งเป็นผู้จ่ายค่าอาหารและเครื่องดื่ม สำหรับทุกคนที่มาเข้าร่วมงานปฐมนิเทศของมหาวิทยาลัย นอกเหนือจากการปฏิบัติในรูปแบบของ Pennalism ที่กล่าวมาแล้ว ในประเทศอังกฤษก็มีการกระทำในลักษณะเดียวกันที่เป็นที่นิยมในมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ และมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด ที่เรียกว่า Fagging โดยมีการให้คำจำกัดความว่า เป็นสิทธิของผู้ที่เป็นรุ่นพี่ที่จะสั่งให้รุ่นน้องกระทำการอะไรก็ได้ที่ตนพอใจ และเป็นสิ่งที่รุ่นน้องไม่พอใจที่จะทำ⁵⁵ โดยมีปัจจัยพื้นฐานว่านักศึกษาใหม่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ถึงการถ่อมตน และการปฏิบัติตนให้อยู่ในฐานะที่เป็นคนรับใช้ของรุ่นพี่⁵⁶ โดยในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2310 มหาวิทยาลัยออกฟอร์ด (Oxford University) มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ (Cambridge University) และโรงเรียนนายร้อยเซนต์เฮิร์ส ได้มีการแต่งตั้งนักเรียนที่มีอาวุโสกว่า มีผลการเรียนดี ประพฤติดีดี สามารถช่วยเหลือครูในการดูแล สั่งสอนนักเรียนคนอื่น (Fag-master หรือ Prefect) โดยเป็นผู้กล่าวตักเตือนแทนครู⁵⁷

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา เรียกการรับน้องด้วยระบบโชตัสว่า Hazing โดยมีการตั้งเป็นสมาคมที่เรียกว่า Fraternity ซึ่งเริ่มเป็นที่นิยมในช่วงศตวรรษที่ 19 และ 20⁵⁸ เนื่องจากความจริงที่ว่า บรรดานักศึกษาใหม่ๆ ได้ละทิ้งความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง มิตรภาพ และความเป็นเพื่อนที่ติดต่อกัน การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของ Fraternity เป็นวิธีที่ง่ายที่สุดในการสานความสัมพันธ์อันใกล้ชิดทางด้านสังคมและด้านความรู้สึกระหว่างนักศึกษาขึ้นมาใหม่อีกครั้ง ในช่วงแรกของการก่อตั้ง Fraternity สมาชิกจะมีความภาคภูมิใจในความเป็นประชาธิปไตย การมีคุณธรรม และจริยธรรมของตน นอกจากนี้ ในช่วงปี พ.ศ. 2368 – 2433 Fraternity ได้รับอิทธิพลทางด้านศาสนาเป็นอย่างมาก และตระหนักได้ว่า ระบบ Fagging ของประเทศอังกฤษนั้น เป็นระบบที่ไม่เป็นประชาธิปไตยและค่อนข้างไร้ศีลธรรม แต่อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลาต่อมา เมื่อมีสมาคม Fraternities มากขึ้น ก็เริ่มที่จะมีการช่วงชิงความจงรักภักดีของนักศึกษา หนทางที่ดีที่สุดที่จะผลักดันนักศึกษาให้เข้าร่วม ย่อมทำได้โดยการสร้างพิธีกรรมและตำนานในการเข้าเป็นสมาชิคนั้นเอง ในปี พ.ศ. 2423 Hazing ก็ได้กลายมาเป็นการปฏิบัติที่ใช้กันทั่วไปในการรับเข้าเป็นสมาชิกของ Fraternity โดยมีวัตถุประสงค์เหมือนกับ

⁵⁵ Hank Nuwer, *Broken Pledges*, (Marietta: Longstreet Press, 1990,) p. 117.

⁵⁶ Ruth Sterner, *supra note 54*, p. 4.

⁵⁷ *Ibid.*, p. 18.

⁵⁸ Hank Nuwer, *supra note 55*, p. 6.

Pennalism ในสมัย Plato และ ระบบ Fagging ของประเทศอังกฤษ คือ เพื่อสอนนักศึกษาที่เข้ามาใหม่ให้เคารพต่อนโยบาย และกฎข้อบังคับของผู้นำ Fraternity⁵⁹

ต่อมาในช่วงทศวรรษที่ 1930-1940 เกิดเหตุการณ์เศรษฐกิจตกต่ำและเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 สมาคมต่างๆ ของนักศึกษาถูกปล่อยทิ้งร้าง และกลายเป็นเพียงที่พักของทหารในกองทัพ⁶⁰ แต่ภายหลังจากสงคราม มีการออกกฎหมาย G.I. Bill ที่ให้สิทธิทหารผ่านศึกจำนวนมากเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย และได้มีการเสนอให้นำการรับน้อง หรือ Hazing ที่ใช้ในกองทัพเข้ามาใช้ใน Fraternity แม้ว่าทหารผ่านศึกที่เข้าศึกษาต่อนั้นจะไม่เต็มใจที่จะต้องถูกรับน้องจากนักศึกษาที่มีอายุน้อยกว่าตน แต่พวกเขาก็ยินดีที่จะอดทนเพื่อนำระบบการฝึกของกองทัพทหาร (Military hazing) เข้ามาใช้ในการรับน้องของ Fraternity ซึ่งทหารผ่านศึกเหล่านี้มีความกระตือรือร้นอย่างมากที่จะทำให้ระบบความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง และการมีมิตรภาพที่ดีต่อกันเหมือนที่พวกเขาได้พบเจอระหว่างที่อยู่ในกองทัพได้เกิดขึ้นมาอีกครั้ง และการกลับเข้าสู่มหาวิทยาลัยของทหารผ่านศึกในครั้งนี้ก็ได้มีการเพิ่มการออกกำลังกายที่มากเกินไปในกิจกรรมการรับน้องด้วย ในเวลานั้นเองที่ระบบ Fraternity และการรับน้องแบบ Hazing ได้กลับมาอีกครั้ง⁶¹

สำหรับประเทศไทยนั้น ระบบโชตัสถูกนำมาใช้เป็นครั้งแรกที่โรงเรียนป่าไม้ภาคเหนือ หรือวิทยาลัยเกษตรกรรมแม่ใจ จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากอาจารย์ในโรงเรียนส่วนใหญ่จบการศึกษาจากวิทยาลัยเกษตรกรรมลอสบานอส (Los Banos) ในประเทศฟิลิปปินส์ (ประเทศฟิลิปปินส์ขณะนั้นตกอยู่ภายใต้อาณานิคมของประเทศสหรัฐอเมริกา จึงได้รับอิทธิพลเรื่อง Hazing มาจากประเทศสหรัฐอเมริกา) และอาจารย์บางท่านยังถูกส่งตัวไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอเรกอน (Oregon State University) และมหาวิทยาลัยคอร์เนลล์ (Cornell University) ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศที่นำระบบโชตัสมาใช้อย่างเข้มข้น เมื่อคณาจารย์กลับมายังประเทศไทย จึงนำระบบโชตัส หรือระบบการว่ากกลับมาใช้ในประเทศไทยด้วย⁶² และต่อมา

⁵⁹ Ruth Sterner, *supra note 54*, p. 6.

⁶⁰ *Ibid.*, p. 8.

⁶¹ *Ibid.*, pp. 8-9.

⁶² นายชาติสังคัม, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 51*, น. 21-22.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ก็ได้รับนักศึกษาที่จบการศึกษาจากวิทยาลัยเกษตรกรรมแม่โจ้เข้ามาศึกษาต่อ ระบบโชตัสจึงได้เกิดขึ้นที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์⁶³

ช่วงปี พ.ศ. 2500 – 2510 ในยุคนั้น เรียกได้ว่าเป็นยุคสายลมและแสงแดด นักศึกษาสนใจแต่กิจกรรมภายในมหาวิทยาลัยที่มีความสนุกสนาน เช่น การจัดงานเต้นรำ การจัดงานบอลล์ โดยไม่ให้ความสนใจกับกิจกรรมทางสังคมและการเมืองเลย ในช่วงนั้นมีการนำระบบโชตัสมาใช้ในมหาวิทยาลัยอย่างเข้มงวด โดยรุ่นน้องแทบจะไม่มีสิทธิ์ใดๆ ต้องจ่ายอมต่อรุ่นพี่ แต่ต่อมาได้เกิดมีกลุ่มนักศึกษาที่ตระหนักได้ว่าระบบดังกล่าวเป็นระบบที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของรุ่นน้อง ทำให้รุ่นน้องเกิดความหวาดกลัว ไม่กล้าแสดงออก จึงเกิดเป็นกลุ่มต่อต้าน และต้องการปฏิรูประบบโชตัส ซึ่งกลุ่มต่อต้านนี้เอง ต่อมาได้กลายมาเป็นกลุ่มนักศึกษาที่เรียกร้องประชาธิปไตย จนเกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ขึ้น ในช่วงนั้นเนื่องจากนักศึกษามีความตื่นตัวทางความคิด และต้องการความเป็นประชาธิปไตย การรับน้องโดยใช้ระบบโชตัสจึงหายไปจากมหาวิทยาลัยต่างๆ โดยมีหลักฐานที่ชัดเจนจากหนังสือ “ข้อเสนเทศ เหลียวหลัง...แลหน้า กิจการนิสิตและกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” ในหน้า 117 ความว่า “ยุคเปลี่ยนผ่านสู่วิถีประชาธิปไตย (พ.ศ. 2510 – 2519) การจัดกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่เริ่มได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อมวลชน ถึงความไม่เหมาะสมเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมในปี พ.ศ. 2515 เริ่มมีการจัดกิจกรรมร้องเพลงเชียร์ในระดับคณะ ทำให้กิจกรรมร้องเพลงเชียร์ซึ่งเคยจัดเป็นรูปแบบการเชียร์รวมเริ่มลดความสำคัญลงภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ 14 ตุลา ทำให้บรรยากาศประชาธิปไตยเปิดกว้างขึ้นในหมู่นิสิต นิสิตเริ่มให้ความสำคัญต่อการพิทักษ์ผลประโยชน์ของชนกลุ่มน้อยโอกาสในสังคม โดยเฉพาะชาวไร่ชาวนา จึงทำให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงความไม่เหมาะสมของกิจกรรมประชุมเชียร์และต้อนรับน้องใหม่ โดยเฉพาะระบบโชตัสในมหาวิทยาลัย ทำให้การบังคับน้องใหม่ให้เข้าร่วมกิจกรรมประชุมเชียร์และรับน้องใหม่ได้ถูกยกเลิกในช่วงเวลาต่อมา”

แต่อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2519 กลุ่มนักศึกษาที่เรียกร้องประชาธิปไตยได้ถูกปราบปรามในเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 นักศึกษาหลายคนหนีเข้าป่า สิทธิเสรีภาพที่เคยมีจึงถูกจำกัดอีกครั้ง กลุ่มนักศึกษาที่เป็นพวกอนุรักษนิยมจึงได้นำระบบโชตัสกลับมาใช้ใหม่ ภายใต้การ

⁶³ สุรียา งามสำเร็จ, “รูปแบบและผลกระทบของการต้อนรับน้องใหม่ของนิสิตใหม่ มหาวิทยาลัยบูรพา,” (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547), น. 21-22.

สนับสนุนของอาจารย์ที่ไม่ต้องการให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง⁶⁴ และการรับน้องด้วยระบบโชตัสก็ยังคงมีอยู่ในประเทศไทยจนถึงปัจจุบัน

2.3.3 ลักษณะการรับน้องที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

ในช่วงการเปิดภาคการศึกษาใหม่ ทุกสถาบันการศึกษาจะมีประเพณีที่สืบทอดกันมาที่เรียกว่า “การรับน้อง” โดยรุ่นพี่ของแต่ละสถาบันก็จะมีการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกันไป เช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จะมี “การรับน้องขึ้นดอย” ที่จะให้นักศึกษาใหม่ขึ้นไปนมัสการพระบรมธาตุดอยสุเทพ โดยต้องเดินหรือวิ่งเป็นระยะทาง 14 กิโลเมตร มีรุ่นพี่ ศิษย์เก่า และอาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมและคอยดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อเป็นการสร้างความประทับใจ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน หรือ “การรับเพื่อนใหม่” ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่จะมีการให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัย แนะนำแนวทางการศึกษา การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย และให้ “เพื่อนใหม่” ได้ทำกิจกรรมที่เป็นการหล่อหลอมให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีบางสถาบันการศึกษาที่มีการรับน้องด้วยวิธีที่รุนแรง ซึ่งจะพบเห็นได้ทั่วไปตามสื่อต่างๆ ที่นำเสนอข่าวเกี่ยวกับการรับน้องโหด การทำร้ายร่างกาย ทารุณรุ่นน้อง เช่น การบังคับให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หากไม่ทำตามก็จับรอกปาก ให้ถอดเสื้อกิ้งบนก้อนน้ำแข็งกลางแดด สั่งให้รุ่นน้องนั่งตากแดด ไม่ให้กินข้าวกินน้ำ โดยอ้างว่าเพื่อฝึกความอดทน การพูดจาข่มขู่ ตะคอก หลอกให้รุ่นน้องเกิดความกลัว การให้รุ่นน้องแสดงออกถึงพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม เช่นการถูกเนื้อต้องตัวกันระหว่างชายหญิงในลักษณะที่ไม่สมควร เป็นต้น ซึ่งรุ่นพี่จะอ้างสิทธิของการเป็นผู้ที่มาก่อน สั่งให้รุ่นน้องปฏิบัติตามความต้องการของตนเอง หากรุ่นน้องไม่ปฏิบัติตามก็จะลงโทษ หรือพูดจาข่มขู่ กดดัน จนรุ่นน้องต้องยอมทำตาม

หลายครั้งที่กิจกรรมการรับน้องมีการกระทำที่เกินขอบเขตจนเกิดความเสียหายและเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิต ในช่วงเดือนสิงหาคมของพ.ศ. 2557 มีข่าวนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยแห่งหนึ่งเสียชีวิตขณะที่ไปรับน้อง โดยแพทย์ระบุสาเหตุการตายว่าเป็นเพราะขาดอากาศหายใจ ซึ่งจากการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจพบว่า ชาวบ้านที่เห็นเหตุการณ์กล่าวว่า ได้พบกลุ่มเด็กช่างกลใส่เสื้อสีออปหลายคนทำกิจกรรมกันอยู่ และเห็นชาย 2-3 คน หัวปักผู้ตายขึ้นมาจากน้ำ แล้วนำเครื่องดื่มซึ่งคาดว่าจะเป็นเหล้ารอกปาก เอาสี่สเปร์ยพ่นที่หน้าอกและบังคับให้นอนคว่ำไปที่หาดทราย แต่จู่ๆ ผู้ตายได้สำลักออกมาเป็นเลือด จึงรีบนำส่งโรงพยาบาล⁶⁵ แต่อย่างไรก็ตาม ภายหลังได้มี

⁶⁴ นายชาติสังคัม, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 51*, น. 25-29.

⁶⁵ ไทยรัฐออนไลน์, “รอกเหล้ารับน้อง อ้วกเป็นเลือด-ตาย,” สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2558, จาก <http://www.thairath.co.th/content/446918>.

การให้ข้อมูลว่า จากผลการชันสูตรไม่พบร่องรอยการทำร้ายร่างกาย และมีการแจ้งในใบมรณบัตรว่า สาเหตุการเสียชีวิตเป็นเพราะระบบโลหิตล้มเหลวและผู้ตายป่วยเป็นโรคลูคีเมียอยู่แล้ว และจากการสอบถามนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม ยังไม่สามารถทราบได้ว่าผู้ตายดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ แต่มีการยอมรับว่าในการรับน้องมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ด้วย แต่ใครจะดื่มหรือไม่ก็ได้⁶⁶ นอกจากนี้ยังมีรุ่นพี่ที่ออกมากล่าวถึงเหตุการณ์ดังกล่าวผ่านทางสื่อโซเชียลมีเดียว่า ก่อนจะทำกิจกรรมได้มีการสอบถามรุ่นน้องแล้ว ว่ามีใครป่วยหรือมีโรคประจำตัวหรือไม่ ผู้ตายบอกว่าหายดีแล้ว จึงเริ่มกิจกรรมรับน้องให้เข้าฐานต่างๆ และมีการให้ดื่มเหล้าขาว แต่ไม่ใช้การจับกรอก โดยให้แบ่งกันจิบ และผู้ตายได้เสนอตัวขอดื่มแทนเพื่อน จากนั้นได้มีการทิ้งดิ่ง (ทิ้งตัวลงให้กระแทกกับพื้น) แต่เป็นการทิ้งดิ่งที่น้ำทะเล จากนั้นผู้ตายก็อาเจียนออกมา จึงรีบพาส่งโรงพยาบาล⁶⁷

นอกจากกรณีที่กำลังกล่าวมาแล้ว ยังมีการรับน้องอีกหลายกรณีที่ทำให้เกิดอันตราย และสร้างความอับอายแก่รุ่นน้อง เช่น การให้แสดงท่าทางอนาจารและหยาบโหล่น⁶⁸ การให้รุ่นน้องทั้งหมดกอดคอกัน และทิ้งตัวลงบนพื้นทรายให้บริเวณใบหน้ากระแทกกับพื้น หรือที่เรียกว่าทิ้งดิ่ง บริเวณชายทะเลติดต่อกันเป็นระยะๆ จนมีนักศึกษามีอาการสมองบวมและมีเลือดคั่งในสมอง⁶⁹ และยังมีกรรโชกทุกข์ที่มูลนิธิปวีณา หงสกุล เพื่อเด็กและสตรี ถึงกรณีการรับน้องโหดของรุ่นพี่ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตอุเทนถวาย ว่าถูกรับน้องอย่างรุนแรงโดยรุ่นพี่บังคับให้กินพริก กระดาศเปื้อนหมึก วาซาบิ กระเทียม หอมแดง มะระขี้นก จนอาเจียน มีการบังคับให้รุ่นน้องถอดกางเกง แล้วใช้สีสเปรย์พ่นและใช้ไฟแช็กกลนเผาจนเพชรบริเวณอวัยวะเพศ มีการใช้ปืนจ่อที่ศีรษะจนรุ่นน้องรู้สึกไม่ปลอดภัยและคิดว่าจะลาออกจากสถาบันดังกล่าว⁷⁰ หรือที่ปรากฏเป็นข่าว

⁶⁶ คมชัดลึกออนไลน์, “ผลชันสูตรรับน้องตาย! ไม่พบรอยทำร้ายร่างกาย,” สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2558, จาก <http://www.komchadluek.net/detail/20140901/191252.html>.

⁶⁷ ผู้จัดการรายวัน, “อีกแล้ว! หายนะ เมื่อรุ่นพี่มอบความตายให้รุ่นน้อง,” สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9570000100766>.

⁶⁸ มาลัยอิสรา, “ความหมายของกิจกรรมรับน้อง,” สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://www.oknation.net/blog/womenfreedom/2007/06/07/entry-5>.

⁶⁹ กระปุกดอทคอม, “รับน้องมหาโหด จับทิ้งดิ่งเลือดคั่งในสมอง,” สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://highlight.kapook.com/view/30178>.

⁷⁰ Sportman, “แห่แฉสารพัดวิธี รับน้องโหดอุเทน,” สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://www.thaيلandsusu.com/webboard/index.php?topic=55639.0;wap2>.

ล่าสุด คือการให้รุ่นน้องที่เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นผู้ชายซึ่งใช้ยาคุมจนหน้าอกมีขนาดใหญ่ ถอดเสื้อต่อหน้าเพื่อนๆ และรุ่นพี่ พร้อมกับถ่ายวิดีโอ จนทำให้รุ่นน้องคนดังกล่าวรู้สึกอับอายและได้รับผลกระทบทางจิตใจ⁷¹

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันลักษณะการรับน้องเริ่มจะมีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ โดยลักษณะการกระทำของรุ่นพี่ที่บังคับให้รุ่นน้องทำตามคำสั่งต่างๆ ตามใจของตนนั้น ได้มีมายาวนานแล้ว และก่อให้เกิดความเสียหายมากมาย แต่การรับน้องที่รุนแรงหรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ก็ยังคงไม่หมดไปจากสังคมไทย ทั้งยังก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตและร่างกายของนักศึกษา รวมถึงส่งผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อจิตใจ ซึ่งมีผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้ได้รับความเสียหายด้วย

2.3.4 ปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการรับน้อง

จากความหมายของการรับน้องและระบบโซตัส จะเห็นได้ว่า การรับน้องด้วยระบบโซตัสนั้น แต่เดิมมีจุดประสงค์ที่ต้งาม ต้องการสร้างความมีระเบียบวินัย การเคารพผู้อาวุโส และสร้างความรักความสามัคคี แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมาจากการกระทำของรุ่นพี่ที่ทำให้การรับน้องกลายเป็นสิ่งที่โหดร้าย ใช้ความรุนแรง ลามกอนาจาร ไม่คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน⁷² และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รุ่นพี่มักใช้อำนาจในทางที่ผิด คิดว่าเมื่อเป็นรุ่นพี่จะสั่งให้รุ่นน้องทำอะไรก็ได้ รุ่นน้องจะต้องทำตามทุกอย่าง เมื่อรุ่นน้องโดนกระทำมากๆ พอได้ขึ้นมาเป็นรุ่นพี่ ก็มักจะใช้โอกาสในการแก้แค้น เป็นการทำให้สนองตอบความต้องการของตนเอง โดยหลงลืมวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม และจุดประสงค์ที่แท้จริงของการรับน้องไป การรับน้องในลักษณะที่ใช้ความรุนแรง ป่าเถื่อนโหดร้าย ละเมิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นี้ ยังส่งผลกระทบต่อสังคมและผู้ที่ถูกรับน้องในหลายๆ ด้านอีกด้วย

ผลกระทบที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด คือผลต่อร่างกายและจิตใจของรุ่นน้อง การถูกรุ่นพี่ทำร้าย สั่งให้ทำกิจกรรมที่อันตราย ให้ออกกำลังกายที่มากเกินไป หรือให้ทำกิจกรรมที่ผิดธรรมชาติ มักก่อให้เกิดการบาดเจ็บทางกาย ในบางรายถึงกับได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ชีวิตได้ตามที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ส่วนผลกระทบทางจิตใจนั้น รุ่นน้องบางคนโดนรุ่นพี่พูดจาข่มขู่ บังคับ กดดันให้ทำสิ่งต่างๆ จนเกิดความกลัว ซึ่งสภาวะที่มีความวิตกกังวลมากยังส่งผลกระทบถึงร่างกายด้วย โดยมี

⁷¹ กระจุกดอกทศสม, “แฉรับน้องสถาบันดังที่หัวหินสุดเสื่อม บังคับน้องกระเทยถอดเสื้อต่อหน้าเพื่อนผู้ชาย,” สืบค้นเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2560, จาก <https://highlight.kapook.com/view/156056>.

⁷² มาลัยอิสรา, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 68*.

ตัวอย่างผลการศึกษาศึกษาของตึกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลศรีนครินทร์ฯ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปี 2538 – 2540 มีนักศึกษา 158 คน เป็นชาย 35 คน หญิง 123 คน เกิดโรค Hyperventilation Syndrome (อาการชักเกร็งทั่วร่างกายตัวแข็งเหมือนหมดสติ หายใจเร็วหรือลึกลงเกินความจำเป็น) โดยมีสาเหตุมาจากความกลัว ความเครียด ความวิตกกังวลกับการกระทำของรุ่นพี่⁷³ ในบางรายถึงกับต้องลาออกจากสถาบันการศึกษา เนื่องจากทนการรับน้องที่โหดร้าย และความกดดันต่างๆ ไม่นาน⁷⁴ นอกจากนี้ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ และฝ่ายกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้มีการศึกษาถึงผลกระทบของการจัดกิจกรรมการรับน้องใหม่ และประชุมเชียร์ โดยสอบถามความคิดเห็นของนิสิตถึงผลกระทบจากการจัดกิจกรรมรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ นิสิตมีความเห็นดังนี้⁷⁵

- 1). เกิดการอ่อนเพลียทางร่างกาย
- 2). ทำให้เป็นคนก้าวร้าว เกิดความต้องการแก้แค้น อับอาย ชุนแค้น เจ็บใจ
- 3). เกิดความวิตกกังวล
- 4). เกิดผลเสียต่อการเรียน
- 5). เกิดความกดดันทางจิตใจ
- 6). รู้สึกถูกละเมิดสิทธิส่วนบุคคล
- 7). เกิดความกลัวรุ่นพี่
- 8). รู้สึกว่าศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ด้อยคุณค่า
- 9). เกิดการบาดเจ็บทางร่างกาย

2.4 แนวทางการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญา

กฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่กำหนดว่า “การกระทำหรือการไม่กระทำการอย่างใดเป็นความผิด และกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้”⁷⁶ การกำหนดว่าการกระทำใดควรเป็น

⁷³ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ และฝ่ายกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, “รายงานวิจัยฉบับที่ 71 ผลกระทบของการจัดกิจกรรมการรับน้องใหม่ และประชุมเชียร์,” มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2541, น. 2-3.

⁷⁴ สุรียา งามสำเร็จ, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 50*, น. 30.

⁷⁵ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ และฝ่ายกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 59*, น. 28.

⁷⁶ เกียรติขจร วัฒนสวัสดิ์, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 18*, น. 1.

ความผิดและต้องได้รับโทษจำเป็นจะต้องมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา แม้ว่ากฎหมายมีส่วนเกี่ยวข้องกับอยู่กับจารีตประเพณี ศีลธรรม และศาสนา แต่การกระทำที่ขัดต่อจารีตประเพณี ศีลธรรม หรือศาสนา ก็อาจไม่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอาญา เช่น การมีชู้ซึ่งเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรม แต่กฎหมายอาญาของไทยไม่ได้กำหนดไว้ว่าเป็นความผิด หรือการพูดโกหกที่ไม่ใช่การแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงานหรือการฉ้อโกง ก็ไม่มีความผิดทางอาญา เป็นต้น และการกระทำบางอย่าง ที่แม้จะไม่ผิดจารีตประเพณี ศีลธรรม หรือศาสนา แต่ก็อาจเป็นความผิดอาญาได้ เช่น กรณีที่กฎหมายบัญญัติว่าการกระทำนั้นย่อมเป็นความผิดทางอาญาแม้จะกระทำโดยไม่เจตนา และไม่ประมาท อันเป็นกรณีความรับผิดโดยเด็ดขาดในทางอาญา ดังนั้น จารีตประเพณี ศาสนา หรือศีลธรรม จึงไม่อาจใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดอาญาได้⁷⁷

2.4.1 ความเป็นมาของการกำหนดความรับผิดทางอาญา

การกำหนดความรับผิดทางอาญา มีการพัฒนาโดยแบ่งเป็น 3 ช่วง คือ

1). การใช้เกณฑ์ทางศีลธรรม ในสมัยก่อนการกระทำใดจะเป็นความผิดอาญาหรือไม่นั้น มักจะใช้ศีลธรรมเป็นตัวบ่งชี้ หากการกระทำใดเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรม การกระทำนั้นย่อมเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอาญาและผู้กระทำจะต้องถูกลงโทษ ซึ่งเหมาะกับสังคมที่ยังไม่มีสมาชิกมากนัก โดยที่กฎหมายและศีลธรรมเป็นเรื่องเดียวกัน แต่เมื่อสังคมใหญ่ขึ้น มีสมาชิกมากขึ้น กฎหมายอาญาจึงมีส่วนสำคัญที่จะใช้ในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม กฎหมายและศีลธรรมจึงเริ่มเคลื่อนตัวออกจากกัน การกระทำบางอย่างจึงอาจผิดทั้งกฎหมายและศีลธรรม แต่การกระทำบางอย่างอาจผิดกฎหมายแต่ไม่ผิดศีลธรรมก็เป็นได้⁷⁸

2). การใช้เกณฑ์ทางสังคม ในยุคนี้มีความเห็นว่าการกระทำความผิดเป็นการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อสังคม โดยการกำหนดว่าการกระทำใดที่ถือว่าเป็นอาชญากรรมจะพิจารณาจากการกระทำที่ทำให้สังคมเกิดความเสียหาย แต่ความเห็นดังกล่าวยังไม่สามารถทำให้กฎหมายอาญามีความแน่นอนได้ เนื่องจากเป็นการยากที่จะหาผู้ที่กำหนดว่าการกระทำใดเป็นอาชญากรรมที่สมควรจะต้องได้รับการลงโทษ⁷⁹

⁷⁷ เเพ็งอ้าง, น. 2.

⁷⁸ ปกป้อง ศรีสนิท, กฎหมายอาญาชั้นสูง, (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2559), น. 19-20.

⁷⁹ เเพ็งอ้าง, น. 21.

3). การใช้เกณฑ์ทางกฎหมาย มีที่มาจากแนวคิดเสรีนิยมประชาธิปไตย โดยกฎหมายอาญาที่จะใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดจะต้องมาจากรัฐสภาอันเป็นตัวแทนของประชาชน และแม้กฎหมายอาญานั้นจะกำหนดให้การกระทำใดเป็นความผิดโดยที่ไม่พิจารณาถึงศีลธรรมเลย การกระทำนั้นก็ยังคงเป็นความผิดตามกฎหมายอาญาอยู่ เนื่องจากรัฐสภามีความเห็นว่าการกระทำนั้นเป็นการกระทำที่สมควรได้รับการลงโทษ โดยปัจจุบันการกำหนดให้การกระทำใดเป็นความผิดอาญาและต้องได้รับโทษ ฝ่ายนิติบัญญัติจะใช้ความสงบเรียบร้อยของสังคมเป็นเกณฑ์⁸⁰

2.4.2 หลักเกณฑ์การกำหนดความรับผิดทางอาญา

แม้ว่ารัฐจะมีอำนาจในการออกกฎหมายเพื่อบังคับใช้กับประชาชน แต่รัฐก็ไม่สามารถออกกฎหมายได้ตามใจชอบ การกำหนดว่าการกระทำใดเป็นความผิดตามกฎหมายอาญาย่อมต้องมีหลักเกณฑ์ โดยศาสตราจารย์ เอช.แอล.เอ ฮาร์ด (H.L.A. Hart) ศาสตราจารย์ด้านนิติปรัชญาของมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ดได้รับแนวคิดจาก จอห์น สจิวต์ มิลล์ (John Stuart Mill) โดยนำข้อความบางส่วนจากหนังสือ On Liberty ของจอห์น สจิวต์ มิลล์ มากกล่าวถึงในหนังสือ Law, Liberty and Morality ว่า “เหตุผลในการใช้อำนาจเหนือบุคคลในสังคมที่เจริญแล้ว มีอยู่เพียงประการเดียวเท่านั้น คือ เพื่อป้องกันภัยอันจะเกิดขึ้นแก่บุคคลอื่น.. การที่จะใช้อำนาจโดยอ้างเหตุว่าเพื่อให้กายและใจของบุคคลนั้นดีขึ้น ย่อมไม่เป็นการเพียงพอ บุคคลไม่อาจที่จะถูกบังคับโดยชอบธรรมให้กระทำหรือละเว้นการกระทำโดยอ้างว่าจะทำให้เขาดีขึ้น หรือจะทำให้เขามีความสุขขึ้น หรือในสายตาของผู้อื่นการกระทำหรือละเว้นการกระทำ จะทำให้บุคคลนั้นฉลาดหรือถูกต้องขึ้น”⁸¹ ซึ่งแนวคิดดังกล่าว เป็นแนวคิดที่ใช้หลักการป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้นแก่บุคคลอื่นมาเป็นข้อพิจารณาว่าการกระทำใดควรเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา

เฮอริเบิร์ต แอล แพ็กเกอร์ (Herbert L. Packer) กำหนดหลักเกณฑ์ 6 ประการในการพิจารณาว่าการกระทำใดควรจะเป็นความผิดอาญาหรือไม่ ดังนี้⁸²

1). การกระทำนั้นเป็นที่เห็นได้ชัดของกลุ่มคนในสังคมส่วนมากกว่า เป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนสังคมอย่างรุนแรง และกลุ่มคนส่วนมากไม่ให้อภัยการกระทำดังกล่าว

⁸⁰ เพิ่งอ้าง, น. 21.

⁸¹ H.L.A. Hart, *Law, Liberty and Morality*, (California: Stanford University Press, reprinted 1965), p. 4.

⁸² Herbert L. Packer, *The Limits of the Criminal Sanction*, (California: Stanford University Press, 1968), p. 296.

- 2). หากการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดอาญาแล้ว จะไม่ขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษ
- 3). การปราบปรามการกระทำเช่นนั้น จะไม่ส่งผลให้การกระทำที่เหมาะสมในสังคมลดน้อยลง
- 4). หากเป็นความผิดอาญาแล้ว การใช้บังคับกฎหมายจะต้องเป็นไปอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน
- 5). การใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับการกระทำดังกล่าว จะไม่เป็นภาระแก่กระบวนการยุติธรรมทางอาญามากจนเกินไป ไม่ว่าจะ เป็นทางด้านคุณภาพหรือปริมาณ
- 6). ไม่มีมาตรการควบคุมอื่นใดที่จะเหมาะสมไปกว่าการใช้กฎหมายอาญากับการกระทำนั้นๆ

นอกจากนี้ ยังมีนักกฎหมายที่เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจำกัดการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญา เพื่อให้การกำหนดความรับผิดชอบทางอาญามีความเหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อสังคม ดังนี้⁸³

- 1). การกระทำต้องห้ามตามกฎหมายอาญาไม่ควรมีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อให้บุคคลเชื่อฟัง และหากไม่เชื่อฟังจะได้รับผลร้ายในทางแก้แค้นตอบแทน โดยซีซาร์ เบคคาเรีย (Cesare Beccaria) นักอาชญาศาสตร์เคยเสนอแนวคิดที่ว่า “การป้องกันอาชญากรรมย่อมดีว่าการลงโทษผู้กระทำความผิด สิ่งนี้ควรเป็นเป้าหมายอุดมคติของการออกกฎหมายที่ดี”⁸⁴

- 2). เจอรัมี่ เบนธัม (Jeremy Bentham) ผู้นำฝ่ายอรรถประโยชน์นิยมได้อธิบายเพิ่มเติมจากแนวคิดของเบคคาเรียว่า รัฐไม่ควรใช้กฎหมายอาญาเพื่อลงโทษการกระทำที่ปราศจากอันตราย และไม่ควรใช้กฎหมายอาญา หากวิธีการอื่นที่ส่งผลร้ายน้อยกว่าสามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์เช่นเดียวกันนั้นได้ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวยังมีข้อบกพร่องอยู่ เบนธัมจึงเสนอแนวคิดใหม่ที่ไม่ควรนำกฎหมายอาญามาใช้ หากผลร้ายที่เกิดจากการลงโทษมีมากกว่าผลร้ายที่เกิดจากการทำความผิด ซึ่งต่อมา นิเกล วอล์กเกอร์ (Nigel Walker) เสนอแนวคิดที่พัฒนามาจากแนวคิดของเบนธัมว่า ข้อห้ามตามกฎหมายอาญาไม่ควรก่อให้เกิดผลร้ายมากกว่าพฤติกรรมที่กฎหมายอาญาต้องการกำจัด

⁸³ อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ, ทฤษฎีอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2556), น. 51-57.

⁸⁴ Beccaria, On Crimes and Punishments, (1964) อ้างถึงใน อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 83, น. 52.

3). จอห์น สจิวต์ มิลล์ (John Stuart Mill) พัฒนาแนวคิดของเบนธัมและวอลท์เกอร์ โดยเสนอว่า ไม่ควรใช้กฎหมายอาญาเพื่อบังคับให้บุคคลปฏิบัติตามแนวทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติตนเอง โดยมิลล์เห็นว่า บุคคลย่อมมีอิสระในตัวเอง แม้การกระทำของบุคคลใดจะผิดศีลธรรม แต่หากไม่ทำให้บุคคลอื่นในสังคมเดือดร้อน รัฐก็ไม่ควรห้ามการกระทำดังกล่าว ซึ่งการใช้อำนาจเหนือบุคคลของรัฐจะทำได้ก็ต่อเมื่อมีวัตถุประสงค์ที่จะป้องกันอันตรายแก่บุคคลอื่นในสังคม หากเป็นอันตรายที่เกิดแก่ตัวผู้กระทำเอง โดยบุคคลอื่นไม่ได้เป็นผู้ก่อให้เกิดอันตรายนั้น รัฐก็ไม่อาจเข้ามาจำกัดเสรีภาพในการกระทำของบุคคลนั้นได้

สำหรับประเทศไทย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 กำหนดหลักเกณฑ์ในการตรากฎหมายไว้ในมาตรา 26 และมาตรา 77 โดยวางหลักเกณฑ์ดังนี้

มาตรา 26 การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

มาตรา 77 รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่างๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐควรจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่เป็น พึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

บทที่ 3

มาตรการควบคุมการรับน้องในต่างประเทศ

ในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา¹และประเทศฝรั่งเศส² การจัดกิจกรรมรับน้องในสถาบันการศึกษาเกิดเป็นประเด็นปัญหาทางกฎหมายที่ส่งผลให้ต้องมีมาตรการเพื่อใช้ในการควบคุมกิจกรรมดังกล่าว แม้ว่าการรับน้องที่รุนแรงบังคับให้รุ่นน้องทำกิจกรรมที่น่าอับอายจะเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตนักศึกษาในรั้วสถาบันการศึกษาไปทั่วสหรัฐอเมริกามากกว่าหลายร้อยปีแล้ว แต่ก็เพิ่งได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนหลายสำนักในไม่กี่ปีที่ผ่านมา³ เช่น นิตยสาร Rolling Stone และ The Atlantic ได้เปิดเผยข้อมูลเชิงลึกในแง่ลบของชมรมนิสิตนักศึกษา ซึ่งทำให้เกิดความไม่เข้าใจว่าเหตุใดการรับน้องที่รุนแรงมีอำนาจสั่งสอนรุ่นน้องโดยไม่คำนึงถึงรูปแบบและวิธีการยังคงมีอยู่ โดยเฉพาะเหตุการณ์การตายจากกิจกรรมการรับน้องของโรเบิร์ต แชมป์เซียน (Robert Champion) ในมหาวิทยาลัยฟลอริดา เอ แอนด์ เอ็ม (Florida A&M University) และของจอร์จ เดสดันส์ (George Desdunes) ในมหาวิทยาลัยคอร์เนล (Cornell University)⁴ ซึ่งปัญหาการรับน้องที่รุนแรงนี้เกิดขึ้นแม้แต่ในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในประเทศฝรั่งเศสหลายแห่งเช่นกัน⁵ ผลลัพธ์ของเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นนั้น ก็คือ การดำเนินคดีอาญากับรุ่นพี่ที่กระทำรุนแรง⁶ อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่เพียงแค่รุ่นพี่ที่กระทำรุนแรงจนก่อให้เกิดการสูญเสียไม่ว่าในชีวิตหรือร่างกายของรุ่นน้องเท่านั้นที่จะต้องรับผิดชอบ

¹ Colleen McGlone and George R. Schaefer, “After The Haze: Legal Aspects of Hazing,” Retrieved on July 23, 2016 from <http://www.entsportslawjournal.com/articles/10.16997/eslj.64/>.

² Michael Houseman, “Is this play? Hazing in French Preparatory Schools,” *Focaal – European Journal of Anthropology*, p. 39 (2001).

³ Scott R. Rosner and R. Brian Crow, “Institutional Liability for Hazing in interscholastic Sports,” *Houston Law Review*, Vol.39, p. 276 (2002-2003).

⁴ Gregory S. Parks, Shayne E. Jones and Matthew W. Hughey “Hazing as Crime: An empirical analysis of criminological antecedents” *Law & Psychol. Review*, Vol.39, p. 1 (2014-2015).

⁵ Michael Houseman, *supra note 2*, p. 39.

⁶ Gregory S. Parks, Shayne E. Jones and Matthew W. Hughey, *supra note 4*, p. 2.

กับเหตุการณ์ดังกล่าว ในสหรัฐอเมริกาแม้แต่ชมรมนิสิตนักศึกษา องค์กรท้องถิ่น หรือแม้แต่ผู้บริหารสถาบันการศึกษาอาจถูกดำเนินคดีเป็นจำเลยร่วมด้วยก็ได้⁷ และในฝรั่งเศสถึงกับมีการตั้งคำถามว่าการรับน้องเป็นพิธีกรรม การเล่นสนุก หรือเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายโดยเปิดเผย⁸ ดังนั้น ก่อนที่จะกำหนดรูปแบบของมาตรการเพื่อควบคุมการรับน้องที่รุนแรงได้ จึงมีความจำเป็นต้องเข้าใจลักษณะและรูปแบบของการรับน้องที่เกิดขึ้นในทั้งสองประเทศเสียก่อน

3.1 ลักษณะและรูปแบบของการรับน้อง

การให้คำจำกัดความของคำว่า “การรับน้อง” เป็นเรื่องยากเพราะรูปแบบที่ใช้ในการรับน้องมีมากมายหลายรูปแบบ อย่างไรก็ตาม แม้วัฒนธรรมของแต่ละประเทศจะแตกต่างกัน แต่การรับน้องทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศสมีลักษณะและรูปแบบที่ไม่แตกต่างกันมากนัก เพราะต่างก็มีวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมที่เหมือนกัน กล่าวคือ เพื่อที่จะทดสอบ (Test) รุ่นน้องว่ามีความพร้อมทางด้านร่างกายและความอดทนมากน้อยเพียงใด โดยรุ่นพี่จะจำลองสถานการณ์ให้รุ่นน้องได้รับความลำบากทางร่างกายและความกดดันทางจิตใจ⁹ และการรับน้องในทั้งสองประเทศนั้นไม่ได้จำกัดเฉพาะในรั้วมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่ยังพบประเพณีการรับน้องในทุกระดับการศึกษาด้วย เช่น นักเรียนในโรงเรียนมัธยมปลายฟาร์โก้ นอร์ท ในสหรัฐอเมริกามีประเพณีรับน้องประจำปีให้รุ่นพี่เรียกรุ่นน้องมารวมกลุ่มและตีรุ่นน้องด้วยไม้พายหรือไม้ฮ็อกกี้¹⁰ สำหรับในประเทศฝรั่งเศสนั้น การรับน้องด้วยวิธีการแฉ่งๆ มักจะพบมากในโรงเรียนอาชีวะและโรงเรียนที่เปิดเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับสมัครเข้ามหาวิทยาลัย

⁷ Susan J. Curry, “Hazing and the “Rush” Toward Reform: Responses from Universities, Fraternities, State Legislatures, and the Court,” Journal of College and University Law, Vol.16, p. 94 (1989-1990).

⁸ Michael Houseman, *supra note 2*, p. 39.

⁹ *Ibid.*, p. 39.

¹⁰ Marc Edelman, “How to prevent high school Hazing: a legal, ethical and social primer,” North Dakota Law Review, Vol.81, p. 309 (2005).

3.1.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาประกอบด้วย 50 รัฐและหนึ่งเขตปกครองกลาง ซึ่งเป็นประเทศที่มีความแตกต่างหลากหลายในเชื้อชาติและวัฒนธรรม และประเพณีการรับน้องในประเทศสหรัฐอเมริกา มีประวัติความเป็นมาค่อนข้างยาวนานซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ

(1) การรับน้องก่อนศตวรรษที่ 21

การรับน้อง (Hazing) ได้ฝังรากลึกในหลายวัฒนธรรมและเป็นพิธีกรรมทางสังคมสืบต่อกันมาช้านานแล้ว โดยจะเห็นได้จากพิธีกรรมทางชนเผ่าของวัฒนธรรมแอฟริกันและอเมริกันพื้นเมืองต่างๆ ที่เด็กหนุ่มจะได้รับการทดสอบและจะต้องผ่านบททดสอบนั้นเพื่อที่จะได้รับการยอมรับในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งในเผ่าชนของตน ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจะเพิ่มพูนความสามารถในการเอาตัวรอดและให้เด็กหนุ่มนั้นพิสูจน์ตัวเองว่าเขาสามารถที่จะดูแลชนเผ่าของเขาได้ ซึ่งพิธีกรรมนี้ได้ถูกนำไปใช้ในวัฒนธรรมอื่นๆ ในรูปแบบการพิสูจน์คุณค่าในตัวเอง (proving one's worth)¹¹ ในยุคกลางเมื่อมหาวิทยาลัยต่างๆ ก่อตั้งขึ้น การรับน้องถูกนำมาใช้เพื่อแบ่งแยกอาจารย์ที่ไม่มีความสามารถทั้งทางร่างกายและจิตใจที่จะสอนนักเรียนรุ่นใหม่ได้¹² ต่อมาในช่วงศตวรรษที่ 17 การรับน้องในระบบอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกากลายเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ต้อนรับและแนะนำสถาบันให้แก่ศึกษานิ้องใหม่ และมักจะขยายเป็นการแข่งขันระหว่างชั้นปี โดยฝ่ายทะเบียนของมหาวิทยาลัยจะกำหนดสัปดาห์แห่งการรับน้อง ซึ่งบรรดาน้องใหม่จะถูกคาดหวังว่าพวกเขาจะใช้พลังทั้งหมดเท่าที่จะทำได้เพื่อพิสูจน์ตัวเองว่าพวกเขาสามารถผ่านบททดสอบก่อนที่จะเข้ารับการศึกษได้ และรุ่นพี่มักจะถือโอกาสนี้ข่มขู่หรือลงโทษน้องใหม่ โดยจะถือว่าการรับน้องเป็นพิธีกรรมของการผ่านเข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัยอย่างเต็มตัว¹³ ในปี ค.ศ. 1657 มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้จัดให้มีกิจกรรมการรับน้องและมีนักศึกษานิ้องใหม่ถึง 2 คนที่สามารถผ่านกฎที่เข้มงวดของการรับน้องได้แม้ว่าจะถูกแกล้งและกระทำรุนแรงในกิจกรรมดังกล่าวก็ตาม¹⁴ ต่อมาเมื่อจำนวนนักศึกษาที่สมัครเข้าเรียนมีมากขึ้น การรับน้องแบบการแข่งขันระหว่างชั้นปีได้หมดไปและ

¹¹ Nichole M Knutson, Kathryn Shirley Akers, Christopher Keith Ellis and Kelly D. Bradley, "Applying the Rasch Model to Explore New College Sorority and Fraternity Members' Perceptions of Hazing Behavior," Retrieved on June 12, 2016, from http://www.uky.edu/~kdbrad2/MWERA_Nikki.pdf.

¹² *Ibid.*, p. 4.

¹³ *Ibid.*, p. 4.

¹⁴ *Ibid.*, pp. 4-5.

เปลี่ยนเป็นการรับน้องเฉพาะในทีมนักกีฬาของมหาวิทยาลัยและชมรมที่ขึ้นต้นด้วยตัวอักษรกรีก¹⁵ วิธีการที่รุ่นพี่ใช้รับน้องใหม่มีลักษณะเช่นเดียวกับวิธีการที่กลุ่มภารดรภาพ (Fraternal organizations) ใช้ในการรับสมาชิกใหม่เข้าสู่องค์กรเพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยได้รับอิทธิพลมาจากการสร้างความสามัคคีในกองทัพ ซึ่งบรรดาทหารจะมีความรักใคร่กลมเกลียวกัน และรู้สึกต่อกันเหมือนเป็นพี่น้องกันจริงๆ เพราะพวกเขาต้องเผชิญความยากลำบากทั้งทางกายและทางใจมาด้วยกันในช่วงสงคราม ดังนั้น จึงมีการจำลองสถานการณ์ที่เลวร้ายเพื่อเป็นการต้อนรับน้องใหม่ ต่อมาไม่นานการรับน้องในสถาบันการศึกษากลายเป็นสิ่งที่ถูกห้ามแต่ยังคงมีอยู่ในกลุ่มชมรมต่างๆ ที่ตั้งขึ้นเองในมหาวิทยาลัย¹⁶

“คำคืนแห่งนรก” (Hell night) เป็นคำพูดที่นักศึกษาในสมัยนั้นรู้ว่าหมายถึงตอนสำคัญของสัปดาห์แห่งการรับสมาชิกใหม่เข้าสู่ชมรม ซึ่งทำให้ผู้บริหารสถาบันการศึกษาและผู้ดูแลชมรมเกิดความกลัว เพราะคำคืนนั้นมักจะจบลงด้วยการบาดเจ็บของนักศึกษาน้องใหม่¹⁷ อย่างไรก็ตาม การรับน้องใหม่ของชมรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัยยังคงเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายจนกระทั่งสิ้นสุดศตวรรษที่ 20 โดยเห็นได้จากประวัติการรับน้องและชมรมต่างๆ ที่ถูกตั้งขึ้นมากมายในมหาวิทยาลัยอิลลินอยด์ (University of Illinois) จนมีการเปรียบเทียบว่ามีมากจนเหมือนเห็ดที่ขึ้นในฤดูฝน¹⁸ การรับน้องถูกมองว่าเป็นพิธีกรรมเปลี่ยนผ่าน (rite of passage) กล่าวคือ เป็นพิธีต้อนรับที่คิดขึ้นมาเพื่อให้น้องใหม่พิสูจน์ว่าพวกเขามีคุณค่าพอที่จะเป็นรุ่นพี่ตามรุ่นพี่คาดหวังได้ โดยจะต้องผ่านบททดสอบซึ่งอาจจะเป็นการทดสอบความแข็งแรง ความอดทน หรือความสามารถในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ก็มีน้องใหม่จำนวนมากที่ไม่สามารถผ่านบททดสอบดังกล่าวได้ และสังคมเริ่มจะมองว่าการรับน้องเป็นสิ่งที่น่าประหลาดมากกว่าจะยอมรับว่ามันเป็นพิธีกรรมอย่างหนึ่งในชีวิตนักศึกษา¹⁹

¹⁵ *Ibid.*, p. 5.

¹⁶ *Ibid.*, p. 5.

¹⁷ Gregory E. Rutledge, “Hell Night hath no Fury like a pledge scorned....and injured: Hazing litigation in U.S. Colleges and Universities,” *Journal of College and University Law*, Vol.25, p. 362 (1998-1999).

¹⁸ Nichole M Knutson, Kathryn Shirley Akers, Christopher Keith Ellis and Kelly D. Bradley, *supra note 11*, p. 6.

¹⁹ Susan J. Curry, *supra note 7*, p. 93.

(2) การรับน้องในศตวรรษที่ 21

ในช่วงต้นของศตวรรษที่ 21 การรับน้องยังเป็นกิจกรรมที่แพร่หลายและได้รับความนิยมในชมรมมหาวิทยาลัยมากเกินกว่าที่ผู้บริหารทั้งหลายจะคาดคิดได้²⁰ โดยอาจจะอยู่ในรูปแบบของการกลั่นแกล้ง การทำให้ได้รับความอับอาย การบังคับให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือทำให้ตกอยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตรายต่อชีวิต ซึ่งอาจถึงขั้นกลายเป็นการกระทำความผิดต่อกฎหมาย เช่น รุ้บพี่บังคับให้รุ่นน้องทำความสะอาดห้องน้ำ ร้องเพลงต่อหน้าคนอื่น และการตีอย่างรุนแรงจนอวัยวะในล้มเหลวและถึงแก่ความตาย แม้การรับน้องด้วยวิธีการรุนแรงจะเป็นปัญหาสำคัญในหลายสถาบันการศึกษา แต่การควบคุมการจัดกิจกรรมการรับน้องนั้นก็ไม่ใช่ง่าย²¹ นอกจากจะเป็นเพราะความไม่เข้าใจของนักศึกษาในการจัดกิจกรรมดังกล่าวแล้ว²² ยังเป็นเพราะการจัดกิจกรรมรับน้องมักจะจัดกันเองอย่างลับๆ นอกเวลาเรียนและนอกบริเวณสถานศึกษา และส่วนใหญ่จะไม่มีรายงานให้สถาบันการศึกษาทราบถึงความรุนแรงและการถูกกลั่นแกล้ง อย่างไรก็ตาม การรับน้องก็เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดการตายของนักศึกษา จนผู้บริหารของสถาบันการศึกษาต่างๆ ต้องออกนโยบายเกี่ยวกับการรับน้องและบังคับใช้แผนการที่คิดขึ้นมาเพื่อควบคุมพิธีกรรมการรับน้องที่รุนแรงในบางสถาบันถึงกับใช้วิธีการห้ามการจัดตั้งชมรมนักศึกษาทั้งชายและหญิง (fraternities and sororities) เลยกทีเดียวเพื่อเป็นการตัดไฟแต่ต้นลม²³ อย่างไรก็ตาม ประเพณีการรับน้องยังคงดำรงอยู่และไม่มีวันที่จะหมดไปได้²⁴

เนื่องจากการรับน้องเป็นธรรมเนียมประเพณีที่มีการพัฒนาเรื่อยๆ และสืบทอดต่อกันมา ในขณะที่กลุ่มหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มภารตภาพ ชมรมกีฬา และชมรมดนตรี พยายามที่จะรักษาประเพณีนี้ไว้ โดยนำวัฒนธรรมการยกตนข่มท่าน (culture of one-upmanship) มาใช้เพื่อสร้างเป็นเอกลักษณ์ของพวกเขา แต่การนำวัฒนธรรมเช่นนี้มาใช้ส่งผลให้การรับน้องในปัจจุบันมีอันตรายมากยิ่งขึ้น เพราะสมาชิกเก่าจะคิดวิธีการรับน้องใหม่ที่มีความรุนแรงมากขึ้น เช่น ประเพณีการรับน้องใหม่ในทีมกีฬาแห่งหนึ่ง เดิมทีนักกีฬาน้องใหม่ต้องดื่มเบียร์เพียง 1 กระป๋องก่อนจึงจะ

²⁰ Colleen McGlone and George R. Schaefer, *supra* note 1.

²¹ Nichole M Knutson, Kathryn Shirley Akers, Christopher Keith Ellis and Kelly D. Bradley, *supra* note 11, p. 6.

²² Scott R. Rosner and R. Brian Crow, *supra* note 3, p. 276.

²³ Nichole M Knutson, Kathryn Shirley Akers, Christopher Keith Ellis and Kelly D. Bradley, *supra* note 11, p. 6.

²⁴ Marc Edelman, *supra* note 10, p. 311.

สามารถเข้าเป็นสมาชิกของทีมได้ ปีต่อมาเปลี่ยนเป็นการตีเบียร์หกกระป๋อง ต่อมาอีกหลายปี เปลี่ยนเป็นการตีเบียร์ 1 แกลลอน และจนกระทั่งเปลี่ยนเป็นประเพณีตีหมอนกว่าจะหมดสติ ในบางกรณีการรับน้องมีอันตรายมากยิ่งขึ้นและอาจเป็นอันตรายถึงชีวิต เช่น การรับน้องที่รุ่นน้องถูกลักพาตัวและนำไปปล่อยไว้ในป่าซึ่งห่างไกลจากมหาวิทยาลัยหลายไมล์ โดยสวมเพียงกางเกงเล่นกีฬาขาสั้น แต่ยังสามารถบอกกล่าวให้หาทางออกมาจนได้ และเมื่อรุ่นน้องคนนี้ก็กลายเป็นรุ่นพี่และต้องจัดกิจกรรมการรับน้องใหม่บ้าง เขาได้จัดให้มีการรับน้องโดยการลักพาตัวน้องใหม่เช่นเดียวกับที่เขาเผชิญมา แต่คิดวิธีที่รุนแรงขึ้นกว่าเดิม โดยก่อนที่จะถูกลักพาตัว รุ่นน้องจะต้องตีเบียร์ 5 แก้วและถูกเปลี่ยนผ้า ซึ่งในขณะนั้นมีรุ่นน้องคนหนึ่งต้องเข้ารับการรักษาจากอาการแอลกอฮอล์เป็นพิษและเนื้อเยื่อถูกทำลายเนื่องจากถูกความเย็นจัด²⁵ นักจิตวิทยาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การที่พวกรุ่นพี่ต้องการให้รุ่นน้องยอมทำตามเพราะพวกเขาเชื่อมั่นเป็นวิธีการกอบกู้ศักดิ์ศรีของพวกเขาที่หายไปจากการที่พวกเขาเคยถูกรับน้องด้วยวิธีแปลกๆ และมันจะยังคงรูปแบบเช่นนี้ซ้ำไปเรื่อยๆ ไม่มีวันหมดไปจนกลายเป็นวงจรอุบาทว์ (vicious cycle)²⁶ การรับน้องในทีมนักกีฬาทั่วประเทศสหรัฐอเมริกาจึงถูกจับตามองทั้งในระดับมัธยมปลายและระดับอุดมศึกษา เพราะนักศึกษาซึ่งเป็นนักกีฬาจำนวนมาก ถูกดำเนินคดีอาญาภายใต้กฎหมายห้ามการรับน้อง และสถาบันการศึกษาหลายสถาบันต้องออกมาแสดงความรับผิดชอบจึงมีความพยายามที่จะกำหนดขอบเขตของปัญหาการรับน้องโหดและประเด็นความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่ก็ติดปัญหาการให้คำจำกัดความของคำว่า “การรับน้อง” (Hazing) กล่าวคือ การกระทำหรือความประพฤติใดๆ ที่จะถือว่าเป็นการรับน้องโหด เพราะการกระทำหนึ่งๆ ที่ถือว่าเป็นการรับน้องโหดโดยคนกลุ่มหนึ่ง แต่อาจจะได้รับการยอมรับและไม่ถูกคัดค้านโดยคนอีกกลุ่มหนึ่งก็ได้²⁷

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาประวัติการรับน้องดังกล่าวข้างต้นทำให้สามารถให้คำนิยามและจำแนกรูปแบบของการรับน้องในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ดังนี้

²⁵ Colleen McGlone and George R. Schaefer, *supra note 1*, Paragraph 13

²⁶ Marc Edelman, *supra note 10*, p. 310.

²⁷ R. Brain Crow and Scott R. Rosner, “Institutional and organizational Liability for Hazing in intercollegiate and professional team sports” *St. John’s Lw Review*, Vol.76, p. 87 (2002).

การรับน้อง (Hazing) คือ กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อรับคนเข้ากลุ่มโดยวิธีทำให้ ขายหน้า ลดคุณค่า ข่มเหง หรือทำอันตราย โดยไม่คำนึงว่าบุคคลนั้นต้องการจะเข้าร่วมหรือไม่²⁸ โดย อาจแบ่งรูปแบบของการรับน้องได้ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

1). การรับน้องโดยทำให้ได้รับความลำบากทางกายภาพ วัฒนธรรมดั้งเดิม อันสวยงามที่ไม่มีอันตรายได้ถูกแทนที่ด้วยกิจกรรมที่เสี่ยงอันตรายต่อชีวิตและร่างกายของน้องใหม่ แต่เดิมการรับน้องในทีมนักกีฬาถูกจำกัดไว้เพียงกิจกรรมที่น่ารัก เช่น การให้น้องใหม่แสดงเป็นทหาร ระบายกระเปาะเดินทางหรือร้องเพลงของทีมต่อหน้าเพื่อนในกลุ่ม²⁹ ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นกิจกรรมที่ อันตราย เช่น การตี การตีตราประทับ (branding) การเขียน การให้ออกกำลังที่มากเกินไป การตีมี เครื่องตีมีแอลกอฮอล์ รวมถึงการกระทำในทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นการให้ทำท่าทางเลียนแบบการร่วม เพศที่พิสดาร หรือการบังคับให้จูบกัน เป็นต้น³⁰

2). การรับน้องโดยทำให้ได้รับความลำบากทางจิตใจ เช่น การทำให้รุ่นน้อง รู้สึกว่าตกอยู่ในสถานการณ์ที่อันตราย หรือทำให้ได้รับความอับอายอย่างมาก รวมถึงการทำให้อยู่ใน ภาวะกดดันโดยใช้คำพูดที่รุนแรงหรือทำทนายให้กระทำการที่เกินขีดจำกัดของคนปกติทั่วไป เช่น การ กระทำผิดกฎหมาย

ทั้งนี้ การรับน้องทั้งสองรูปแบบอาจเกิดขึ้นโดยลำพังหรือพร้อมกันก็ได้ ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรมและความคิดของรุ่นน้องที่ถูกรับน้องด้วยกิจกรรมดังกล่าว เช่น การให้ รุ่นน้องทำท่าทางเลียนแบบการร่วมเพศ อาจทำให้รุ่นน้องได้รับความลำบากทั้งทางด้านร่างกายและ ทางจิตใจไปพร้อมกันได้³¹

3.1.2 ประเทศฝรั่งเศส

ในประเทศฝรั่งเศส โรงเรียนที่มีชื่อเสียงหลายแห่งจัดกิจกรรมการรับน้องโดยให้ รุ่นพี่คิดวิธีการที่จะทำให้รุ่นน้องได้รับความทุกข์ทรมานทั้งทางกายและทางจิตใจ แม้ว่าทั้งน้องใหม่ที่ เข้าร่วมกิจกรรมและผู้สังเกตการณ์ภายนอกยังคงไม่เข้าใจว่าทำไมถึงต้องมีการรับน้องเช่นนั้น และมีความจำเป็นแค่ไหนที่จะต้องมีการรับน้อง³² นอกจากนั้น แม้จะมีการออกกฎหมายกระทรวงประณามการ

²⁸ *Ibid.*, pp. 87-88.

²⁹ Susan J. Curry, *supra note 7*, p. 95.

³⁰ Colleen McGlone and George R. Schaefer, *supra note 1*, Paragraph 11-12.

³¹ *Ibid.*, Paragraph 11-12.

³² Michael Houseman, *supra note 2*, p. 39.

รับน้องมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1928 และการรับน้องกลายเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายในปี ค.ศ. 1997 แล้วก็ตาม แต่การรับน้องยังคงเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นธรรมดาทั่วไปในสถานศึกษา ซึ่งปรากฏว่าประชากรจำนวนถึง 1 ใน 4 ของประเทศเคยผ่านกิจกรรมการรับน้องมาแล้ว³³ โดยส่วนใหญ่การรับน้องจะถูกจัดขึ้นในช่วงสัปดาห์แรกของการเปิดภาคเรียนในโรงเรียนแต่ละโรงเรียน โดยมีลักษณะและรูปแบบคล้ายกัน โดยอาจแบ่งได้เป็น 3 ช่วง คือ

ช่วงที่ 1 : ช่วงการแนะนำ

รุ่นพี่ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่รับน้องจะแต่งกายด้วยเครื่องแบบทหาร ตำรวจสอบสวนองค์การลับ Ku Klux Klan หรือทำผมสั้นเกรียน ส่วนรุ่นน้องต้องสวมถุงขยชะหรือผ้าอ้อมไว้บนหัวหรือใส่ระหว่างขา

ช่วงที่ 2 : ช่วงเข้าร่วมกิจกรรม

รุ่นพี่จะช่วยกันคิดรูปแบบของกิจกรรมเพื่อต้อนรับน้องใหม่ โดยมักจะมีรูปแบบดังต่อไปนี้ การหลอกรุ่นน้องให้เข้าชั้นเรียนหรือการสอบที่ไม่ได้มีการสอนหรือการสอบที่แท้จริง การให้รุ่นน้องนั่งฟังคำตำหนิเป็นเวลานาน การให้รุ่นน้องทำตามคำสั่งที่คลุมเครือโดยทันที ให้เรียนบทกลอนที่เกี่ยวกับเพศและสิ่งสกปรก หรือให้ทนทุกข์กับบททดสอบต่างๆ เช่น การวิดพื้น ทำท่าสควอท (squats) และทำเป็นคันไถโดยไม่หยุด การคลานไปบนท้องของเพื่อนในโคลนหรือท้องน้ำที่แห้ง การจุ่มหน้าลงไปใต้น้ำเย็น การรบกวนการนอนและถูกบังคับให้รับประทานอาหารอย่างรวดเร็วซึ่งโดยมากมักจะไม่ดีมีพิษสำหรับใส่อาหาร แต่ให้ใช้มือทั้งสองข้างประกบกันเป็นภาชนะแทน ในระหว่างกิจกรรมรุ่นน้องอาจจะถูกขว้างปาด้วยไข่ แป้ง คริมโกนขน ยาแดง ซอสมะเขือเทศ มายองเนส หรือปุ๋ย เป็นต้น การบังคับให้รุ่นน้องทำเรื่องที่น่าขยะแขยงหรืออับอาย เช่น ให้แช่ลงไปใต้น้ำสกปรก ภูหน้าด้วยเนื้อเน่า ถูหนอนแมลง กินอาหารสัตว์ ให้ระบำเปลื้องผ้าให้อ่านหนังสือลามกดั่งๆ ให้ทำท่าทางเลียนแบบการร่วมเพศ เป็นต้น ความเลวร้ายในการรับน้องยังไม่จบแค่นี้ เพราะมีตัวอย่างของบททดสอบที่น่าสะพรึงกลัวมากแม้จะเป็นเพียงการหยอกล้อกันก็ตาม เช่น การบังคับให้กินซุปรุ่นพี่ที่น่าขยะแขยง (School Soup³⁴) บังคับให้ดื่มปัสสาวะ (ถูกเปลี่ยนเป็นเบียร์แทน) การประทับตราด้วยเหล็กร้อนซึ่งท้ายที่สุดก็ถูกเปลี่ยนเป็นน้ำแข็งแทน การบังคับให้ผูกเชือกไว้ที่คอ ถอดเสื้อ ลดกางเกงลง

³³ *Ibid.*

³⁴ School soup ประกอบไปด้วย อาหารสุนัข 3 กิโลกรัม อาหารแมว 2 กล่อง กาแฟ 500 กรัม มาร์ชแมลโลว์ 3 ถุง หัวหมูต้ม 1 หัว ขาหมูต้ม 3 ขา หัวไก่ต้ม 3 หัว น้ำมันพืช 12 ลิตร น้ำส้มสายชู 3 ลิตร นม 6 ลิตร น้ำอัดลม 12 ลิตร ไวน์แดง 2 ลิตร ซอสเผ็ด 100 มิลลิลิตร น้ำมันดับปลาเค็ม 500 มิลลิลิตร นิโคติน 250 มิลลิกรัม เบียร์และโซดา 2.5 ลิตร

ต่ำ คุณเช่า แยกไม้กวาดไว้บนไหล่ ถูกต่ออยู่ที่บริเวณซี่โครง และสลักตัวอักษร JAPAD บนแผ่นหลังด้วย ฝ่าขวด ซึ่งตลอดเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนหรือนักศึกษาที่ตกเป็นเหยื่อจะถูกบังคับให้ดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย³⁵

ช่วงที่ 3: ช่วงอำลาและขอบคุณ

แม้ว่ารุ่นน้องจะถูกแกล้งและถูกทรมานด้วยวิธีการต่างๆ ข้างต้น แต่รุ่นน้องก็ต้อง รู้สึกสนุกสนานกับกิจกรรมการรับน้องและแสดงออกถึงความยินดี โดยทั่วไปรุ่นน้องจะมีหน้าที่กล่าว ขอบคุณรุ่นพี่และร้องเพลงอย่างมีความสุขในทำนองว่า ยิ่งทรมานมากแค่ไหน ยิ่งมีความสุขมากแค่นั้น และกิจกรรมการรับน้องมักจะจบลงด้วยงานเลี้ยงสมานฉันท์ (reconciliation party) เพื่อสร้างความ ประองตองระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้องซึ่งมักจะมีการส่งเสียงดังอีกทีก็เพราะจะมีการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์และมีใบอนุญาตให้มีเพศสัมพันธ์กันได้³⁶

3.2 ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรับน้องในต่างประเทศ

จากที่ได้ศึกษามาแล้วว่า ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศสมีการจัดกิจกรรม การรับน้องใหม่ในโรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาอื่นๆ โดยมักจะมีการใช้ความรุนแรง หรือให้รุ่นน้องที่เข้ามาใหม่แสดงท่าทางหรือพฤติกรรมอันไม่เหมาะสม ซึ่งการจัดกิจกรรมรับน้องใน ลักษณะดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความเสียหายตามมา ดังต่อไปนี้

3.2.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 ประเพณีอันดีงามของการรับน้องในรั้วมหาวิทยาลัยใน ประเทศสหรัฐอเมริกาถูกทำลายลง หลังจากเกิดเหตุการณ์รุ่นน้อง 2 คนใช้ปืนยิงรุ่นพี่ที่กลั่นแกล้งพวก เขาในงานรับน้อง และจากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ยกเลิกการรับน้อง³⁷ แต่การ ยกเลิกดังกล่าวกลับทำให้ปัญหาการรับน้องในประเทศมีความรุนแรงมากขึ้นเพราะนักศึกษาแอบจัด กิจกรรมการรับน้องกันเองอย่างลับๆ และจะถูกเปิดเผยเมื่อมีนักศึกษาได้รับบาดเจ็บและถูกนำตัวส่ง

³⁵ Sophie Inge, “Elite French students on trial for ‘blood hazing,’” Retrieved on November 10, 2016, from <http://www.thelocal.fr/20140603/prosecutors-want-conviction-for-blood-letters-hazing>.

³⁶ Michael Houseman, *supra note 2*, pp. 39-40.

³⁷ Marc Edelman, *supra note 10*, pp. 311-312.

โรงพยาบาล³⁸ ภัยพิบัติของนักศึกษาที่กล้าบ่งชี้จนทำให้การรับน้องมีรูปแบบที่พิสดารและทวีความรุนแรงมากขึ้น จึงไม่น่าแปลกใจว่าเพราะเหตุใดการรับน้องจึงกลายเป็นปัญหาสำคัญของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา³⁹ แม้รุ่นพี่จะรู้สึกสนุกและสะใจกับการได้แก๊งรุ่นน้อง แต่การรับน้องด้วยรูปแบบที่รุนแรงและอันตรายย่อมทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความเสียหายไม่ว่ารุ่นน้องที่เป็นเหยื่อของการรับน้องอาจต้องทุกข์ทรมานกับการบาดเจ็บทั้งทางร่างกายและจิตใจ พยายามที่อยู่ในเหตุการณ์ต้องทรมานกับความกลัวว่าจะเผชิญหน้ากับพวกรุ่นพี่ที่แก๊งน้องจนเสียชีวิตหรือแม้แต่วรุ่นพี่เองอาจต้องรู้สึกทุกข์ใจกับความผิดที่ตนได้ก่อให้เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้⁴⁰ ดังนั้น ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรับน้องอาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

(1) ความเสียหายต่อชีวิตและร่างกาย

แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาจะให้ความคุ้มครองสิทธิในชีวิตและร่างกายของบุคคล⁴¹ก็ตาม นักศึกษาน้องใหม่จำนวนมากต้องถึงแก่ความตายหรือได้รับบาดเจ็บจากการรับน้องที่รุ่นพี่ใช้วิธีการรับน้องที่รุนแรงและไม่เหมาะสม โดยเฉพาะการบังคับให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณที่มากเกินไปเป็นสาเหตุหลักของการเสียชีวิตของนักศึกษา เช่น ในคดีที่ครอบครัวแอน เดสฟองชมรม Alpha Kappa Lambda ให้รับผิดคดีใช้ค่าเสียหายจากการที่ลูกชายของพวกเขาเสียชีวิตจากภาวะแอลกอฮอล์เป็นพิษภายหลังเข้าร่วมงานรับน้องใหม่ของชมรม⁴² ต่อมาในปี ค.ศ. 1997 สมาชิกน้องใหม่ชื่อบินายา โอจา (Binaya Oja) เสียชีวิตหลังจากดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากเกินไปในงานรับน้องของชมรมแห่งหนึ่งในรัฐนิวยอร์ก (New York)⁴³ และในช่วงฤดูใบไม้ผลิของปี ค.ศ. 2007 เกิดเหตุสลดขึ้นจากการที่นักศึกษาน้องใหม่คนหนึ่งเข้าร่วมงานรับน้องของ

³⁸ Colleen McGlone and George R. Schaefer, *supra note 1*, Paragraph 14.

³⁹ Nicole Somers, “College and university for the dangerous yet time-honored tradition of hazing in fraternities and student athletics,” *Journal of College and University Law*, Vol.33, p. 654 (2006-2007).

⁴⁰ Marc Edelman, *supra note 10*, pp. 310-311.

⁴¹ Section 1 of the 14th Amendment of US Constitution

⁴² *Andres v. Alpha Kappa Lambda Fraternity* (1987)730 S.W.2d 547 คดีนี้ศาลยกฟ้องด้วยเหตุผลว่า ภายใต้มาตรา 311.310 ของกฎหมายของรัฐมิสซูรีและแนวบรรทัดฐานของศาลในเรื่องละเมิด ชมรมไม่ได้มีหน้าที่ละเว้นไม่ให้มีการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้บุคคลอายุไม่เกิน 21 ปี

⁴³ Nicole Somers, *supra note 39*, p. 655.

มหาวิทยาลัยไรเดอร์ (Rider University) และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปริมาณมากเกินไป แม้จะเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่เกิดขึ้นในงานต้อนรับน้องใหม่ก็ตาม แต่ปรากฏว่าน้องใหม่คนนั้นถึงแก่ความตายเนื่องจากปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดสูงถึง 0.426 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์⁴⁴

สำหรับความเสียหายต่อร่างกายนั้น มีเหตุการณ์รับน้องที่รุนแรงที่ใช้วิธีการรุนแรงจนเป็นเหตุให้น้องได้รับบาดเจ็บสาหัสหลายเหตุการณ์ เช่น ในปี ค.ศ. 1994 ประธานชมรม Kappa Alpha Psi ในรัฐหลุยส์เซียน่า (Louisiana) เตะ Kendrick Morrison สมาชิกใหม่ระหว่างประชุมกันจนเป็นเหตุให้ Morrison ได้รับบาดเจ็บสาหัสที่คอและศีรษะ และถูกนำตัวส่งโรงพยาบาล และแม้แต่ในมหาวิทยาลัยคอร์เนล (Cornell University) รุ่นน้องอย่าง ซิลเวสเตอร์ ลอยด์ (Sylvester Lloyd) ก็ถูกตีอย่างทรมาณและทำให้อับอายเพียงแค่ว่าเขาเข้าร่วมชมรม Alpha Psi Alpha ซ้ำ ต่อมาในปี ค.ศ. 1999 รุ่นน้องถูกรุ่นพี่ตีและใช้ปืนปีปิงที่ต้นขาในกิจกรรมรับน้องของมหาวิทยาลัยมิชิแกน (University of Michigan) หลังจากนั้น เมื่อเดือนพฤษภาคม ปี ค.ศ. 2006 ปรากฏภาพการรับน้องแพร่หลายในอินเทอร์เน็ตที่นักกีฬาฟุตบอลหญิงน้องใหม่ในมหาวิทยาลัยนอร์ทเวสเทิร์น (Northwestern University) ถูกรับน้องด้วยการถูกบังคับให้ออกกำลังกาย ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และทำกิจกรรมที่น่าอับอายซึ่งส่อไปในทางเพศ ในขณะที่พวกเขาถูกปิดตาและเดินตามกันไปโดยใช้มือจับคนข้างหน้าไว้⁴⁵

(2) ความเสียหายต่อเสรีภาพ

ภายใต้รัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกา เสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองเช่นเดียวกัน การที่รุ่นพี่บังคับให้รุ่นน้องทำบางสิ่งบางอย่างในงานรับน้องโดยที่รุ่นน้องไม่เต็มใจเป็นการทำให้รุ่นน้องนั้นเสื่อมเสียเสรีภาพในการเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างเสรี เช่น ในงานรับนักกีฬาน้องใหม่ในทีมฮ็อกกี้ของมหาวิทยาลัยเวอร์มอนต์ รุ่นน้อง 8 คนถูกบังคับให้นอนบนพื้นพร้อมกับถูกขวาน้ำลายใส่และถูกราดด้วยเบียร์ หลังจากนั้นพวกเขาถูกบังคับให้เข้าร่วมการแข่งขันการกินพายซึ่งทำให้บางคนเกือบอาเจียน ต่อมาพวกเขาต้องวิดพื้นโดยไม่ได้สวมเสื้อผ้าในขณะที่เบียร์อุ่นที่ถูกวางไว้ด้านล่างเพื่อให้อวัยวะเพศของพวกเขาจุ่มลงไป และพวกเขาต้องจับอวัยวะเพศของเพื่อนแล้วเดินเป็นขบวนเหมือนข่างเดิน⁴⁶ กิจกรรมการรับน้องที่น่าอับอายและทำให้เกิดความเสียหายต่อเสรีภาพเช่นนี้เป็นเรื่องธรรมดาของวัฒนธรรมตะวันตกและทำให้ภาพลักษณ์และชื่อเสียงของ

⁴⁴ Colleen McGlone and George R. Schaefer, *supra* note 1, Paragraph 16.

⁴⁵ Nicole Somers, *supra* note 39, p. 655.

⁴⁶ R. Brain Crow and Scott R. Rosner, *supra* note 27, p. 91.

มหาวิทยาลัยเยล แม้แต่มหาวิทยาลัยชั้นนำอย่างมหาวิทยาลัยเยล (Yale University) ก็ไม่ได้รับการยกเว้นเช่นกัน⁴⁷

(3) ความเสียหายต่อจิตใจ

นักเรียนใหม่จำนวนมากที่ต้องตกเป็นเหยื่อของการรับน้องและได้รับผลกระทบกระเทือนต่อจิตใจอย่างมาก แม้รุ่นพี่จะรู้สึกสนุกและใส่ใจกับการได้แก่งน้องใหม่ แต่การรับน้องด้วยรูปแบบที่รุนแรงและอันตรายย่อมทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความเสียหาย ไม่ว่าจะเป็นรุ่นน้องที่เป็นเหยื่อของการรับน้องอาจต้องทุกข์ทรมานกับการบาดเจ็บทั้งทางร่างกายและจิตใจ พยานที่อยู่ในเหตุการณ์ต้องทรมานกับความกลัวว่าจะเผชิญหน้ากับพวกรุ่นพี่ที่แก่งรุ่นน้องจนเสียชีวิต หรือแม้แต่วรุ่นพี่เองอาจต้องรู้สึกทุกข์ใจกับความผิดที่ตนได้ก่อให้เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้⁴⁸

ความเสียหายต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามที่กล่าวมาข้างต้นและจำนวนที่เพิ่มขึ้นของนักศึกษาที่ได้รับบาดเจ็บและถึงแก่ความตายจากกิจกรรมการรับน้องกระตุ้นและเรียกร้องให้มหาวิทยาลัย ชมรมนักศึกษาทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และสภานิติบัญญัติห้ามมีการตั้งชมรมต่างๆ อีกทั้งควรมีการออกนโยบายหรือกฎหมายที่เกี่ยวกับการห้ามการรับน้องด้วย แม้ว่าชมรมนักศึกษาจะต่อต้านข้อเรียกร้องดังกล่าว จนทำให้เกิดความตึงเครียดระหว่างชมรมนักศึกษาและสถาบันการศึกษาก็ตาม มหาวิทยาลัยต่างๆ ก็ได้ออกมาผลักดันและสนับสนุนให้มีการบัญญัติกฎหมายห้ามการรับน้องเพราะรู้ดีว่าพวกเขาจะต้องมีส่วนรับผิดชอบร่วมกับการรับน้องของกลุ่มชมรมนักศึกษา⁴⁹

3.2.2 ประเทศฝรั่งเศส

การรับน้องที่รุนแรงในประเทศฝรั่งเศสได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อนักเรียนนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างมาก Aude Wacziarg อดีตนักเรียนโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งในเมืองแวร์ซาย ได้เขียนหนังสือที่บรรยายรายละเอียดความอับยศอดสูที่ถูกรุ่นพี่ซึ่งใส่ชุดทหารถือไม้เบสบอลบังคับให้รุ่นน้องผู้หญิงถอดชุดชั้นในและแสดงท่าทางล้อเลียนทางเพศ โดยรุ่นน้องบางคนขาหัก หวาดกลัว มีอาการของโรคลมชัก และบางรายถึงกับแก้วหูแตก นอกจากนี้ อดีตนักศึกษาแพทย์คนหนึ่งได้กล่าวถึงเพื่อนร่วมห้องของเขาที่ถูกรับน้อง โดยรุ่นพี่ในโรงเรียนแห่งหนึ่งที่เมือง

⁴⁷ *Ibid.*

⁴⁸ Marc Edelman, *supra note 10*, pp. 310-311.

⁴⁹ Susan J. Curry, *supra note 7*, p. 93.

Brittany ชักจูงให้เพื่อนของเขาฆ่าตัวตาย ซึ่งเขายังจำได้ถึงอาการเหม่อลอยของเพื่อน และพร้อมที่จะกระโดดออกไปนอกหน้าต่าง⁵⁰

องค์กรต่อต้านการรับน้อง หรือ CNCB (Comité National Contre le Bizutage) ของประเทศฝรั่งเศสได้เผยแพร่ผลการสำรวจกลุ่มผู้ปกครอง โดยร้อยละ 92 เชื่อว่า การรับน้องสามารถนำไปสู่การทำร้ายทางจิตใจอย่างรุนแรง และร้อยละ 78 เห็นด้วยว่าการรับน้องเป็นการกระทำอันโหดร้ายที่น่าอัปยศอดสู โดย Marie - France Henry ประธานองค์กร CNCB ในขณะนั้นกล่าวว่า เด็กผู้หญิงมักจะตกเป็นเหยื่อของการรับน้อง ซึ่งจะถูกล่วงละเมิดทางเพศรุนแรงกว่าเด็กผู้ชาย⁵¹

Floriane นักศึกษาในปารีสวัย 21 ปี ยังกล่าวถึงนักศึกษาหญิงสองคนที่ถูกใส่กุญแจมือและสวมใส่แต่เพียงชุดชั้นใน ถูกบังคับให้ใช้ปากหาลูกกุญแจในภาษาขณะที่เต็มไปด้วยอาหารสุนัข และเธอกกล่าวว่า เธอเห็นนักศึกษาหญิงร้องไห้เนื่องจากถูกถ่ายภาพขณะเปลือยกาย⁵²

นอกจากนี้ยังพบนักศึกษาบาดเจ็บสาหัสที่หน้าทางเข้าที่พักออาศัยของมหาวิทยาลัยในเมือง Limoges ซึ่งนักศึกษาคนดังกล่าวเข้าร่วมในงานเลี้ยงและมีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดสูง และพบนักศึกษาอายุ 18 ปี ตกจากชั้นสามของหอพัก โดยอุบัติเหตุส่วนมากที่เกิดจากการรับน้อง มักมีสาเหตุมาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์⁵³

3.3 การกำหนดความรับผิดชอบทางอาญากรณีการรับน้อง

จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่าประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศส ล้วนแต่มีการจัดกิจกรรมรับน้องที่ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

⁵⁰ Susannah Herbert, "France to curb crude and unusual hazing," The Daily Telegraph, p. A16 (12 September 1997).

⁵¹ Matthew Warren, "Female students are 'main victims of hazing,'" Retrieved on August 20, 2016, from <http://www.thelocal.fr/20110914/1154>.

⁵² *Ibid.*

⁵³ Alice Declercq, Margaux detry and Louise Vankueken, "CrazyHazings," Retrieved on August 20, 2016, from <http://eurobeats.wordpress.com/2012/09/28/crazy-hazings/>.

โดยทั้งสองประเทศได้มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อใช้ในการควบคุมการรับน้องภายในประเทศดังที่จะได้ศึกษาต่อไปนี้

3.3.1 Anti - Hazing Law ของประเทศสหรัฐอเมริกา

การบัญญัติกฎหมายต่อต้านการรับน้องในประเทศสหรัฐอเมริกาเพิ่งจะได้รับการผลักดันในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา แม้ว่าจะปรากฏว่ามีการจัดกิจกรรมรับน้องมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 16 แล้วก็ตาม ความเคลื่อนไหวแรกของการบัญญัติกฎหมายต่อต้านการรับน้องเริ่มจาก Family Educational Rights and Privacy Act (FERPA) ซึ่งเปลี่ยนให้ความรับผิดชอบในความเป็นอยู่อันดีของนักเรียนแต่ละคนซึ่งเดิมเป็นความรับผิดชอบของสถาบันการศึกษาหรือมหาวิทยาลัย มาเป็นความรับผิดชอบของตัวนักเรียนนักศึกษาเอง แต่ความเคลื่อนไหวสำคัญของการบัญญัติกฎหมายต่อต้านการจัดกิจกรรมรับน้องซึ่งทำให้หลายรัฐเริ่มกำหนดให้เป็นความผิด คือ การตายของนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้นจากการเข้าร่วมกลุ่มภราดรภาพ (Fraternity) ผู้ปกครองของนักเรียนนักศึกษาที่ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากการจัดกิจกรรมรับน้องได้ร่วมกันเคลื่อนไหวและรณรงค์โดยดำเนินการฟ้องร้องคดีกับบุคคลผู้ก่อเหตุ กลุ่มภราดรภาพ และมหาวิทยาลัย ซึ่งการรณรงค์ดังกล่าวได้สนับสนุนให้มียกย่อง 5 รัฐที่ออกกฎหมายต่อต้านการรับน้อง และต่อมาความเคลื่อนไหวสุดท้ายจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการฟ้องคดีได้ผลักดันให้มีอีก 3 รัฐที่ออกกฎหมายต่อต้านการรับน้องตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000⁵⁴

ในประเทศสหรัฐอเมริกามี 44 รัฐที่บัญญัติกฎหมายต่อต้านการรับน้อง โดยกำหนดโทษขั้นต่ำว่าเป็นการกระทำความผิดลหุโทษ (Misdemeanor) เมื่อมีเจตนาร้าย (Mens rea) สัมพันธ์กับการกระทำ ตัวอย่างเช่น กฎหมายต่อต้านการรับน้องของรัฐนิวเจอร์ซีย์ (New Jersey's Anti - Hazing Act) ซึ่งมีการบัญญัติขึ้นในปี ค.ศ. 1980 เนื่องจากความตายของนักศึกษาใหม่ที่ Monmouth College ซึ่งผู้กระทำความผิดตั้งใจหรือประมาท หรือเข้าไปมีส่วนร่วมกับการกระทำที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายของบุคคลอื่น⁵⁵ ในบางรัฐได้กำหนดให้การรับน้องเป็นความผิดประเภทอุกฉกรรจ์ (Felony) ซึ่งขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของอันตรายที่เกิดขึ้น เช่น รัฐยูทาห์ (Utah) และรัฐอินดีแอนา (Indiana) กำหนดให้การรับน้องเป็นความผิดอาญาอย่างร้ายแรงเมื่อก่อให้เกิดอันตราย

⁵⁴ Gregory S. Parks, Shayne E. Jones and Matthew W. Hughey, *supra note* 4, p. 2

⁵⁵ *Ibid.*, p. 3.

สาหัส หรือมีการใช้อาวุธร้ายแรง โดยอัตราโทษของความผิดอุกฉกรรจ์นี้ ในรัฐยูทาห์ มีโทษจำคุกสูงถึง 15 ปี⁵⁶

จากการวิเคราะห์กฎหมายต่อต้านการรับน้องของแต่ละรัฐ จะเห็นได้ว่า (1) รัฐส่วนใหญ่จะกำหนดให้การรับน้องเป็นความผิดลหุโทษ (Misdemeanor) โดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงบทลงโทษ หรือค่านิยมของการกระทำใดที่ถูกระบุไว้ในกฎหมายอาญาอื่น (2) กฎหมายของ 7 รัฐ จากทั้งหมด 44 รัฐ ที่มีกฎหมายต่อต้านการรับน้อง มีการระบุถ้อยคำที่เป็นการห้ามการสังเวยการณ์ หรือการทำกิจกรรมอันมีลักษณะเป็นการรับน้องโดยข่มขู่คุกคาม และหมายรวมถึงการไม่แจ้งเจ้าหน้าที่ให้ทราบถึงเรื่องดังกล่าว (3) 13 รัฐซึ่งมีกฎหมายต่อต้านการรับน้อง กำหนดข้อบังคับให้มีการพัฒนาและเผยแพร่นโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวกับการต่อต้านการรับน้องในโรงเรียนของรัฐ (4) 20 รัฐ ได้มีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายของรัฐว่า การให้ความยินยอมโดยปริยายหรือโดยชัดแจ้ง หรือการแสดงเจตนาของเหยื่อในการเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น ไม่สามารถยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้เพื่อให้พ้นความผิดได้⁵⁷

รัฐส่วนใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้จัดให้การรับน้องเป็นการกระทำความผิดประเภทลหุโทษ (Misdemeanor offense) ซึ่งสำหรับความผิดลหุโทษนี้ ความรับผิดทางอาญากรณีการรับน้องจะมีโทษปรับสูงสุดอยู่ที่ระหว่าง 10 ดอลลาร์ ถึง 10,000 ดอลลาร์ และโทษจำคุกสูงสุดอยู่ระหว่าง 10 วัน ถึง 365 วัน⁵⁸ นอกจากนี้ยังมีบทลงโทษอื่น เช่น การเพิกถอนอนุสิทธิบัตร การไล่ออกจากโรงเรียน หรือการเพิกถอนสิทธิในการจัดกิจกรรมการชุมนุมในสถาบันการศึกษา โดยบทลงโทษที่พบว่ามีมากที่สุดคือ จำคุก 3 เดือน ถึง 12 เดือน ปรับไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์ หรือทั้งจำทั้งปรับ⁵⁹ โดยกฎหมายอาญาของรัฐส่วนใหญ่ไม่ได้ต้องการให้ฝ่ายบุคคลของแต่ละโรงเรียนยืนยันว่าจะป้องกันการรับน้อง ซึ่งในความเป็นจริงมีเพียง 6 รัฐเท่านั้นที่กำหนดให้เป็นหน้าที่ของฝ่ายบุคคลของแต่ละโรงเรียนที่จะรายงานถึงการรับน้อง หรือมีความรับผิดทางอาญาสำหรับกรณีไม่สามารถรายงานถึงการรับน้อง คือ รัฐแอละแบมา (Alabama) รัฐอาร์คันซอ (Arkansas) รัฐแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts) รัฐนิวแฮมป์เชียร์ (New Hampshire) รัฐเซาท์แคโรไลนา (South Carolina) และรัฐเท็กซัส (Texas) นอกจากนี้ มีเพียง 3 รัฐเท่านั้นที่กำหนดให้เป็นหน้าที่ของฝ่ายบุคคลของโรงเรียนที่จะกำหนด

⁵⁶ *Ibid.*, p. 3.

⁵⁷ R. Brain Crow and Scott R. Rosner, *supra* note 27, p. 89.

⁵⁸ Marc Edelman, *supra* note 10, pp. 316-317.

⁵⁹ R. Brain Crow and Scott R. Rosner, *supra* note 27, pp. 89-90.

มาตรการในการป้องกันการรับน้องที่รุนแรง คือ รัฐโอไฮโอ (Ohio) รัฐโรดไอแลนด์ (Rhode Island) และรัฐเท็กซัส (Texas)⁶⁰

ตัวอย่างกฎหมายต่อต้านการรับน้องของบางรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกา

รัฐแมริแลนด์ (Maryland)

มาตรา 3-607⁶¹ การรับน้อง

(a) ข้อห้าม : ห้ามมิให้ผู้ใด ไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือประมาท กระทำการหรือสร้างสถานการณ์ใดๆ ที่จะก่อหรือเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดอันตรายทางกายต่อนักเรียนนักศึกษา เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับการที่จะให้นักเรียนนักศึกษาได้เข้าเป็นสมาชิกในองค์กรนักเรียนนักศึกษาในโรงเรียน วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย

(b) บทกำหนดโทษ : ผู้กระทำความผิดฐานรับน้อง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 500 ดอลลาร์ หรือทั้งจำทั้งปรับ

(c) ข้อจำกัดในการยกข้อต่อสู้ : การยินยอม ไม่ว่าจะโดยแจ้งชัดหรือโดยปริยาย ของนักเรียนนักศึกษาผู้ถูกรับน้อง ไม่อาจยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในความผิดตามมาตรานี้ได้

รัฐมิสซิสซิปปี (Mississippi)

มาตรา 97-3-105⁶² การรับน้อง

⁶⁰ Marc Edelman, *supra note 10*, pp. 316-317.

⁶¹ § 3-607. Hazing

(a) Prohibited. — A person may not recklessly or intentionally do an act or create a situation that subjects a student to the risk of serious bodily injury for the purpose of an initiation into a student organization of a school, college, or university.

(b) Penalty. — A person who violates this section is guilty of a misdemeanor and on conviction is subject to imprisonment not exceeding 6 months or a fine not exceeding \$ 500 or both.

(c) Prohibited defense. — The implied or express consent of a student to hazing is not a defense under this section.

⁶² § 97-3-105. Hazing; initiation into organization

(1) A person is guilty of hazing in the first degree when, in the course of another person's initiation into or affiliation with any organization, he intentionally or

(1) บุคคลจะถือว่าได้กระทำความผิดฐานรับน้องในระดับ First Degree เมื่อจงใจหรือประมาท กระทำการหรือมีส่วนร่วมในการก่ออันตรายทางกายภาพอย่างร้ายแรงต่อบุคคลอื่นหรือต่อบุคคลที่สาม เพื่อเป็นการเริ่มต้นหรือเข้าร่วมการเป็นสมาชิกขององค์กร

(2) บุคคลใดกระทำความผิดตาม (1) มีความผิดฐานลหุโทษ (Misdemeanor) ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 ดอลลาร์ หรือจำคุกไม่เกิน 2 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

(3) บุคคลจะถือว่าได้กระทำความผิดฐานรับน้องในระดับ Second Degree เมื่อเป็นการกระทำทำให้บุคคลต้องเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายทางกาย โดยจงใจหรือประมาท กระทำการหรือมีส่วนร่วมในการก่ออันตรายทางกายภาพอย่างร้ายแรงต่อบุคคลอื่น หรือต่อบุคคลที่สาม เพื่อเป็นการเริ่มต้นหรือเข้าร่วมการเป็นสมาชิกขององค์กร

(4) บุคคลใดกระทำความผิดตาม (3) มีความผิดฐานลหุโทษ (Misdemeanor) ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์

(5) การกระทำความผิดตามมาตรานี้ ไม่เป็นเหตุยกเว้นที่ผู้กระทำความผิดจะไม่ถูกดำเนินคดีในความผิดทางอาญาเกี่ยวกับความรุนแรงอื่นๆ

recklessly engages in conduct which creates a substantial risk of physical injury to such other person or a third person and thereby causes such injury.

(2) Any person violating the provisions of subsection (1) of this section shall be guilty of a misdemeanor and, upon conviction thereof, shall be punished by a fine of not more than Two Thousand Dollars (\$ 2,000.00) or imprisonment in the county jail for not more than six (6) months, or both.

(3) A person is guilty of hazing in the second degree when, in the course of another person's initiation into or affiliation with any organization, he intentionally or recklessly engages in conduct which creates a substantial risk of physical injury to such other person or a third person.

(4) Any person violating the provisions of subsection (3) of this section shall be guilty of a misdemeanor and, upon conviction thereof, shall be punished by a fine of not more than One Thousand Dollars (\$ 1,000.00).

(5) The provisions of this section shall be in addition to other criminal laws, and actions taken pursuant to this section shall not bar prosecutions for other violations of criminal law.

รัฐออริกอน (Oregon)

มาตรา 163.197⁶³ การรับน้อง

⁶³ 163.197 Hazing.

(1) A student organization or a member of a student organization commits the offense of hazing if, as a condition or precondition of attaining membership in the organization or of attaining any office or status in the organization, the organization or member intentionally hazes any member, potential member or person pledged to be a member of the organization.

(2) (a) A student organization that violates subsection (1) of this section commits a Class A violation.

(b) A member of a student organization who personally violates subsection (1) of this section commits a Class B violation.

(3) Consent of the person who is hazed is not a defense in a prosecution under this section.

(4) As used in this section:

(a) “Haze” means:

(A) To subject an individual to whipping, beating, striking, branding or electronic shocking, to place a harmful substance on an individual’s body or to subject an individual to other similar forms of physical brutality;

(B) To subject an individual to sleep deprivation, exposure to the elements, confinement in a small space or other similar activity that subjects the individual to an unreasonable risk of harm or adversely affects the physical health or safety of the individual;

(C) To compel an individual to consume food, liquid, alcohol, controlled substances or other substances that subject the individual to an unreasonable risk of harm or adversely affect the physical health or safety of the individual; or

(D) To induce, cause or require an individual to perform a duty or task that involves the commission of a crime or an act of hazing.

(1) องค์กร หรือกลุ่ม หรือสมาชิกของนักเรียนนักศึกษา ถือว่าได้กระทำความผิดฐานรับน้อง หากว่าองค์กร หรือกลุ่ม หรือสมาชิกนั้นๆ ได้ตั้งใจหรือเจตนาทำการรับน้องสมาชิกขององค์กร หรือผู้ที่เข้ามาเป็นสมาชิกขององค์กร หรือผู้ที่ประสงค์จะเข้ามาเป็นสมาชิกขององค์กร โดยใช้การรับน้องนั้นเป็นเงื่อนไขในการเป็นสมาชิก หรือเงื่อนไขที่จะได้เข้ามาเป็นสมาชิก

(2) (a) กรณีที่องค์กรหรือกลุ่มกระทำความผิด ให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดประเภท A (Class A)

(b) กรณีที่สมาชิกเป็นผู้กระทำความผิดโดยส่วนตัว ให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดประเภท B (Class B)

(3) ความยินยอมของบุคคลซึ่งถูกรับน้องไม่อาจยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้

(4) ตามมาตรานี้

(a) การรับน้อง (Hazing) หมายถึง

(A) การกระทำต่อบุคคลใดด้วยการกลั่นแกล้งรังแก ประทุษร้าย ทบตี หรือใช้กระแสไฟฟ้าช็อต นำวัตถุอันตรายใดๆ ไปสัมผัสต่อผู้ถูกระทำ หรือกระทำการใดๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับการกระทำที่รุนแรงโหดร้ายทางกายภาพของผู้ถูกระทำ

(B) การให้บุคคลใดพักผ่อนนอนหลับไม่เพียงพอ กักขังให้อยู่ในที่จำกัด หรือกระทำการใดที่คล้ายคลึงกันที่จะส่งผลให้บุคคลผู้ถูกระทำต้องเสี่ยงภัยโดยไม่สมเหตุสมผล หรือทำให้ได้รับอันตรายต่อสุขภาพอนามัยอย่างร้ายแรง หรือกระทบกระเทือนต่อความปลอดภัย

(C) บังคับบุคคลใดให้บริโภคอาหาร ของเหลว แอลกอฮอล์ หรือวัตถุที่อยู่ในความควบคุม (ยาหรือวัตถุออกฤทธิ์)

(D) ก่อ หรือใช้ให้บุคคลใดกระทำความผิดอาญาหรือกระทำความผิดฐานรับน้อง

(b) “Member” includes volunteers, coaches and faculty advisers of a student organization.

(c) “Student organization” means a fraternity, sorority, athletic team or other organization that is organized or operating on a college, university or elementary or secondary school campus for the purpose of providing members an opportunity to participate in student activities of the college, university or elementary or secondary school.

(b) สมาชิก รวมถึงอาสาสมัคร ผู้ฝึกสอน หรือที่ปรึกษาขององค์กรนักเรียน นักศึกษา

(c) องค์กรนักเรียนนักศึกษา หมายถึง สมาชิกกลุ่ม (Fraternity, Sorority) ภาควิชา สโมสรกีฬา หรือองค์กรใดๆ ที่ถูกบริหารจัดการในมหาวิทยาลัย วิทยาลัย โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย วิทยาลัย โรงเรียนระดับมัศึกษานั้นๆ

รัฐนิวแฮมป์ไชร์ (New Hampshire)

มาตรา 631:7⁶⁴ การรับน้องนักเรียนนักศึกษา

⁶⁴ 631:7 Student Hazing.

I. For the purposes of this section:

(a) “Educational institution” means any public or private high school, college, university, or other secondary or postsecondary educational establishment.

(b) “Organization” means a fraternity, sorority, association, corporation, order, society, corps, athletic group, cooperative, club, or service, social or similar group, whose members are or include students, operating at or in conjunction with an educational institution.

(c) “Student” means any person regularly enrolled on a full-time or part-time basis as a student in an educational institution.

(d) “Student hazing” means any act directed toward a student, or any coercion or intimidation of a student to act or to participate in or submit to any act, when:

(1) Such act is likely or would be perceived by a reasonable person as likely to cause physical or psychological injury to any person; and

(2) Such act is a condition of initiation into, admission into, continued membership in or association with any organization.

II. (a) A natural person is guilty of a class B misdemeanor if such person:

(1) Knowingly participates as actor in any student hazing; or

(2) Being a student, knowingly submits to hazing and fails to report such hazing to law enforcement or educational institution authorities; or

I. วัตถุประสงค์หรือนิยามของมาตรานี้

(a) “สถาบันการศึกษา” หมายความว่าถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาวิชาชีพ ไม่ว่าจะ เป็นของรัฐหรือเอกชน

(b) “องค์กร” หมายความว่าถึง ภาศิ ชมรม สถาบัน องค์กรความร่วมมือ สมาคม สโมสรกีฬา สโมสร สหกรณ์ หรือหน่วยงานอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ที่ซึ่งสมาชิกไม่ว่าจะเป็น นักเรียนนักศึกษาหรือไม่ ได้เข้าร่วมกลุ่มกัน ในสถาบันการศึกษา

(c) “นักเรียนนักศึกษา” หมายความว่าถึง บุคคลใดๆ ซึ่งได้เข้าเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา ไม่ว่าจะ เป็นในหรือนอกเวลาราชการ ในสถาบันศึกษานั้นๆ

(d) “การรับน้องโดยข่มขู่คุกคามนักเรียน” หมายความว่าถึง การกระทำใดๆ โดยตรงต่อนักเรียนนักศึกษา ไม่ว่าจะ เป็นการข่มขู่บังคับ ข่มขืนใจ ในการกระทำ หรือเข้ามีส่วนร่วมในการกระทำ หรือยอมรับการกระทำ เมื่อ

(1) การกระทำดังกล่าว วิทยุชนทั่วไปย่อมสังเกตเห็นได้ว่า อาจก่อให้เกิดความเสียหายทางกายหรือจิตใจของบุคคลใดๆ และ

(2) การกระทำนั้นเป็นเงื่อนไขของการเข้าสู่การเริ่มต้นการดำเนินการต่อของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมหรือความร่วมมือในองค์กร

II. (a) บุคคลธรรมดาจะมีความผิดประเภท B (Class B – ลหุโทษ) หากว่า

(3) Is present at or otherwise has direct knowledge of any student hazing and fails to report such hazing to law enforcement or educational institution authorities.

(b) An educational institution or an organization operating at or in conjunction with an educational institution is guilty of a misdemeanor if it:

(1) Knowingly permits or condones student hazing; or

(2) Knowingly or negligently fails to take reasonable measures within the scope of its authority to prevent student hazing; or

(3) Fails to report to law enforcement authorities any hazing reported to it by others or of which it otherwise has knowledge.

III. The implied or express consent of any person toward whom an act of hazing is directed shall not be a defense in any action brought under this section.

(1) จงใจเข้าร่วมในการกระทำอันเป็นการรับน้องโดยข่มขู่คุกคามนักเรียน นักศึกษา

(2) ในกรณีที่เป็นนักเรียนนักศึกษาผู้ซึ่งรู้ หรือควรรู้ถึงการรับน้องดังกล่าว และไม่แจ้งให้ทราบถึงการรับน้องต่อองค์กรบังคับใช้กฎหมาย หรือผู้มีอำนาจของสถาบันการศึกษา

(3) พบเห็นหรือรู้เห็นถึงการรับน้อง และไม่แจ้งต่อองค์กรบังคับใช้กฎหมาย หรือผู้มีอำนาจของสถาบันการศึกษา

(b) สถาบันการศึกษา หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษา จะมีความผิดตามมาตรานี้หากว่า

(1) จงใจอนุญาตหรือยอมรับการรับน้องที่ข่มขู่คุกคามนักเรียนหรือนักศึกษา หรือ

(2) จงใจหรือประมาทไม่ออกมาตรการที่สมเหตุสมผลภายในขอบอำนาจ เพื่อที่จะป้องกันการถูกรับน้องของนักเรียนนักศึกษา

(3) ไม่รายงานถึงการรับน้องอันเป็นการข่มขู่คุกคามนักเรียนนักศึกษาต่อหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย หรือต่อบุคคลอื่น (สาธารณชน)

III. ความยินยอมของบุคคลใดๆ ไม่ว่าจะโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายในการเข้าร่วมกิจกรรมการรับน้อง ไม่อาจยกเป็นข้อต่อสู้ตามมาตรานี้ได้

3.3.2 ความผิดตาม The French Penal Code

ประเทศฝรั่งเศสมีการบัญญัติความรับผิดทางอาญากรณีการรับน้อง (Bizutage) ไว้ในประมวลกฎหมายอาญา (The French Penal Code) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1998 โดยได้รับการสนับสนุนจาก Elisabeth Guigou และ Segolene Royale ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ให้การจัดกิจกรรมรับน้องสำหรับนักศึกษาใหม่ที่รุนแรงโหดร้าย ละเมิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในสถาบันการศึกษาของประเทศฝรั่งเศสเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย⁶⁵ ดังนี้

มาตรา 225-16-1 นอกจากกรณีของความรุนแรง การข่มขู่ หรือการคุกคามทางเพศ บุคคลใดชักนำให้ผู้อื่นเข้าร่วมหรือจำยอมต่อการกระทำที่น่าอับอายหรือทำลายศักดิ์ศรีความเป็น

⁶⁵ Susannah Herbert, *supra* note 50, p. A16.

มนุษย์ ในกิจกรรมหรือการรวมกลุ่มที่จัดขึ้นในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ ต้องระวางโทษจำคุก 6 เดือน และปรับ 7,500 ยูโร⁶⁶

มาตรา 225-16-2 หากการกระทำความผิดตามมาตรา 225-16-1 เป็นการกระทำต่อบุคคลที่มีความบกพร่องโดยเฉพาะเนื่องจากอายุ ความเจ็บป่วย ความอ่อนแอ ความพิการทางจิตซึ่งปรากฏออกมาทางกายภาพ หรือการตั้งครรภ์ ซึ่งเห็นประจักษ์หรือผู้กระทำความผิดได้รู้ถึงความบกพร่องนั้น ต้องระวางโทษจำคุก 1 ปี และปรับ 15,000 ยูโร⁶⁷

บทบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับกับทุกกิจกรรมหรือการชุมนุมที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ไม่ว่าจะการจัดกิจกรรมนั้นจะอยู่ในสถานที่ใดก็ตาม โดยไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นการจัดกิจกรรมภายในบริเวณสถาบันการศึกษาเท่านั้น⁶⁸

ส่วนบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดนั้น คือ นักเรียนนักศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา และสถาบันการศึกษาพิเศษต่างๆ รวมไปถึงบุคคลใดๆ ซึ่งอยู่ในองค์กรของรัฐหรือเอกชน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยบทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้ระบุอายุของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อเป็นเงื่อนไขของการกระทำความผิด และไม่ว่าเหยื่อจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ผู้กระทำความผิดย่อมมีความผิดตามกฎหมาย⁶⁹

การกระทำที่จะเป็นความผิดและต้องถูกลงโทษมีสองกรณี คือ⁷⁰

1). เมื่อเหยื่อต้องตกอยู่ภายใต้การกระทำที่น่าอับอายหรือทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

⁶⁶ Article 225-16-1 Except in cases of violence, threat or sexual assault, a person who induces another, with or without his consent, to submit to or commit humiliating or degrading acts at demonstrations or meetings linked to schools or socio-educational centres is punished by six months' imprisonment and a fine of €7,500.

⁶⁷ Article 225-16-2 The offence under article 225-16-1 is punished by one year's imprisonment and a fine of €15,000 where it is committed against a person whose particular vulnerability, due to age, sickness, infirmity, a physical or psychological disability or to pregnancy, is apparent or known to the perpetrator.

⁶⁸ Cabinet ACI, "Le bizutage : définition et sanctions," Accessed July 10, 2017, from <http://www.cabinetaci.com/droit-penal/droit-penal-special/le-bizutage/>.

⁶⁹ *Ibid.*

⁷⁰ *Ibid.*

2). เมื่อเหยื่ออาจถูกชักนำให้บุคคลอื่นให้กระทำการอันน่าอับอายหรือทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

โดยการกระทำดังกล่าว ผู้บัญญัติกฎหมายไม่ได้กำหนดถึงลักษณะของการกระทำซึ่งอาจรวมถึงการข่มขู่ การบีบบังคับ การใช้อำนาจในทางที่ผิดหรือวิธีการอื่นใด⁷¹

ส่วนการกระทำที่น่าอับอายหรือลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้น คือการกระทำที่ร้ายแรงที่สุดของการจัดกิจกรรมรับน้องซึ่งถูกกล่าวหาภายใต้กฎหมายทั่วไป เช่น การล่วงละเมิดทางเพศ การใช้ความรุนแรง หรือการข่มขู่คุกคาม นอกจากนี้การจัดกิจกรรมรับน้องอาจไม่จำเป็นต้องเป็นการกระทำที่น่าอับอายหรือทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เสมอไป ดังนั้น ภายใต้มาตรา 225-16-1 การกระทำใดๆ ที่เป็นการทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลอาจเป็นการกระทำที่จะต้องถูกพิจารณาได้ เช่น การให้บุคคลอื่นถอดเสื้อผ้า หรือกระทำการกิจกรรมที่น่าเบื่อหน่ายหรือทำให้อ่อนเพลีย หรือการให้ออกกำลังกายโดยไม่จำเป็น⁷²

โดยบทบัญญัติดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญ (Conseil Constitutionnel) เคยตัดสินว่า ไม่ขัดกับหลักความชอบด้วยกฎหมายของความผิดและโทษ (Principe de légalité des délits et des peines) และไม่ขัดต่อหลักความจำเป็นของการกำหนดโทษ⁷³ (Le principe de nécessité des peines)

นอกจากการกำหนดความรับผิดทางอาญาสำหรับบุคคลที่กระทำความผิดตามมาตรา 225-16-1 และมาตรา 225-16-2 แล้ว ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศฝรั่งเศสยังกำหนดให้นิติบุคคลอาจต้องรับผิดทางอาญาในกรณีดังกล่าวด้วย ดังนี้คือ

มาตรา 225-16-3 นิติบุคคลอาจต้องรับผิดทางอาญาภายใต้เงื่อนไขของมาตรา 121-2 สำหรับการกระทำความผิดระหว่างกิจกรรมหรือการประชุมที่จัดขึ้นโดยโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาตามมาตรา 225-16-1 และมาตรา 225-16-2

นิติบุคคลต้องระวางโทษ :

1. ปรับ ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามมาตรา 131-38
2. โทษซึ่งถูกกำหนดไว้ตามมาตรา 131-39⁷⁴

⁷¹ *Ibid.*

⁷² *Ibid.*

⁷³ Dé cision n° 2016 – 745 DC, January 26, 2017.

⁷⁴ Article 225-16-3 Legal persons may incur criminal liability, in the manner provided by article 121-2, for the offences committed during demonstrations or

ในกรณีที่นิติบุคคลจะต้องรับผิดชอบนั้น มาตรา 121-2⁷⁵ ได้กำหนดว่า นอกจากรัฐแล้ว นิติบุคคลจะต้องรับผิดชอบทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดในนามของนิติบุคคลนั้นซึ่งกระทำโดยองค์กรหรือผู้แทนของนิติบุคคลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 121-4 และมาตรา 121-7 อย่างไรก็ตามหน่วยงานท้องถิ่นของรัฐและสมาคมที่เกี่ยวข้องจะต้องรับผิดชอบทางอาญาเฉพาะแต่ความผิดที่กระทำในระหว่างกิจกรรมซึ่งจัดขึ้นโดยผ่านการประชุมของคณะกรรมการหรือผู้แทนที่มีอำนาจของนิติบุคคลนั้น นอกจากนี้ ความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคลไม่เป็นข้อยกเว้นความรับผิดชอบทางอาญาของบุคคลที่เป็นผู้กระทำความผิดหรือผู้ที่สมคบในการกระทำเดียวกันนั้นด้วย ภายใต้ของบทบัญญัติมาตรา 121-3 วรรคสี่

ส่วนความรับผิดของนิติบุคคลนั้น มาตรา 131-38⁷⁶ กำหนดให้ค่าปรับสูงสุดที่จะใช้บังคับกับนิติบุคคลได้นั้น มีจำนวนเป็นห้าเท่าของค่าปรับที่ใช้บังคับกับบุคคลธรรมดาตามบทบัญญัติ

meetings linked to educational or socio-educational centres under 225-16-1 and 225-16-2.

The penalties incurred by legal persons are:

- 1° a fine, pursuant to the conditions set out under article 131-38;
- 2° the penalties set out under article 131-39.

⁷⁵ Article 121-2 Legal persons, with the exception of the State, are criminally liable for the offences committed on their account by their organs or representatives, according to the distinctions set out in articles 121-4 and 121-7.

However, local public authorities and their associations incur criminal liability only for offences committed in the course of their activities which may be exercised through public service delegation conventions.

The criminal liability of legal persons does not exclude that of any natural persons who are perpetrators or accomplices to the same act, subject to the provisions of the fourth paragraph of article 121-3.

⁷⁶ Article 131-38 The maximum amount of a fine applicable to legal persons is five times that which is applicable to natural persons by the lawsanctioning the offence.

ของกฎหมายสำหรับการกระทำความผิดนั้น แต่หากเป็นความผิดที่ไม่มีกฎหมายกำหนดค่าปรับสำหรับบุคคลธรรมดาไว้ นิติบุคคลนั้นจะต้องถูกปรับ 1,000,000 ยูโร

3.4 ตัวอย่างการดำเนินคดีรับน้องที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ

ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศสเคยมีการดำเนินคดีเกี่ยวกับการรับน้องที่รุนแรง โหดร้าย ละเมิดสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลอื่น โดยศาลของทั้งสองประเทศมีการตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิด ดังนี้

3.4.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐมิสซูรี (Missouri) เคยตัดสินคดีเกี่ยวกับการรับน้อง โดยรัฐบาลได้ฟ้อง Keith L. Allen เป็นคดีอาญา โดยข้อบัญญัติ RSMo1994 มาตรา 578.365 มีการกำหนดถึงความผิดละเมิดโทษ (Misdemeanor) โดยให้อยู่ใน Class A ของการรับน้องแบบรุนแรง ซึ่งจะถือว่าเป็นการรับน้องแบบรุนแรงก็ต่อเมื่อ บุคคลใดบุคคลหนึ่งเข้าร่วมโดยเจตนา หรือทำให้เกิดการรับน้องแบบรุนแรงตามความหมายที่ระบุไว้ในมาตรา 578.365 แห่งข้อบัญญัติ RSMo1994 โดยข้อมูลระบุว่า Keith L. Allen ถูกตั้งข้อหาว่ากระทำการรับน้องโดยใช้ความรุนแรงจำนวน 5 ครั้ง ซึ่งเป็นความผิดต่อกฎหมายตามมาตรา 578.365 คณะลูกขุนตัดสินว่า Allen ได้กระทำความผิดทั้ง 5 ครั้งจริง ต่อมา Allen อุทธรณ์โดยอ้างว่า กฎหมายต่อต้านการรับน้อง (Hazing Statue) ดังกล่าวขัดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ (The First, Fifth and Fourteenth Amendments U.S. Constitution) ซึ่งเป็นสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน และเป็นไปตามหลักความชอบด้วยกฎหมาย⁷⁷

3.4.2 ประเทศฝรั่งเศส

ภายหลังจากที่มีการออกกฎหมายตั้งแต่วันที่ 17 มิถุนายน ค.ศ.1998 ให้การจัดกิจกรรมในสถาบันการศึกษาอันเป็นการกระทำที่ลดเกียรติหรือทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลอื่น ผู้กระทำต้องรับผิดทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศฝรั่งเศส มาตรา 225-

Where this is an offence for which no provision is made for a fine to be paid by natural persons, the fine incurred by legal persons is €1,000,000.

⁷⁷ STATE of Missouri, Respondent v. Keith L. Allen, Appellant 905 S.W.2d 874 (1995).

16-1, มาตรา 225-16-2 และมาตรา 225-16-3 แล้วนั้น จากบันทึกประวัติอาชญากรรมพบว่า มีผู้กระทำความผิดที่ได้รับการลงโทษในปี ค.ศ. 2010 ทั้งหมด 5 คน ในปี ค.ศ. 2011-2012 ทั้งหมด 1 คน ในปี ค.ศ. 2013 ทั้งหมด 5 คน และในปี ค.ศ. 2014 ทั้งหมด 12 คน⁷⁸

การจัดกิจกรรมสำหรับสมาชิกใหม่ที่ก่อให้เกิดความเสียหายและมีการดำเนินคดีในประเทศฝรั่งเศส มีตัวอย่างกรณีที่เกิดขึ้นในสถาบันการศึกษา Lycée Lille Faidherbe ในเมืองลิลล์ โดยเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม ค.ศ. 2013 เมื่อนักศึกษาหญิงคนหนึ่งอายุ 18 ปี ต้องการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของ “Khômité de Bienvenue” หรือ “KB” ซึ่งเป็นสมาคมที่ส่งเสริมความเป็นหนึ่งเดียวกันของนักศึกษา การที่จะเข้าเป็นสมาชิกของ KB ได้นั้น ผู้สมัครต้องได้รับการสัมภาษณ์จากผู้ที่อาวุโสกว่าในสมาคม หรือเป็นการรับน้องใหม่ ในเดือนกันยายน ผู้เสียหายในคดีนี้ได้รับข้อความนัดหมายเพื่อการสัมภาษณ์มีข้อความว่า “อย่าลืมว่าคุณมาเพราะสาเหตุใดและชั่งน้ำหนักแต่ละการกระทำของคุณ และนำเครื่องดื่มมาที่ KB ด้วย”⁷⁹ โดยลงชื่อผู้ส่งข้อความ คือ “ton69” ซึ่งเป็นหมายเลขที่แสดงถึงผู้นำของสมาคมดังกล่าว⁸⁰

ในวันที่ 10 ตุลาคม ค.ศ. 2013 เวลาประมาณ 20 นาฬิกา นักศึกษาผู้เสียหายได้เข้าร่วมกิจกรรมที่อาคารแห่งหนึ่งใน Boulevard Montebello ในเมือง Lille โดยผู้เสียหายต้องส่งมอบทรัพย์สินและโทรศัพท์มือถือให้เก็บไว้ในกระเป๋า ถูกปิดตาด้วยผ้าพันคอ และต้องร่วมเล่นเกมที่ชื่อว่า “Star” ผู้เสียหายถูกทำให้สูญเสียสมดุลในการเคลื่อนไหวร่างกาย จากนั้นต้องเข้าไปในอาคารป็นชั้นบนบันได เมื่อขึ้นไปถึงอาคาร ผู้เสียหายต้องถอดรองเท้า กุ๊กเข่า ก้มศีรษะลง และถูกล้อมรอบด้วยนักศึกษาชายและหญิงประมาณ 12 คน ประเพณีการรับสมาชิกใหม่เริ่มต้นด้วยการชักถามผู้เสียหายถูกกล่าวหาว่านำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาไม่เพียงพอ⁸¹ โดยตอบคำถามด้วยอาการอวดดี

⁷⁸ Séverin Graveleau, “Le bizutage, un délit peu condamné,” Accessed November 15, 2016, from http://www.lemonde.fr/campus/article/2016/09/22/le-bizutage-un-delit-peu-condamne_5001930_4401467.html.

⁷⁹ N’oublie pas pourquoi tu viens et pèse chacun de tes actes. Tu ramèneras de quoi boire aux KB, ça va de soi.

⁸⁰ La Voix du Nord, “Lille : sept étudiants et anciens du lycée Faidherbe poursuivis pour bizutage et violences,” Accessed November 15, 2016, from <http://www.lavoixdunord.fr/region/lille-sept-etudiants-et-anciens-du-lycee-faidherbe-ia19b0n1851623>.

⁸¹ *Ibid.*

จองหอง⁸² และผู้เสียหายปฏิเสธที่จะเจียบเพื่อฟัง “69” สมาชิกของ KB จึงพุดจาตุถูกเหยียดหยาม และตบผู้เสียหายที่ใบหน้าหลายครั้ง ขณะเดียวกันนั่นเอง ตะเกียงได้พุ่งตรงมาทางใบหน้าและตกลง ไกลกับหัวเข้าของผู้เสียหายโดยรู้สึกได้ถึงความร้อนที่ทะลุผ่านเสื้อผ้า หลังจากนั้นประมาณครึ่งชั่วโมง การสัมภาษณ์ยังคงไม่ได้ข้อสรุป กลุ่มนักศึกษาจึงตกลงปล่อยตัวผู้เสียหายไป วันต่อมา ผู้เสียหายรู้สึก ถึงความเจ็บปวดอย่างมากที่ผิวหนังบริเวณหัวเข้า และจากผลการตรวจของแพทย์พบว่า บริเวณ ดังกล่าวเป็นแผลไหม้ในระดับที่สาม⁸³ ต่อมาในวันที่ 18 ตุลาคม ค.ศ. 2013 ผู้เสียหายแจ้งเรื่องที่เกิดขึ้น คดีดังกล่าวถูกมอบหมายให้ Judicial Support Group (FPG) ของเมืองลิลล์ เป็นผู้รับผิดชอบ เจ้าพนักงานตำรวจเริ่มสอบสวน และพิสูจน์ได้ว่าสมาชิกของ KB 7 คน เป็นผู้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ ดังกล่าว โดย “69” ซึ่งเป็นหัวหน้าของสมาคม KB ยอมรับว่าเขาตบที่ใบหน้าของผู้เสียหาย 5-10 ครั้ง ภายหลังจากการสืบสวนเป็นระยะเวลา 3 เดือน พนักงานอัยการของลิลล์ฟ้องผู้ต้องหาทั้งเจ็ดต่อศาลอาญา สำหรับความผิดเกี่ยวกับการรับน้อง (Bizutage) และหัวหน้าสมาคม KB (“69”) ซึ่งเป็นนักศึกษาอยู่ในขณะนั้นถูกฟ้องในข้อหาการใช้ความรุนแรง ซึ่งมีโทษจำคุกสูงถึง 3 ปี และปรับ 45,000 ยูโร อีก ด้วย⁸⁴

ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2014 ศาลตัดสินลงโทษนักศึกษาทั้งเจ็ดคนที่มีส่วนร่วม ในเหตุการณ์ดังกล่าว โดยนักศึกษา 5 คน ถูกลงโทษให้ทำงานบริการสังคมเป็นระยะเวลา 140 ชั่วโมง และนักศึกษาอีก 2 คน ถูกลงโทษให้ทำงานบริการสังคมเป็นระยะเวลา 210 ชั่วโมงโดยนักศึกษาทั้ง เจ็ดคนยังถูกปรับคนละ 750 ยูโรอีกด้วย⁸⁵

⁸² AFP, “Jeune fille brûlée lors d'un bizutage à Faidherbe (Lille) : 7 étudiants condamnés à des TIG,” Accessed November 15, 2016, from <http://france3-regions.francetvinfo.fr/nord-pas-de-calais/2014/11/12/jeune-fille-brulee-lors-d-un-bizutage-faidherbe-lille-7-etudiants-condamnes-des-tig-590656.html>.

⁸³ La Voix du Nord, *supra note 80*.

⁸⁴ *Ibid.*

⁸⁵ Amelie Petitdemange, “Sept étudiants condamnés pour bizutage à 140 à 210 heures de travaux d'intérêt general,” Accessed November 15, 2016, from <http://etudiant.lefigaro.fr/les-news/actu/detail/article/sept-etudiants-condamnes-pour-bizutage-a-140-a-210-heures-de-travaux-d-interet-general-9752/>.

นอกจากนี้ ในปี ค.ศ. 2014 นักศึกษา 4 คน ของมหาวิทยาลัย Paris – Dauphine ถูกลงโทษในความผิดฐานจัดกิจกรรมรบกวน โดยได้รับโทษจำคุก 8 เดือน และปรับ 8,000 ยูโร แต่ศาลรอกการลงโทษ⁸⁶

⁸⁶ Séverin Graveleau, *supra note 78*.

บทที่ 4

วิเคราะห์มาตรการควบคุมการรับน้องในประเทศไทย ปัญหาที่เกิดขึ้น และแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหา

แม้ว่าในปัจจุบัน ประเทศไทยจะมีมาตรการทางกฎหมาย ระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการหรือมหาวิทยาลัย ที่นำมาใช้ในการรองรับและควบคุมการจัดกิจกรรมรับน้องที่ก่อให้เกิดความเสียหาย แต่ยังสามารถเห็นได้ว่า ปัญหาการรับน้องที่รุนแรง ขัดต่อสิทธิเสรีภาพ และละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ยังคงปรากฏอยู่อย่างต่อเนื่องตามสื่อต่างๆ และยังไม่หมดไปจากสังคมไทย ในบทนี้จึงจะเป็นการวิเคราะห์ถึงปัญหาของมาตรการควบคุมการรับน้องในประเทศไทย เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมเพื่อควบคุมไม่ให้เกิดการจัดกิจกรรมรับน้องที่รุนแรง ขัดต่อสิทธิเสรีภาพ และละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

4.1 การรับน้องกับหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพ

จากที่กล่าวมาแล้วว่าจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในประเทศไทยยังมีกิจกรรมการรับน้องที่ใช้วิธีการรุนแรงและไม่เหมาะสม ทำให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของรุ่นน้องดังที่เห็นได้จากการนำเสนอของสื่อมวลชนต่างๆ ซึ่งสาธารณชนได้ให้ความสนใจและวิพากษ์วิจารณ์กิจกรรมการรับน้องใหม่ที่มีลักษณะการใช้อำนาจและใช้ความรุนแรงของรุ่นพี่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงที่มีการเปิดภาคการศึกษาใหม่ของสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งหากพิจารณาแล้วจะเห็นว่าการกระทำดังกล่าวมีผลกระทบต่อรุ่นน้อง ดังนี้

4.1.1 การรับน้องกับหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity) คือ คุณค่าในความเป็นมนุษย์ที่มีอยู่ในตัวของบุคคลทุกคน เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนมีอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน เป็นสิ่งที่มิอยู่ตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งหลักการนี้เป็นหลักการทั่วไปที่มีบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเกือบทุกฉบับรวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ด้วย และไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นใครหรืออยู่ในสถานะใด จะแตกต่างกันด้านสัญชาติ เชื้อชาติ ศาสนา อายุ ฐานะ และอาชีพ บุคคลนั้นย่อมได้รับการปฏิบัติโดยคำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ การละเมิด ละเลยหรือลดคุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จะกระทำไม่ได้เลย เพราะเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ทุกรัฐต้องประกันให้แก่มนุษย์ทุกคน และบุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่ว่าจะอยู่ในสถานะใดก็ไม่อาจกระทำการอันเป็นการจำกัดหรือลดศักดิ์ศรีความเป็น

มนุษย์ได้ การลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ได้แก่ การกระทำที่ทำให้บุคคลมีสถานะต่ำกว่าความเป็นมนุษย์ การปฏิบัติต่อมนุษย์เยี่ยงทาส การกระทำที่ทำให้ผู้ถูกกระทำรู้สึกว่าตนเองด้อยคุณค่า เช่น การให้เลียนแบบพฤติกรรมของสัตว์บางชนิด การถูกบังคับให้กระทำในสิ่งที่ไม่สมควร นำอับอาย หรือส่อไปในทางเพศ เป็นต้น

การที่รุ่นพี่จัดกิจกรรมรับน้องขึ้น และมีแนวความคิดว่าตนมีสิทธิสั่งหรือบังคับให้รุ่นน้องปฏิบัติตามคำสั่งของตน โดยอ้างว่าเป็นการกระทำที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้องรวมถึงระหว่างเพื่อนร่วมรุ่นด้วยกันเอง และบางครั้งก็อ้างว่าเพื่อให้รุ่นน้องฝึกความอดทน เพราะเมื่อสำเร็จการศึกษาและเข้าสู่ชีวิตการทำงานแล้ว อาจมีบางครั้งที่ต้องเผชิญกับปัญหาการทำงานที่ยากลำบากและมีความกดดันมากกว่านี้ ซึ่งหากสิ่งที่ให้รุ่นน้องกระทำนั้นมีความเหมาะสม ไม่น่าจะเกิดอันตราย และอยู่ในขอบเขตของศีลธรรมอันดีคงไม่เกิดปัญหาอันใด และการรับน้องคงประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่หากกิจกรรมรับน้องมีการสั่ง บังคับหรือขู่เชิญให้กระทำการใดๆ ที่เห็นได้ว่าอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง และทรัพย์สินของรุ่นน้อง ดังที่มีข่าวให้เห็นเป็นประจำในช่วงเวลาที่ผ่านมา เช่น การบังคับให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หากไม่ทำตามก็จับรอกปาก การให้ถอดเสื้อกิ้งบนก้อนน้ำแข็งกลางแดด การสั่งให้รุ่นน้องนั่งตากแดดและไม่ให้กินข้าวกินน้ำ การถูกเนื้อต้องตัวกันระหว่างชายหญิงในลักษณะที่ไม่สมควร การให้ถอดคอกันแล้วทิ้งตัวกระแทกกับพื้นทราย การให้แสดงท่าทางอนาจารและหยาบโหล่น การบังคับให้กินสิ่งที่เป็นอันตราย การบังคับให้รุ่นน้องถอดกางเกงและใช้สีสเปรย์พ่น และใช้ไฟแช็คคนเผาขนเพชร การพูดข่มขู่ให้รุ่นน้องเกิดความกลัวและความเครียดหากไม่กระทำตามที่รุ่นพี่สั่ง เป็นต้น ซึ่งการกระทำเหล่านี้ต่างเป็นการกระทำที่ไม่เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

การรับน้องที่ไม่เหมาะสมดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ถือได้ว่าเป็นการทำลายศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ของน้องใหม่ลงอย่างสิ้นเชิง เพราะบุคคลที่ก้าวเข้าสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาถือได้ว่าเป็นผู้มีวุฒิภาวะทางความคิดและสติปัญญา ซึ่งกิจกรรมการรับน้องใหม่ควรเป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ปราศจากการบีบบังคับ ขู่เชิญ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วมนุษย์เราอยู่ร่วมกันต้องให้ความเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน แต่ประเพณีการรับน้องในปัจจุบันมีลักษณะบีบบังคับให้รุ่นน้องต้องฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของรุ่นพี่โดยไม่มีสิทธิตั้งคำถาม ซึ่งกิจกรรมนี้อาจส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันของรุ่นน้องบางคน และอาจติดตัวไปตลอด จนกระทั่งมีปัญหาในการดำเนินชีวิตและการทำงานในอนาคต

4.1.2 การรับน้องกับสิทธิเสรีภาพ

สิทธิ (Right) และเสรีภาพ (Liberty) หมายถึง ภาวะที่ไม่อยู่ใต้อำนาจของผู้อื่น มีอิสระที่จะกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ เป็นสภาพการณ์ที่บุคคลมีอิสระที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามความประสงค์ของตน เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์มีอยู่ ไม่ว่าจะในด้านความคิด ชีวิตความเป็นอยู่ การศึกษา การแสดงความคิดเห็น แต่สิทธิเสรีภาพนั้นอาจไม่ได้รับความคุ้มครองในระดับเดียวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพราะอาจถูกจำกัดได้ และมีบุคคลบางประเภทที่ถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพ เช่น ผู้ต้องหา จำเลยในคดีอาญา นักโทษ บุตรที่อยู่ในความปกครองของบิดามารดาหรือผู้ใช้อำนาจปกครอง ข้าราชการมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ลูกจ้างที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของนายจ้าง เป็นต้น แต่การจำกัดสิทธิเสรีภาพบุคคลเหล่านั้นก็เป็นตามบทบัญญัติของกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ หรือสัญญา หากอาจทำได้ตามอำเภอใจ

การที่บุคคลหนึ่งซึ่งเรียกว่า “น้องใหม่” เข้าศึกษาใหม่ในสถาบันการศึกษาใด บุคคลนั้นย่อมมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของสถาบันการศึกษานั้นอยู่แล้ว เพราะหากไม่ปฏิบัติตามย่อมส่งผลกระทบต่อบุคคลนั้นโดยตรง แต่ระเบียบข้อบังคับของสถาบันการศึกษามีได้ให้อำนาจรุ่นพี่ที่จะจัดกิจกรรมรับน้องใหม่โดยวิธีการหรือกิจกรรมที่เป็นการละเมิดต่อสิทธิเสรีภาพแต่อย่างใด เนื่องจากกิจกรรมรับน้องใหม่นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง และระหว่างรุ่นน้องด้วยกัน เพื่อให้เกิดความรักความสามัคคีและความภาคภูมิใจในสถาบันการศึกษาของตน และบุคคลที่เข้ามาศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น ต่างก็เป็นผู้มีความรู้ มีวุฒิภาวะ รู้ผิดชอบชั่วดี สามารถคิดวิเคราะห์แยกแยะได้ว่ากิจกรรมใดมีความเหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้นได้ การรับน้องจึงไม่ควรเกิดจากการบังคับขู่เข็ญ หรือทำให้รุ่นน้องเกิดความไม่สบายใจที่จะเข้าร่วมและทำกิจกรรมเหล่านั้น เนื่องจากมนุษย์ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรุ่นพี่ไม่อาจอ้างสิทธิหรืออำนาจใดๆ ที่จะสั่งหรือบังคับอันเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของรุ่นน้องได้

แต่จากที่ปรากฏจากการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน ยังมีให้เห็นว่ากิจกรรมรับน้องใหม่ของสถาบันการศึกษาหลายแห่งมีกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมและมีการบังคับให้รุ่นน้องทำกิจกรรมเหล่านั้นโดยไม่สมัครใจ เช่น การบังคับให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หากไม่ทำตามก็จับกรอกปาก การให้ถอดเสื้อกึ่งบนก้อนน้ำแข็งกลางแดด การสั่งให้รุ่นน้องนั่งตากแดดและไม่ให้กินข้าวกินน้ำ การถูกเนื้อต้องตัวกันระหว่างชายหญิงในลักษณะที่ไม่สมควร การให้กอดคอกันแล้วทิ้งตัวกระแทกกับพื้นทราย การให้แสดงท่าทางอนาจารและหยาบโลน การบังคับให้กินสิ่งที่เป็นอันตราย การบังคับให้รุ่นน้องถอดกางเกงและใช้สีสเปรย์พ่น และใช้ไฟแช็คคนเผาขนเพชร การพูดข่มขู่ให้รุ่นน้องเกิดความกลัวและความเครียดหากไม่กระทำตามที่รุ่นพี่สั่ง ซึ่งกรณีดังกล่าวย่อมเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของน้องใหม่ เพราะคงไม่มีใครยินยอมหรือสมัครใจที่จะทำกิจกรรมซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อ

ตนเองเหล่านั้น และกิจกรรมรับน้องซึ่งมีลักษณะเช่นนี้อาจทำให้บุคคลที่ผ่านการรับน้องขึ้นขอบในระบบอำนาจนิยมแบบเผด็จการ และปฏิบัติสืบต่อกันไปรุ่นต่อรุ่น เพราะขณะที่เป็นน้องใหม่ก็ได้รับการรับน้องเช่นนี้ เมื่อตนเป็นรุ่นพี่ก็กระทำต่อรุ่นน้องในลักษณะเดียวกัน ซึ่งจะส่งผลเสียต่อการทำงานและการดำเนินชีวิตในอนาคต และหากยังไม่มีมาตรการควบคุมการรับน้องที่สามารถแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้อย่างเป็นรูปธรรม ก็น่าเป็นห่วงว่าน้องใหม่ที่เข้าร่วมกิจกรรมยังคงต้องเสี่ยงกับอันตรายที่อาจเกิดจากกิจกรรมเหล่านั้น และข่าวการสูญเสียที่ไม่มีใครอยากให้เกิดขึ้นก็จะยังคงอยู่คู่กับการเปิดภาคการศึกษาใหม่ของสถาบันการศึกษาอยู่เรื่อยไป

4.2 มาตรการที่ใช้ในการควบคุมการรับน้องในประเทศไทย

จากปัญหาการรับน้องที่เกิดความรุนแรงมากขึ้นในสังคมปัจจุบัน นอกจากความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว แต่หน่วยงานได้มีการออกกฎหรือข้อบังคับเพื่อควบคุมสถานการณ์การรับน้องไม่ให้เกิดความเสียหายมากยิ่งขึ้น ดังนี้

4.2.1 ความรับผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

การจัดกิจกรรมรับน้องที่รุนแรง ละเมิดสิทธิเสรีภาพ และขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในสถาบันการศึกษา โดยส่วนมากมักก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายและจิตใจ หรือบางกรณีอาจถึงแก่ชีวิตของรุ่นน้องที่เข้าร่วมกิจกรรม หรือเป็นการบังคับข่มขู่ให้รุ่นน้องต้องกระทำการใดๆ ซึ่งการกระทำของรุ่นพี่ที่จัดกิจกรรม อาจเข้าองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาได้หลายกรณี ซึ่งหากเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือชีวิตของรุ่นน้องโดยตรง ไม่ว่าจะเกิดขึ้นโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม รุ่นพี่มักจะอ้างว่าตนไม่มีเจตนาที่จะทำร้ายร่างกาย หรือทำให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต แต่หากเป็นการกระทำที่ปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องปฏิบัติตามวิสัยและพฤติการณ์ ซึ่งอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ การกระทำดังกล่าวก็อาจเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา เช่น การบังคับให้รุ่นน้องลงไปทะเล ทั้งๆ ที่ไม่รู้ว่ารุ่นน้องว่ายน้ำเป็นหรือไม่ จนเกิดเหตุรุ่นน้องจมน้ำเสียชีวิต ย่อมเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายตาม มาตรา 291 ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท” หรือหากไม่ถึงแก่ชีวิต แต่ได้รับอันตรายสาหัส ก็ต้องรับผิดตามมาตรา 300 ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ส่วนกรณีที่ได้เห็นได้ชัดจนว่ารุ่นพี่ที่จัดกิจกรรมทำร้ายร่างกายรุ่นน้อง เช่น การนำเทียนไขมาหยดลงบนผิวหนัง ย่อมเป็นความผิดตามมาตรา 295 ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจของผู้อื่นนั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” และหากการทำร้ายนั้นเป็นเหตุให้เกิดอันตรายสาหัส ก็ต้องรับผิดตามมาตรา 297 ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายจนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำร้ายรับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี...” หรือแม้แต่การกระทำที่อาจไม่ถึงกับเป็นการประทุษร้าย แต่มีการใช้กำลังกับรุ่นน้อง เช่น ผลักหน้าอก กระชากแขน ก็เป็นความผิดตามมาตรา 391 ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดใช้กำลังทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” แล้ว

หากการรับน้องไม่เป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกาย การกระทำของรุ่นพี่ก็อาจเป็นการกระทำความผิดต่อเสรีภาพได้ เช่น การบังคับให้รุ่นน้องต้องเข้าร่วมกิจกรรม ไม่อนุญาตให้กลับบ้าน ต้องเข้าร้องเพลงเชียร์ หรือการบังคับข่มขู่ให้ร่วมทำกิจกรรมที่น่าอับอาย ซึ่งการกระทำดังกล่าว อาจเข้าองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ตามมาตรา 309 ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้กระทำการใด ไม่กระทำการใด หรือจำยอมต่อสิ่งใด โดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของผู้ถูกข่มขืนใจนั้นเองหรือของผู้อื่น หรือโดยใช้กำลังประทุษร้ายจนผู้ถูกข่มขืนใจต้องกระทำการนั้น ไม่กระทำการนั้นหรือจำยอมต่อสิ่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” และ มาตรา 310 ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่น หรือกระทำความด้วยประการใดให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ส่วนกิจกรรมการว่ากน้อง ที่มีการใช้คำพูดที่รุนแรง หยาบคาย ทำให้ผู้ที่ถูกรับน้องหวาดกลัว แม้ไม่มีการบังคับให้ต้องกระทำการใดๆ และไม่มีการทำอันตรายแก่ชีวิตและร่างกายของผู้ที่ถูกรับน้อง แต่การกระทำดังกล่าวก็อาจเป็นความผิดตามมาตรา 392 ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดทำให้อื่นเกิดความกลัว หรือความตกใจ โดยการขู่เข็ญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก เป็นเหตุให้ผู้ถูกหน่วงเหนี่ยวถูกกักขังหรือต้องปราศจากเสรีภาพในร่างกายนั้นถึงแก่ความตาย หรือรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 290 มาตรา 297 หรือมาตรา 298 นั้น”

4.2.2 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มีวัตถุประสงค์ที่จะคุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมถึงป้องกันมิให้เด็กถูกทารุณกรรม ตกเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ หรือถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ซึ่ง “เด็ก” ตามพระราชบัญญัตินี้ มีการให้คำจำกัดความไว้ในมาตรา 4 หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส โดยพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวคุ้มครองเด็กจากการกระทำต่างๆ ที่ไม่เหมาะสม ดังนี้

มาตรา 26 บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้

- (1) กระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็ก
- (3) บังคับ ชูเชิญ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด
- (6) ใช้อำนาจ หรือวานเด็กให้ทำงานหรือกระทำการอันอาจเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโต หรือขัดขวางต่อพัฒนาการของเด็ก
- (9) บังคับ ชูเชิญ ใช้อำนาจ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กแสดงหรือกระทำการอันมีลักษณะลามกอนาจาร ไม่ว่าจะเข้าไปเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทนหรือเพื่อการใด

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งมีโทษตามกฎหมายอื่นที่หนักกว่า ก็ให้ลงโทษตามกฎหมายนั้น”

จากบทบัญญัติดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมรับน้องที่มีพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมในแง่ต่างๆ หรือการใช้กำลัง ใช้ความรุนแรงกระทำต่อรุ่นน้องที่เป็นเด็ก ย่อมมีความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 โดยมีการกำหนดโทษไว้ใน มาตรา 78 ว่า “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

4.2.3 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการและประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

จากปัญหาประเพณีการรับน้องที่นักศึกษาบางกลุ่มก่อพฤติกรรมที่ไม่สมควร มีการใช้ความรุนแรง ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ทั้งร่างกายและจิตใจ ทำให้เกิดความเสียหายต่อประเพณี

การรับน้องอันดีงามและกระทบต่อสถาบันการศึกษา ซึ่งกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ เป็นประเพณีที่สืบทอดมายาวนานในสถาบันอุดมศึกษา มีปณิธานเพื่อถ่ายทอดความสัมพันธ์ของนิสิต นักศึกษารุ่นพี่สู่รุ่นน้อง ยังผลให้เกิดความสามัคคี มีระเบียบวินัย ความภาคภูมิใจในสถาบัน และมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันพี่น้อง ฯลฯ ดังนั้น เพื่อให้ประเพณีการรับน้องใหม่และการประชุมเชียร์ในสถาบันอุดมศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จำรงไว้ซึ่งปณิธานที่ดั่งงาม อีกทั้งมีลักษณะในการจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ อบอุ่น ประทับใจและเสริมสร้างการพัฒนานิสิตนักศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้ออกประกาศเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2555 และต่อมาวันที่ 10 พฤษภาคม 2555 ศาสตราจารย์ด็อกเตอร์ สุชาติ ธาดาธำรงเวช ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ลงนามในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การจัดกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ในสถาบันอุดมศึกษา กำหนดนโยบายและมาตรการในการจัดกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ของสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้

นโยบาย

1. การจัดกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ ควรเคารพสิทธิ เสรีภาพและหลักความเสมอภาค ไม่มีความรุนแรงหรือล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งทางร่างกายหรือจิตใจ ไม่มีการดื่มสุราและเสพสิ่งมีนเมาทุกชนิด และไม่กระทบการเรียนการสอน
2. การจัดกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ควรอยู่ในความรับผิดชอบดูแลร่วมกันของผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากรทุกคณะ/ภาควิชา และนิสิต นักศึกษารุ่นพี่ รวมถึงต้องให้คำแนะนำกำกับดูแล ปรึกษาการจัดกิจกรรมให้มีลักษณะสร้างสรรค์ ไม่ขัดต่อระเบียบสถาบัน กฎหมาย วัฒนธรรมประเพณีและมารยาททางสังคมที่ดั่งงาม
3. การจัดกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ให้จัดกิจกรรมภายในสถาบันอุดมศึกษา ห้ามจัดกิจกรรมนอกสถานที่โดยเด็ดขาด ทั้งนี้ เพื่อความปลอดภัยและประหยัด โดยการอนุมัติหรืออนุญาตการจัดกิจกรรมให้อยู่ในดุลยพินิจของสถาบัน

มาตรการ

1. ให้สถาบันอุดมศึกษาออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์และมาตรการในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการพิจารณาอนุญาต การรับผิดชอบ การกำกับ ระยะเวลา

- การจัดกิจกรรม รูปแบบ/แนวทางการจัดกิจกรรม แนวทางการจัดทำโครงการเพื่อเสนอขออนุมัติ ทั้งนี้ ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม และลักษณะเฉพาะของแต่ละสถาบัน รวมทั้งมีการกำกับดูแลและให้คำปรึกษาการจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์
2. ให้องค์กรนิสิตนักศึกษาที่จะจัดกิจกรรม จัดทำรายละเอียดโครงการเสนอขออนุมัติหรืออนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรต่อสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัด ทั้งนี้ องค์กรนิสิตนักศึกษาจะจัดกิจกรรมได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติหรืออนุญาตแล้วเท่านั้น
 3. ให้สถาบันอุดมศึกษา ทรนรงค์ ประชาสัมพันธ์เปิดเผยรูปแบบกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้าใจกับนิสิตนักศึกษา บุคลากร ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป เข้าใจวัตถุประสงค์ นโยบาย และมาตรการ มีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่ และประชุมเชียร์ และร่วมตรวจสอบการจัดกิจกรรมได้
 4. ให้นิสิตนักศึกษาใหม่เข้าร่วมกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ด้วยความสมัครใจ และรุ่นพี่ที่จัดกิจกรรมจะต้องได้รับการคัดเลือก และมีการเตรียมความพร้อม พัฒนาทักษะก่อนการจัดกิจกรรม รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาสังเกตการณ์การจัดกิจกรรมได้
 5. ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวัง มีเว็บไซต์เพื่อติดตาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แก้ไขปัญหา ประสานกับสื่อมวลชนและผู้ปกครอง ทั้งนี้ ในแต่ละวิทยาเขต/คณะ ต้องมีการจัดตั้งศูนย์ Hot Line หรือ Call Center เพื่อรับและประสานข้อมูลการจัดกิจกรรมร่วมกัน
 6. ให้สถาบันอุดมศึกษามีการประเมินผล และแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ มีการยกย่องชมเชยนิสิตนักศึกษาที่มีการจัดกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์ให้ปรากฏในโอกาสอันควร
 7. ให้สถาบันอุดมศึกษา มีบทลงโทษทางวินัยกับนิสิตนักศึกษา รวมถึงผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ของนิสิตนักศึกษาที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน หลักความเสมอภาค และกฎระเบียบข้อบังคับของสถาบัน

ในกรณีดังกล่าว ให้ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาแต่ละสถาบัน ถือเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการข้างต้น¹ ซึ่งมหาวิทยาลัยต่างๆ ในประเทศไทยได้ออกประกาศกำหนดนโยบายในการรับน้องใหม่ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

4.2.4 ประกาศหรือระเบียบของมหาวิทยาลัยต่างๆ

นอกจากความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดมาตรการในการควบคุมการรับน้องแล้ว มหาวิทยาลัยต่างๆ ยังได้ออกกฎระเบียบเพื่อควบคุมการจัดกิจกรรมการรับน้องใหม่ด้วย ตัวอย่างเช่น ประกาศฝ่ายการนักศึกษาและการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมรับนักศึกษาใหม่ ซึ่งออกตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้มีนโยบายให้สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ควบคุมดูแลการจัดกิจกรรมรับน้องหรือกิจกรรมรับนักศึกษาใหม่ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยไม่มีการละเมิดสิทธิเสรีภาพ และไม่ขัดกับหลักความเสมอภาค มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงประกาศหลักเกณฑ์หรือแนวทางในการจัดกิจกรรมรับน้องหรือรับนักศึกษาใหม่ ดังต่อไปนี้

1. ประชัญญาและแนวทางของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในเรื่องการจัดกิจกรรมนักศึกษาใหม่ คือ “รับเพื่อนใหม่” ไม่ใช่ “รับน้องใหม่” กิจกรรมสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค และความเท่าเทียมระหว่างนักศึกษาใหม่และรุ่นพี่
2. ห้ามจัดกิจกรรมที่เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลหรือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ห้ามกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการข่มขู่บังคับ การทำให้อับอายหรือล้อแหลมในทางเพศ ห้ามมิให้มี “ว๊ากเกอร์” หรือกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการใช้วาจาข่มขู่นักศึกษาใหม่ หรือมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจของ “รุ่นพี่หรือศิษย์เก่า” ที่มีเหนือ “รุ่นน้อง” ซึ่งขัดกับหลักความเสมอภาค และมีใช้แนวทางของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไม่มีนโยบายให้จัดกิจกรรมนักศึกษาใหม่นอกสถานที่ไม่ว่าจะเป็นการจัดโดยคณะกรรมการนักศึกษาของคณะ ภาควิชา กลุ่ม หรือโต๊ะรวมทั้งชุมนุม ชมรมต่างๆ หากนักศึกษากลุ่มใดมีความประสงค์ที่จะจัดกิจกรรม

¹ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การจัดกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ ในสถาบันอุดมศึกษา ประกาศ ณ วันที่ 10 พฤษภาคม 2555 และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง การจัดกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ในสถาบันอุดมศึกษา ประกาศ ณ วันที่ 5 มีนาคม 2555

รับนักศึกษาใหม่นอกสถานที่ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากฝ่ายการนักศึกษา คณะ หรือหน่วยงานที่ดูแลกลุ่มกิจกรรมนั้นๆ

4. การให้นักศึกษาใหม่เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ จะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ ทั้งนี้ ต้องแจ้งให้นักศึกษาใหม่ได้ทราบว่า หากนักศึกษาใหม่มีความไม่สบายใจที่จะร่วมกิจกรรม นักศึกษาใหม่สามารถปฏิเสธ หรือออกมาจากกิจกรรมได้ โดยไม่ถูกรังเกียจเด็ดขาดที่ไม่ให้ความร่วมมือ หรือมีการปฏิบัติต่อนักศึกษาใหม่คนนั้น ในทางใดทางหนึ่งที่น่ามาซึ่งความไม่สบายใจแก่นักศึกษาใหม่คนนั้นในการเป็นสมาชิกคนหนึ่งของคนของประชาคมของคณะ
5. กิจกรรมต่างๆ ในการรับนักศึกษาใหม่จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาสังเกตการณ์การจัดกิจกรรมได้
6. การจัดกิจกรรมรับนักศึกษาใหม่ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในภาคการศึกษา แรก

แนวทางการจัดกิจกรรมนักศึกษาใหม่นี้มาจากการตกลงร่วมกันระหว่าง มหาวิทยาลัยและผู้แทนนักศึกษา ขอให้คณะกรรมการนักศึกษาทุกคณะ และนักศึกษารุ่นพี่ยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด หากพบว่าการฝ่าฝืน หรือได้รับการร้องเรียนจากนักศึกษาใหม่ หรือผู้ปกครอง ว่าได้มีการจัดกิจกรรมที่ละเมิดต่อประกาศนี้ในข้อใดข้อหนึ่ง มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องสั่งงดกิจกรรมนั้น และจะดำเนินการทางวินัยกับนักศึกษารุ่นพี่ที่ฝ่าฝืนโดยทันที ทั้งนี้เพื่อรักษาไว้ซึ่งแนวทาง “รับเพื่อนใหม่” ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่นักศึกษารุ่นพี่จะต้องปฏิบัติต่อนักศึกษาใหม่ในฐานะที่เป็น “เพื่อนใหม่” ที่มีสิทธิเสรีภาพเหมือนกันกับนักศึกษารุ่นพี่²

กรณีที่นักศึกษารุ่นพี่จัดกิจกรรมรับนักศึกษาใหม่ที่เป็นการฝ่าฝืนประกาศดังกล่าว นั้น ถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัย ซึ่งโทษทางวินัยมี 4 สถาน คือ ไล่ออก ให้พักการศึกษาหรือพักการเสนอขออนุมัติปริญญา มีกำหนดไม่เกิน 2 ปีการศึกษา ทำทัณฑ์บน และว่ากล่าวตักเตือน ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2547 ข้อ 14

ส่วนมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ออกประกาศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เรื่องแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีนโยบายให้การจัดกิจกรรมสำหรับนักศึกษาใหม่เป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เสริมสร้าง พัฒนานักศึกษา เป็นประเพณีที่ดี

² ประกาศฝ่ายการศึกษาและการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมรับนักศึกษาใหม่ ประกาศ ณ วันที่ 18 เมษายน 2559

งาม ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี อบอุ่นประทับใจ และสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยกิจกรรมที่ไม่อนุญาติให้จัด มีดังนี้

1. กิจกรรมรับน้องใหม่และกิจกรรมอื่นๆ ที่ไม่สร้างสรรค์และอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพร่างกาย และสภาพจิตใจ
2. กิจกรรมที่ขัดต่อข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศของมหาวิทยาลัย กฎหมาย วัฒนธรรม ศีลธรรมอันดี ประเพณีอันดีงาม
3. กิจกรรมที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ขัดหรือละเมิดต่อสิทธิส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เช่น ใช้กิริยาวาจาก้าวร้าว หยาบคาย การบังคับขู่เข็ญ ที่เป็นการกระทำในลักษณะของการกลั่นแกล้งหรือลงโทษ กิจกรรมที่เข้าข่ายลามกอนาจาร เป็นต้น

และยังมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติเพิ่มเติมสำหรับการประชุมเชียร์ คือไม่ให้มีการบังคับข่มขู่ ไม่มีการใช้ความรุนแรง และไม่มีการกระทำใดๆ ในลักษณะที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย และบีบบังคับหรือกดดันทางจิตใจ ไม่มีเนื้อเพลงที่เสียดสี และหรือการให้แสดงท่าทางที่ส่อไปในทางลามกอนาจารและเป็นที่ยับอาย ให้จัดร้องเพลงเชียร์ในสถานที่เปิดเผยเพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ที่สนใจเข้าสังเกตการณ์ได้ โดยให้จัดกิจกรรมประชุมเชียร์ได้เฉพาะภายในมหาวิทยาลัย สัปดาห์ละไม่เกิน 3 วัน ไม่เกิน 2 ชั่วโมงต่อวัน และจะต้องไม่เกิน 21.00 น. ของทุกวัน เป็นต้น ซึ่งหากมีปรากฏว่ากิจกรรมใดๆ ที่มีการฝ่าฝืนประกาศมหาวิทยาลัย เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ให้คณะกรรมการดำเนินงานและกำกับดูแลกิจกรรมรับน้องใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดำเนินการสั่งระงับ ยุติกิจกรรม และรายงานให้ทางมหาวิทยาลัยทราบโดยเร็วที่สุด³

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ยังมีประกาศ เรื่อง การจัดกิจกรรมรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ขององค์การกิจกรรมนักศึกษา โดยกำหนดแนวปฏิบัติสำหรับกลุ่มนักศึกษา ผู้รับผิดชอบโครงการจัดกิจกรรมรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ ดังนี้

1. การได้มาซึ่งคณะทำงานในการจัดกิจกรรมรับน้องใหม่และประชุมเชียร์จะต้องผ่านการคัดเลือกโดยกลุ่มกิจกรรมที่รับผิดชอบโครงการและความเห็นชอบจากคณะ

³ ประกาศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เรื่องแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประกาศ ณ วันที่ 29 กรกฎาคม 2559

2. มีการชี้แจงให้ผู้ปกครองและนักศึกษาใหม่เข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมรับน้องใหม่และประชุมเชียร์
3. นักศึกษาใหม่มีสิทธิเข้าร่วมกิจกรรมรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ได้ตามความสมัครใจ
4. กลุ่มกิจกรรมที่รับผิดชอบโครงการจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบถึงวิธีการและกิจกรรมว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการจริงๆ หรือไม่
5. มีกิจกรรมเสริมสร้างความเข้าใจสอดแทรกอยู่ทุกครั้งที่กิจกรรมรับน้องใหม่และประชุมเชียร์
6. ให้ละเว้นการกระทำใดๆ อันเป็นการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพ ทำร้ายร่างกายและจิตใจของน้องใหม่ กีดขวางทางจราจรหรือรบกวนผู้อื่น ชัดต่อระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย กฎหมายและระเบียบวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม อันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
7. ให้มีคณะกรรมการร่วมองค์กรนักศึกษาคอยสังเกตการณ์ ติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ คณะกรรมการชุดดังกล่าวประกอบด้วย ประธานสภานักศึกษาเป็นประธาน นายกองด์การบริหารนักศึกษา กรรมการสภานักศึกษา และนายกสโมสรคณะหรือผู้แทนตามความเหมาะสมเป็นกรรมการ

โดยมีการจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวัง มีเว็บไซต์เพื่อติดตามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แก้ไขปัญหา ประสานงานสื่อมวลชนและผู้ปกครอง ให้แต่ละวิทยาเขตหรือแต่ละคณะมีการจัดตั้งศูนย์ Hot Line หรือ Call Center เพื่อรับหรือประสานข้อมูลการจัดกิจกรรมร่วมกันด้วย และหากนักศึกษาละเว้นไม่ปฏิบัติตามประกาศนี้ จะต้องได้รับโทษตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ว่าด้วยวินัยของนักศึกษา⁴

จะเห็นได้ว่า แต่ละสถาบันการศึกษาได้มีการออกประกาศกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการรับนักศึกษาใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อใช้ในการควบคุมการจัดกิจกรรมการรับน้องให้อยู่ในขอบเขต ไม่ล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แต่ในความเป็นจริง ปัญหาการรับ

⁴ ประกาศมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรื่อง การจัดกิจกรรมรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ขององค์กรกิจกรรมนักศึกษา ประกาศ ณ วันที่ 10 พฤษภาคม 2554

น้องที่รุนแรง ละเมิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ก็ยังคงเกิดขึ้นอยู่เสมอ ดังที่จะได้ศึกษาต่อไป

4.3 ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการอื่นในการควบคุมการรับน้องในประเทศไทย

จากปัญหาการจัดกิจกรรมรับน้องที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แม้ว่าการกระทำของรุ่นพี่ที่จัดกิจกรรมรับน้องบางกรณีจะเข้าองค์ประกอบความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายอาญา หรือพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และหน่วยงานต่างๆ ได้มีการออกประกาศกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการรับนักศึกษาใหม่ในสถาบันอุดมศึกษา แต่ปัญหาและความเสียหายจากการรับน้องก็ยังคงมีปรากฏให้เห็นอยู่เสมอตามสื่อต่างๆ โดยสรุปปัญหาได้ดังนี้

4.3.1 การอ้างความยินยอมกรณีผู้เสียหายสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมรับน้อง

เมื่อการจัดกิจกรรมรับน้องของสถาบันการศึกษามีการกระทำที่รุนแรง ละเมิดสิทธิเสรีภาพ หรือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น กลุ่มผู้จัดกิจกรรมก็มักจะอ้างว่า การจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นไปโดยความสมัครใจ ไม่ได้เกิดจากการบังคับ รุ่นน้องยินยอมที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งจากการศึกษาถึงเรื่องความยินยอมดังกล่าวมาแล้วในบทที่ 2 สามารถแยกพิจารณาได้ 2 กรณี ดังนี้

4.3.1.1 การอ้างความยินยอมในความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ

การจัดกิจกรรมรับน้องในกรณีที่ให้รุ่นน้องเข้าห้องประชุมเชียร์ ให้ซ้อมร้องเพลง ทำกิจกรรมต่างๆ ที่รุ่นพี่สั่งให้ทำ โดยใช้คำพูดที่รุนแรง หยาดคาย กัดดันให้รุ่นน้องต้องทำตาม เช่น การข่มขู่ว่าหากไม่ทำตามคำสั่งของรุ่นพี่จะเดือดร้อน ไม่สามารถอยู่ในสถาบันอย่างปกติสุขได้ หรือว่าจะตัดรุ่น เป็นต้น จนรุ่นน้องเกิดความกลัว และต้องยอมปฏิบัติตามคำสั่งของรุ่นพี่ทุกอย่าง แม้ว่าตนจะไม่เต็มใจ ซึ่งในการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้ง รุ่นพี่จะไม่อนุญาตให้รุ่นน้องออกจากกิจกรรมหากตนยังไม่พอใจ หรือมีการนัดให้รุ่นน้องมาทำกิจกรรมในช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสม ซึ่งการกระทำดังกล่าว แม้จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่กาย แต่ย่อมส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิต และอาจเป็นการกระทำที่ครบองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 309 และมาตรา 310 ได้ คือเป็นการข่มขืนใจให้รุ่นน้องต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือจำยอมต่อสิ่งใด โดยทำรุ่นน้องกลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อเสรีภาพหรือชื่อเสียงของรุ่นน้อง นอกจากนี้ การกำหนดให้รุ่นน้องต้องเข้าร่วมกิจกรรมโดยไม่อนุญาตให้ออกจากกิจกรรมเมื่อรุ่นน้องไม่ประสงค์ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่อไป ก็ยังเป็นการหน่วงเหนี่ยวกักขังอันเป็นการกระทำผิดทางอาญาด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม ในกรณีความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพเมื่อเกิดปัญหาเรื่องการรับน้องขึ้น รุ่นพี่หรือผู้จัดกิจกรรมมักจะอ้างว่ามีการสอบถามถึงความสมัครใจของรุ่นน้องแล้ว ว่าประสงค์ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่ ไม่มีการบังคับหรือข่มขู่แต่อย่างใด รุ่นน้องที่เข้าร่วมกิจกรรมล้วนแต่สมัครใจกันทั้งสิ้น ซึ่งคุณธรรมทางกฎหมายของความผิดต่อเสรีภาพเป็นคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล อันเป็นคุณธรรมทางกฎหมายที่บุคคลผู้เป็นเจ้าของคุณธรรมนั้นสามารถสละได้⁵ ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพเป็นความผิดที่มีเรื่องความยินยอมของผู้เสียหายเป็นข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบข้อหนึ่งของความผิด ซึ่งผู้กระทำจะต้องกระทำโดยปราศจากความยินยอมของผู้เสียหาย หากผู้เสียหายให้ความยินยอมย่อมทำให้องค์ประกอบภายนอกของความผิดอาญาไม่ครบบริบูรณ์ ดังนั้น การที่ผู้จัดกิจกรรมอ้างว่า การจัดกิจกรรมดังกล่าวได้รับความยินยอมจากรุ่นน้องแล้ว และหากเป็นความยินยอมที่ปราศจากการข่มขู่ หลอกลวง หรือสำคัญผิด รุ่นน้องได้ให้ความยินยอมก่อนจะเข้าร่วมกิจกรรมและยังคงยินยอมอยู่ตลอดการทำกิจกรรมนั้น รวมถึงความยินยอมในเรื่องความผิดต่อเสรีภาพย่อมไม่ใช่การให้ความยินยอมในเรื่องที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ดังนั้น เมื่อความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพเป็นความผิดที่มุ่งต่อการทำร้ายเจตนาในการตกลงใจหรือเคลื่อนไหวร่างกายของบุคคล เมื่อผู้เสียหายให้ความยินยอม ก็ย่อมไม่เป็นการฝ่าฝืนเจตนาหรือขัดต่ออิสรภาพในการเคลื่อนไหวร่างกาย⁶ การกระทำนั้นก็จะเป็นการกระทำที่ขาดองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด

จะเห็นได้ว่า ในกรณีความผิดต่อเสรีภาพ เมื่อผู้จัดกิจกรรมรับน้องยกเหตุเรื่องความยินยอมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมมาอ้าง ก็สามารถลบล้างความผิดต่อเสรีภาพไปได้ ซึ่งในความเป็นจริงก็เป็นเรื่องยากที่จะพิสูจน์ว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ความยินยอมจริงหรือไม่ รุ่นน้องบางคนก็ไม่กล้าที่จะพูดความจริง และยอมรับว่าตนให้ความยินยอม ทำให้กฎหมายในเรื่องดังกล่าวไม่สามารถนำมาแก้ปัญหาการรับน้องได้

4.3.1.2 การอ้างความยินยอมในความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

การอ้างความยินยอมในความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายเป็นกรณีการอ้างว่าผู้เสียหายให้ความยินยอมเป็นเหตุให้ผู้กระทำมีอำนาจกระทำได้ ในส่วนความผิดต่อชีวิตนั้น คุณธรรมทางกฎหมายมุ่งคุ้มครองชีวิตมนุษย์ อันเป็นคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล แต่ในแง่

⁵ คณิต ฒ นคร, กฎหมายอาญา ภาคความผิด, พิมพ์ครั้งที่ 9 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2549), น. 201.

⁶ ชาตรี ศรีนวลนัต และ วันชัย ศรีนวลนัต, คำอธิบายกฎหมาย เรื่อง ความยินยอมในคดีอาญา ความผิดอันยอมความได้, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: ประชุมช่าง, 2528), น. 31-32.

กฎหมายอาญา คุณธรรมทางกฎหมายดังกล่าวไม่สามารถสละได้⁷ เนื่องจากชีวิตเป็นคุณค่าอันสูงสุดที่มนุษย์พึงมี การยินยอมให้ผู้อื่นทำร้ายชีวิตของตน ย่อมเป็นสิ่งที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ดังนั้น หากการรับน้องก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ไม่ว่าผู้จัดกิจกรรมจะเจตนาหรือไม่ก็ตาม หากความเสียหายนั้นเกิดขึ้นเพราะการกระทำของผู้จัดกิจกรรมแล้ว แม้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะสมัครใจเข้าร่วม ก็ไม่สามารถยกเอาความยินยอมมาเป็นข้ออ้างว่าตนมีอำนาจกระทำได้

ส่วนกรณีความผิดต่อร่างกายนั้น มีคุณธรรมทางกฎหมายคือ ความปลอดภัยของร่างกาย อันเป็นคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล ซึ่งผู้ที่เป็นเจ้าของสามารถสละคุณธรรมดังกล่าวได้⁸ แต่อย่างไรก็ตาม การอ้างความยินยอมมาเป็นเหตุให้ผู้กระทำมีอำนาจกระทำได้ ต้องพิจารณาว่าความยินยอมนั้นขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีหรือไม่ ซึ่งเป็นการยากที่จะแยกแยะว่าความยินยอมในระดับใดที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน เนื่องจากต้องพิจารณาตามความรู้สึกของบุคคลทั่วไปในสังคม⁹ แต่นักนิติศาสตร์บางท่านได้ให้ความเห็นว่า การให้ความยินยอมให้ฆ่ากันหรือทำร้ายร่างกายจนบาดเจ็บสาหัสนั้นไม่สามารถกระทำได้¹⁰ ดังนั้น หากเป็นกรณีการทำร้ายร่างกายที่ไม่ถึงกับอันตรายสาหัส และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ย่อมให้ความยินยอมได้นั่นเอง

ในกรณีการรับน้องแล้วเกิดความเสียหายแก่ร่างกายนั้น จึงต้องแยกพิจารณาเป็นสองส่วน คือ กรณีที่เกิดความเสียหายอย่างรุนแรง และไม่รุนแรง หากเกิดความเสียหายต่อร่างกายถึงขั้นอันตรายสาหัส ย่อมเห็นได้ชัดว่าไม่สามารถอ้างความยินยอมมาเป็นเหตุให้ผู้กระทำอ้างว่าตนมีอำนาจกระทำได้ เนื่องจากเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี แต่หากกิจกรรมรับน้องไม่ได้ก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายอันเป็นการบาดเจ็บสาหัส ย่อมต้องพิจารณาว่าการอ้างความยินยอมดังกล่าวจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีหรือไม่ ซึ่งกรณีการรับน้องที่เกิดขึ้นนั้น หากเกิดอันตรายแก่กายเพียงเล็กน้อย ผู้จัดกิจกรรมก็มักจะอ้างว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมยินยอมสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว อาจจะมีเหตุขุติเหตุขณะเข้าร่วมกิจกรรมได้ และหากกิจกรรมที่จัดขึ้นแล้วเกิดอันตรายแก่กายที่ไม่รุนแรงนั้น เป็นกรณีที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี

⁷ คณิต ญ นคร, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 5*, น. 70.

⁸ *เพ็ญอ้าง*, น. 113.

⁹ ชาตรี ศรีนวนลนัต และ วันชัย ศรีนวนลนัต, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 6*, น. 31.

¹⁰ ไพจิตร ปุญญพันธ์, “ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความยินยอมของผู้เสียหาย,” *ดุลพินิจ*, เล่ม 1, ปีที่ 20, น. 35(มกราคม - กุมภาพันธ์ 2516).

การอ้างความยินยอมก็ย่อมเป็นเหตุให้ผู้จัดกิจกรรมยกมาอ้างว่าตนมีอำนาจกระทำได้ ซึ่งตามคำพิพากษาฎีกาที่ 787/2483 ศาลฎีกาได้วินิจฉัยว่า “การแต่ต้องร่างกายซึ่งกันและกันในทางหยอกล้อ ย่อมไม่เป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกายตามกฎหมาย การหยอกกันเล่น ย่อมไม่ถือว่ามีเจตนาจะทำร้ายกัน” แต่คำพิพากษาฎีกาดังกล่าว ก็ยังมีนักนิติศาสตร์บางท่านให้ความเห็นว่า แม้เป็นการหยอกล้อกัน ก็อาจจะไม่ใช่กรณีการให้ความยินยอมก็เป็นได้ เพราะอาจอยู่ในลักษณะของความจำยอมเสียมากกว่า ซึ่งหากเป็นกรณีดังกล่าว ก็ไม่ถือว่าผู้เสียหายให้ความยินยอม¹¹ ส่วนการจัดกิจกรรมรับน้องที่มีการทำร้ายร่างกายรับน้องอย่างชัดเจนนั้น เช่น การใช้น้ำดาเทียมนหยดลงบนผิวหนัง แม้ไม่ก่อให้เกิดอันตรายสาหัส แต่การกระทำดังกล่าวก็ไม่สามารถอ้างความยินยอมของรับน้องมาเป็นเหตุให้ผู้กระทำมีอำนาจกระทำได้ เนื่องจากเป็นความยินยอมที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีนั่นเอง

4.3.2 การขาดสภาพบังคับทางกฎหมาย

มาตรการควบคุมการรับน้องของประเทศไทยในปัจจุบัน นอกจากประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ยังมีพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง การจัดกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ในสถาบันอุดมศึกษา ประกาศและระเบียบของสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุมการรับน้องให้อยู่ในขอบเขต แต่มาตรการดังกล่าวมายังไม่สามารถแก้ไขปัญหาการรับน้องที่ขัดต่อสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้

ในส่วนของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 นั้น จะให้ความคุ้มครองเฉพาะเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ และไม่คุ้มครองเด็กที่บรรลุนิติภาวะโดยการสมรสด้วย ดังนั้นหากผู้เข้าร่วมกิจกรรมการรับน้องมีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ก็ย่อมไม่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้

นอกจากนี้ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการและประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาก็เป็นเพียงแต่ประกาศที่กำหนดนโยบายและมาตรการในการจัดกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ของสถาบันอุดมศึกษา โดยให้ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการตามนโยบายและมาตรการที่กำหนดไว้ ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์และมาตรการในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งหากสถาบันอุดมศึกษาไม่ปฏิบัติตาม ก็ไม่มีผลในทางกฎหมายแต่อย่างใด ส่วนมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่ได้ออกประกาศหรือระเบียบในการจัดกิจกรรมการรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ ก็กำหนดบทลงโทษของการจัดกิจกรรมการรับน้องที่เป็นการฝ่าฝืนไว้เพียงการลงโทษทางวินัย คือ ไล่ออก ให้พักการศึกษาหรือพัก

¹¹ เพิ่งอ้าง, น.37.

การเสนอขออนุมัติปริญญา มีกำหนดไม่เกิน 2 ปีการศึกษา ทำทัณฑ์บน และว่ากล่าวตักเตือน ซึ่งเป็นโทษที่ไม่มีผลบังคับทางกฎหมาย การลงโทษไม่รุนแรงพอที่จะปราบปรามไม่ให้ผู้จัดกิจกรรมกระทำความผิด ปัญหาการรับน้องจึงยังคงมีให้เห็นอยู่เสมอในปัจจุบัน

4.3.3 การขาดกฎหมายเฉพาะเรื่องการรับน้อง

จากที่กล่าวมาแล้วว่า กฎหมายที่มีผลบังคับที่รองรับความเสียหายที่เกิดจากการรับน้องได้นั้น มีเพียงประมวลกฎหมายอาญา ส่วนประกาศกระทรวงศึกษาธิการและประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือกฎระเบียบของสถาบันการศึกษาต่างๆ นั้น ไม่มีสภาพบังคับทางอาญา จึงไม่สามารถใช้ควบคุมการรับน้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของประมวลกฎหมายอาญา จะเห็นได้ว่าเป็นการบัญญัติกฎหมายที่ใช้เป็นการทั่วไป ไม่ได้มีลักษณะเฉพาะที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุมการรับน้องไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ บทบัญญัติต่างๆ ที่ได้กล่าวมาในหัวข้อ 4.2.1 นั้น เป็นกรณีที่ใช้บังคับเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว กล่าวคือ ต้องมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ได้รับบาดเจ็บ เสียชีวิต หรือเป็นการกระทำที่ขัดต่อเสรีภาพของบุคคลเสียก่อน จึงจะนำประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับได้ นอกจากนี้ หากเป็นกรณีที่มีการละเมิดสิทธิเสรีภาพ หรือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แล้ว แต่ไม่มีความเสียหายเกิดขึ้น เช่น การให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงท่าทางที่น่าอับอาย ให้ทำกิจกรรมที่ส่อไปในทางล่วงละเมิดทางเพศ หรือการกระทำอื่นใดที่ไม่เหมาะสม แต่ไม่มีความเสียหายแก่ร่างกายของผู้เข้าร่วมกิจกรรม บทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญาก็ไม่สามารถนำมาใช้ลงโทษรุ่นพี่ผู้จัดกิจกรรมได้

การขาดกฎหมายเฉพาะที่ใช้ควบคุมการจัดกิจกรรมรับน้องโดยตรง จึงทำให้การรับน้องที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ และขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ยังคงเกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน และไม่สามารถควบคุมให้การรับน้องอยู่ในขอบเขตได้ การใช้บทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญายังแก้ปัญหาได้เฉพาะปลายเหตุ คือเฉพาะเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแล้วเท่านั้น แต่หากไม่เกิดความเสียหายขึ้น ก็ไม่มีกฎหมายใดเอาผิดผู้จัดกิจกรรมที่ล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพ หรือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่นได้ ทั้งยังไม่มีประสิทธิภาพในแง่ของการป้องกันไม่ให้เกิดการจัดกิจกรรมการรับน้องที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อันเป็นต้นเหตุของความเสียหายที่เกิดขึ้นอีกด้วย ดังจะเห็นได้ในปัจจุบันที่ยังมีข่าวการรับน้องโดยใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสม แต่กลับไม่มีผู้ใดดำเนินคดีทางกฎหมายกับผู้กระทำได้

4.3.4 การรับน้องกับประเพณีที่สืบทอดกันมา

การรับน้องใหม่ของแต่ละสถาบันการศึกษาเป็นกิจกรรมที่จัดต่อเนื่องกันมาอย่างยาวนาน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้สมาชิกใหม่ได้ทำความรู้จัก มีความรักความสามัคคีกัน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกใหม่ด้วยกัน และระหว่างสมาชิกใหม่กับสถาบัน

แต่เมื่อเวลาผ่านไป การจัดกิจกรรมรับน้องเริ่มมีการนำระบบโซเชียลมาใช้ โดยรุ่นน้องที่เข้ามาทีหลัง จะต้องให้ความเคารพรุ่นพี่ รุ่นพี่สามารถสั่งให้รุ่นน้องทำอะไรก็ได้ มีการปลูกฝังความเชื่อดังกล่าว ให้กับนักศึกษาใหม่ผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ และเมื่อนักศึกษาใหม่กลุ่มที่เคยถูกรุ่นพี่กดขี่มาก่อน ได้ขึ้นเป็นรุ่นพี่ในปีต่อมา ก็มักจะนำพฤติกรรมที่รุ่นพี่ของตนเคยทำไว้ มาใช้กับรุ่นน้องที่เข้ามาใหม่บ้าง โดยไม่ได้คำนึงถึงความเหมาะสม แต่กลับมองว่าเป็นเรื่องที่สามารถทำได้เนื่องจากตนอยู่ในฐานะรุ่นพี่ ส่วนรุ่นน้องที่ถูกใช้อำนาจเหนือ เมื่อถูกปลูกฝังในลักษณะดังกล่าว ก็จะมองว่าเป็นประเพณีตามปกติที่รุ่นน้องจะต้องทำตามที่รุ่นพี่สั่ง ทำให้เมื่อเกิดปัญหาหรือความเสียหายขึ้น รุ่นน้องที่เข้ามาใหม่ก็จะไม่กล้าบอกให้กับผู้ปกครองรู้ หรือไม่กล้าแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานตำรวจ แต่กลับคิดว่าหากผ่านพ้นไปได้ ในปีต่อไปก็จะสามารถใช้วิธีการแบบนี้กับรุ่นน้องที่เข้ามาใหม่ได้บ้าง ทำให้เกิดปัญหาว่า เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้น แต่ผู้เสียหายเพิกเฉยเนื่องจากมองว่าเป็นประเพณีของสถาบันการศึกษาที่ผู้เข้ามาใหม่จะต้องยอมรับ การควบคุมหรือแก้ปัญหาการรับน้องที่รุนแรง ละเมิดสิทธิเสรีภาพ และขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จึงเป็นไปได้ยาก ไม่สามารถที่จะดำเนินคดีต่อผู้ที่กระทำความผิดได้ เพราะการจะดำเนินคดีได้นั้น ผู้เสียหายจะต้องแจ้งความร้องทุกข์แก่เจ้าพนักงานตำรวจเสียก่อน หรือเมื่อมีการแจ้งความร้องทุกข์เกิดขึ้น ผู้เสียหายหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่อยู่ในเหตุการณ์ ก็ไม่กล้าให้ข้อเท็จจริงแก่เจ้าพนักงานตำรวจ เนื่องจากกลัวว่าอาจส่งผลกระทบต่อตนเองในการดำเนินชีวิตในสถาบันการศึกษาได้ การดำเนินคดี หรือการสืบหาตัวผู้กระทำความผิดจึงไม่สามารถทำได้ และเมื่อผู้เสียหายหรือผู้รู้เห็นเหตุการณ์มองว่าการรับน้องเป็นประเพณีที่พึงปฏิบัติต่อกันไป การควบคุมและแก้ปัญหาการรับน้องจึงไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.4 วิเคราะห์การแก้ปัญหาเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการควบคุมการรับน้อง

จากการศึกษาข้อมูลของการจัดกิจกรรมการรับน้องในประเทศไทย พบว่าในสถาบันการศึกษายังคงมีปัญหาที่เกิดจากการรับน้องที่รุนแรง ละเมิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อผู้เสียหายที่เข้าร่วมกิจกรรมเท่านั้น แต่ยังอาจส่งผลกระทบในวงกว้างต่อบุคคลอื่นในครอบครัว หรือต่อสังคมอีกด้วย การที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องศึกษาถึงปัญหาของประเทศไทยในการบังคับใช้กฎหมาย และแนวทางการใช้มาตรการควบคุมการจัดกิจกรรมรับน้องของต่างประเทศ

4.4.1 ความแตกต่างในการกำหนดความรับผิดทางอาญากรณีการรับน้องของ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศส

ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศสมีการกำหนดให้การกระทำเกี่ยวกับการรับน้องเป็นความผิดตามกฎหมายและผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษทางอาญา โดยมีการกำหนดเงื่อนไขหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันว่า การกระทำใดหรือบุคคลใดที่จะต้องรับผิดตามกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศสต่างกำหนดว่าการกระทำที่เป็นความผิดตามกฎหมายต่อต้านการรับน้องนั้น ไม่สามารถหยิบยกความยินยอมไม่ว่าจะเป็นความยินยอมโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย ขึ้นเป็นข้อต่อสู้เพื่อปฏิเสธความรับผิดได้ และหากการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่รุนแรง มีการข่มขู่ หรือเข้าองค์ประกอบตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นความผิด ผู้กระทำก็ยังคงต้องรับผิดตามกฎหมายอื่นด้วย

4.4.1.1 ความรับผิดทางอาญาของผู้จัดกิจกรรม

ความแตกต่างของความรับผิดทางอาญาสำหรับผู้จัดกิจกรรมระหว่าสอง ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศสมีดังต่อไปนี้

(1) ลักษณะการกระทำที่เป็นความผิด

รัฐส่วนใหญ่ของประเทศสหรัฐอเมริกามักกำหนดให้การรับน้องเป็น ความผิดประเภท Misdemeanor ในบางรัฐมีการกำหนดนิยามของคำว่า การรับน้อง (Hazing) อัน เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย โดยประเทศสหรัฐอเมริกาจะมุ่งลงโทษการจัดกิจกรรมที่ส่งผลให้เกิด อันตรายต่อร่างกาย การกำหนดการกระทำที่เป็นความผิดจึงมักกล่าวถึงการกระทำที่เป็นการกลั่น แก่รังแก ใช้กำลังประทุษร้าย การใช้ความรุนแรง การข่มขู่คุกคาม การบังคับให้รับประทานอาหาร หรือสิ่งอื่นใดที่อาจส่งผลต่อร่างกาย หรือการกระทำอื่นๆ ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งผู้จัดกิจกรรมการรับน้องของสถาบันการศึกษาในลักษณะดังกล่าว โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อเป็นเงื่อนไขในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กรนักเรียนนักศึกษา ย่อมมีความผิด ตามกฎหมาย ซึ่งแตกต่างจากประเทศฝรั่งเศส ตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศฝรั่งเศส (The French Penal Code) จะมุ่งลงโทษการกระทำที่น่าอับอายหรือทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งจัด ขึ้นในสถาบันการศึกษา ไม่ได้มุ่งเน้นที่การก่ออันตรายทางกายเหมือนเช่นประเทศสหรัฐอเมริกา โดย มาตรา 225-16-1 เป็นการบัญญัติถึงการกระทำที่นอกเหนือจากการใช้ความรุนแรง การข่มขู่ หรือการ คุกคามทางเพศ

(2) ผู้กระทำความผิด

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา การกระทำที่ถือว่าเป็นความผิดดังที่กล่าว มาแล้วนั้น ผู้จัดกิจกรรมจะต้องรับผิดไม่ว่าตนจะกระทำโดยเจตนาหรือประมาท หากการกระทำ

ดังกล่าวเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดอันตรายทางกายอย่างร้ายแรงแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกายังกำหนดให้แม้เป็นเพียงการจัดกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายทางกาย ไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือประมาทก็ตาม ก็ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายด้วย และในบางรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น รัฐนิวแฮมป์เชียร์ ยังกำหนดให้นักเรียน นักศึกษาที่รู้หรือควรรู้ถึงการรับน้องที่มีลักษณะรุนแรงต้องห้ามตามกฎหมายแล้วไม่แจ้งให้องค์กรที่เกี่ยวข้องทางกฎหมาย หรือสถาบันการศึกษาทราบ มีความผิดโทษ (Class B) ด้วย ส่วนประเทศฝรั่งเศสนั้น เพียงแต่การชักนำให้บุคคลใดเข้าร่วมหรือจ่ายอมต่อการกระทำที่น่าอับอายหรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในการจัดกิจกรรมในสถาบันการศึกษา บุคคลนั้นก็มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 225-16-1 แล้ว และผู้กระทำยังต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา 225-16-2 หากเป็นการกระทำความผิดต่อบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางด้านอายุ ความเจ็บป่วย ความอ่อนแอ ความพิการทางจิต ซึ่งปรากฏให้เห็นทางกายภาพ หรือผู้ที่ตั้งครุฑ ซึ่งเห็นประจักษ์ และผู้กระทำความผิดรู้ถึงความบกพร่องดังกล่าว

(3) โทษ

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากโทษทางอาญา คือ โทษจำคุก และโทษปรับแล้ว ประเทศสหรัฐอเมริกายังมีบทลงโทษอื่น เช่น การไล่ออก การเพิกถอนปริญญา หรือการเพิกถอนสิทธิในการจัดกิจกรรมการชุมนุมในสถาบันการศึกษา¹² ส่วนประเทศฝรั่งเศส โทษตามประมวลกฎหมายอาญามีเพียงโทษจำคุกและปรับเท่านั้น แต่ในปี ค.ศ. 2014 ศาลตัดสินลงโทษนักศึกษาที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการรับน้อง โดยกำหนดโทษปรับ และให้ทำงานบริการสังคมด้วย¹³

4.4.1.2 ความรับผิดทางอาญาของสถาบันการศึกษา

รัฐส่วนใหญ่ของประเทศสหรัฐอเมริกาไม่ได้กำหนดความรับผิดทางอาญากรณีการรับน้องของสถาบันการศึกษาไว้ แต่มีเพียงบางรัฐ เช่น รัฐนิวแฮมป์เชียร์ ที่กำหนดให้สถาบันการศึกษา หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษา ต้องรับผิดทางกฎหมายหากจงใจ

¹² R. Brain Crow and Scott R. Rosner, “Institutional and organizational Liability for Hazing in intercollegiate and professional team sports,” *St. John’s Lw Review*, Vol.76, pp. 89-90 (2002).

¹³ Amelie Petitdemange, “Sept étudiants condamnés pour bizutage à 140 à 210 heures de travaux d’intérêt general,” Accessed November 15, 2016, from <http://etudiant.lefigaro.fr/les-news/actu/detail/article/sept-etudiants-condamnes-pour-bizutage-a-140-a-210-heures-de-travaux-d-interet-general-9752/>.

อนุญาต หรือยอมรับให้มีการจัดกิจกรรมการรับน้องที่เป็นการข่มขู่คุกคามนักเรียนนักศึกษา หรือไม่ ออกมาตรการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการจัดกิจกรรมการรับน้องในลักษณะดังกล่าว และสถาบันการศึกษาจะมีความผิดหากไม่รายงานถึงกิจกรรมการรับน้องที่เป็นการข่มขู่คุกคาม ใช้ความรุนแรง ต่อหน่วยงานทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่วนกฎหมายของรัฐเท็กซัส กำหนดไว้ใน Section 37.153. ว่า หากสถาบันการศึกษาไม่ลงโทษหรือสนับสนุนการจัดกิจกรรมการรับน้องที่รุนแรง หรือหากเจ้าหน้าที่หรือสมาชิกของสถาบันการศึกษากระทำผิดหรือมีส่วนสนับสนุนการจัดกิจกรรมการรับน้องที่รุนแรง จะมีความผิดประเภท Misdemeanor ต้องระวางโทษปรับไม่ต่ำกว่า 5,000 ดอลลาร์ แต่ไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์ แต่หากศาลพบว่าการกระทำผิดนั้นเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กาย ความเสียหายต่อทรัพย์สิน หรือความเสียหายอื่น จะต้องระวางโทษปรับไม่น้อยกว่า 5,000 ดอลลาร์ แต่ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่เกิดขึ้นเพราะอันตรายหรือความเสียหายนั้น¹⁴

ส่วนประเทศฝรั่งเศส ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 225-16-3 บัญญัติไว้ชัดเจนว่า นิติบุคคลอาจต้องรับผิดทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดระหว่างการจัดกิจกรรมหรือการประชุมที่จัดขึ้นโดยสถาบันการศึกษา ตามมาตรา 225-16-1 และ มาตรา 225-16-2 โดยสถาบันการศึกษาจะต้องรับผิดหากเป็นการกระทำขององค์กรหรือผู้แทนของสถาบันศึกษานั้น ซึ่งการจัดกิจกรรมที่เข้าลักษณะเป็นความผิดดังกล่าวจะต้องผ่านการประชุมของคณะกรรมการหรือผู้แทนที่มีอำนาจของสถาบันศึกษานั้น และหากสถาบันการศึกษาต้องรับผิดตามกฎหมายแล้ว ก็ไม่เป็นการยกเว้นความรับผิดของบุคคลที่เป็นผู้กระทำหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดกรรมเดียวกันนั้นด้วย แต่ประเทศฝรั่งเศสไม่มีการกำหนดหน้าที่ของสถาบันการศึกษาที่จะต้องสอดส่องดูแลรายงานถึงการจัดกิจกรรมการรับน้องที่รุนแรง หรือออกมาตรการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการจัดกิจกรรม

¹⁴ Sec. 37.153. ORGANIZATION HAZING OFFENSE.

(a) An organization commits an offense if the organization condones or encourages hazing or if an officer or any combination of members, pledges, or alumni of the organization commits or assists in the commission of hazing.

(b) An offense under this section is a misdemeanor punishable by:

(1) a fine of not less than \$5,000 nor more than \$10,000; or

(2) if the court finds that the offense caused personal injury, property damage, or other loss, a fine of not less than \$5,000 nor more than double the amount lost or expenses incurred because of the injury, damage or loss.

การรับน้องที่ขัดต่อกฎหมายดังเช่นประเทศสหรัฐอเมริกา สถาบันการศึกษาต้องรับผิดชอบแต่เฉพาะกรณีที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนั้นเท่านั้น

4.4.1.3 ความรับผิดทางอาญาของบุคคลภายนอก

มีเพียง 6 รัฐของประเทศสหรัฐอเมริกาเท่านั้นที่กำหนดหน้าที่ให้ฝ่ายบุคคลของแต่ละสถาบันการศึกษามีหน้าที่ต้องรายงานถึงการรับน้องที่เป็นความผิด หรือหากไม่รายงานจะมีความผิดทางอาญา คือ รัฐแอละแบมา รัฐอาร์คันซอ รัฐแมสซาชูเซตส์ รัฐนิวแฮมป์เชียร์ รัฐเซาท์แคโรไลนา และรัฐเทกซัส และมี 3 รัฐ ที่กำหนดให้ฝ่ายบุคคลของแต่ละสถาบันการศึกษามีหน้าที่กำหนดมาตรการป้องกันการรับน้องที่รุนแรงด้วย คือ รัฐโอไฮโอ รัฐโรดไอแลนด์ และรัฐเทกซัส นอกจากนี้ บุคคลที่พบเห็นหรือรู้เห็นถึงการรับน้องที่ขัดต่อกฎหมาย แต่ไม่แจ้งต่อองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย หรือต่อผู้มีอำนาจของสถาบันการศึกษา ก็มีความผิดทางอาญาด้วย เช่น กฎหมายของรัฐแมสซาชูเซตส์ 269:18 Section 18 กำหนดว่า ผู้ใดรู้ว่าบุคคลใดตกเป็นเหยื่อของการรับน้องที่ต้องห้ามตาม 269:17 Section 17 และอยู่ร่วมในเหตุการณ์ดังกล่าว ต้องรายงานถึงอาชญากรรมนั้นให้องค์กรที่บังคับใช้กฎหมายทราบโดยเร็วเท่าที่บุคคลนั้นสามารถทำได้โดยที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ตนเองหรือผู้อื่น หากไม่รายงานต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์¹⁵ หรือกฎหมายของรัฐเทกซัส กำหนดไว้ใน Section 37.152 ว่า บุคคลซึ่งรู้ถึงการวางแผนการจัดกิจกรรมการรับน้องที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนนักศึกษาในสถาบันการศึกษา หรือรู้ว่ามีกิจกรรมการรับน้องเกิดขึ้น และจงใจไม่รายงานเป็นหนังสือถึงคณบดีของมหาวิทยาลัยหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องของสถาบัน บุคคลนั้นกระทำความผิดประเภท Class B misdemeanor หากการรับน้องนั้นเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายสาหัส จะเป็นความผิดประเภท Class A misdemeanor และหากเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย จะเป็นความผิดประเภท Felony¹⁶ ซึ่งแตกต่างจากประเทศ

¹⁵ 269:18 FAILURE TO REPORT HAZING

Section 18. Whoever knows that another person is the victim of hazing as defined in section seventeen and is at the scene of such crime shall, to the extent that such person can do so without danger or peril to himself or others, report such crime to an appropriate law enforcement official as soon as reasonably practicable. Whoever fails to report such crime shall be punished by a fine of not more than one thousand dollars.

¹⁶ Sec. 37.152. PERSONAL HAZING OFFENSE.

(a) A person commits an offense if the person:

ฝรั่งเศส ที่ไม่มีการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของบุคคลภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องกับการรับน้องที่เป็น การละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้เลย

4.4.2 การกำหนดขอบเขตของการให้ความยินยอมในการเข้าร่วมกิจกรรมการรับน้อง

จากการวิเคราะห์ถึงปัญหาของมาตรการควบคุมการรับน้องในประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าการอ้างความยินยอมถือเป็นเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญ ซึ่งผู้จัดกิจกรรมมักจะยกเอาความยินยอมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมมาเป็นข้ออ้างในการปฏิเสธความรับผิดชอบ สำหรับกรณีความผิดเกี่ยวกับชีวิตนั้น ย่อมชัดเจนอยู่แล้วว่า ชีวิตมนุษย์เป็นคุณธรรมอันสูงสุด ซึ่งบุคคลไม่สามารถสละคุณธรรมดังกล่าวได้ แม้ว่าคุณธรรมทางกฎหมายเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์จะเป็นคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล แต่เมื่อชีวิตมนุษย์เป็นคุณค่าสูงสุด การจะสละคุณธรรมทางกฎหมายดังกล่าว จึงเป็นเรื่องที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ดังนั้น การอ้างความยินยอมเพื่อเป็นเหตุยกเว้นความรับผิดกรณีความผิดเกี่ยวกับชีวิตจึงไม่สามารถทำได้เลย การจัดกิจกรรมการรับน้องที่ทำให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ผู้จัดกิจกรรมจึงต้องรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291 ในความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย

ส่วนกรณีที่มีการรับน้องเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กาย หากเป็นกรณีที่อันตรายสาหัส ความยินยอมก็ย่อมไม่สามารถยกขึ้นมาอ้างเพื่อให้ผู้จัดกิจกรรมพ้นผิดได้เช่นเดียวกัน เนื่องจากการให้ความยินยอมย่อมเป็นเรื่องที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ผู้จัดกิจกรรมย่อมมี

(4) has firsthand knowledge of the planning of a specific hazing incident involving a student in an educational institution, or has firsthand knowledge that a specific hazing incident has occurred, and knowingly fails to report that knowledge in writing to the dean of students or other appropriate official of the institution.

(b) The offense of failing to report is a Class B misdemeanor.

(c) Any other offense under this section that does not cause serious bodily injury to another is a Class B misdemeanor.

(d) Any other offense under this section that causes serious bodily injury to another is a Class A misdemeanor.

(e) Any other offense under this section that causes the death of another is a state jail felony.

ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 297 ฐานทำร้ายผู้อื่นเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส หรือมาตรา 300 ฐานประมาทเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายสาหัส แล้วแต่กรณี

สำหรับกรณีที่ขอกยกเอาความยินยอมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมมาเป็นข้ออ้างในการ ปฏิเสธความรับผิดได้นั้น คือ กรณีความผิดต่อร่างกายและความผิดต่อเสรีภาพ จากที่กล่าวมาแล้วว่า การที่ผู้กระทำความผิดขอกยกเอาความยินยอมมาอ้างได้นั้น การให้ความยินยอมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะต้อง เป็นไปตามเงื่อนไขและข้อบังคับประกอบของความยินยอม คือ การให้ความยินยอมของผู้เสียหายต้อง เป็นการสละคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล เป็นการให้ความยินยอมด้วยความเต็มใจ ชัดแจ้ง ไม่ใช่เพราะถูกหลอกลวง ช่มชู้ หรือสำคัญผิด ความยินยอมนั้นจะต้องมีอยู่ก่อนหรือขณะกระทำความผิด และที่สำคัญคือต้องไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี เมื่อคุณธรรมทางกฎหมายของความผิดต่อร่างกายและความผิดต่อเสรีภาพ ประสงค์ที่จะมุ่งคุ้มครองบุคคลผู้เป็นเจ้าของคุณธรรมทางกฎหมาย จึงเป็นคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับ ความผิดต่อร่างกาย ในทางวิชาการยังคงเป็นปัญหาอยู่ว่าการอ้างความยินยอมว่าผู้เสียหายยินยอมให้ ทำร้ายร่างกายนั้น จะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีหรือไม่ โดยนักวิชาการบางท่านยังมีความเห็นว่า หากเป็นการทำร้ายร่างกายหรือกระทบต่อร่างกายเพียงเล็กน้อย ก็อาจเป็นกรณีที่ สามารถให้ความยินยอมได้ แต่สำหรับความผิดต่อเสรีภาพนั้น ย่อมอ้างความยินยอมของผู้เสียหายได้ เสมอ

การอ้างความยินยอมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมรับน้องจึงเป็นข้ออ้างที่ผู้จัดกิจกรรม นำมาใช้เป็นประจำ ซึ่งหากพิจารณาถึงเงื่อนไขหรือข้อประกอบของการให้ความยินยอมแล้ว จะเห็นได้ว่า การที่รุ่นพี่ซึ่งเป็นผู้จัดกิจกรรมชักชวนรุ่นน้องให้เข้าร่วมกิจกรรม แม้จะไม่มี การบังคับหรือข่มขู่ อย่างชัดเจน แต่ก็อาจเป็นการกดดันให้รุ่นน้องต้องเข้าร่วมกิจกรรมในทางอ้อม เช่น การสื่อสารไปในทางที่ว่าหากไม่เข้าร่วมกิจกรรม จะทำให้ไม่รู้จักเพื่อนๆ หรือรุ่นพี่ แล้วจะอยู่ในสังคมของ มหาวิทยาลัยไม่ได้ หรือหากไม่มาทำกิจกรรม เพื่อนๆ อาจจะต้องถูกลงโทษ หรืออาจได้รับผลกระทบ อย่างอื่น ดังนั้น การที่รุ่นน้องยินยอมเข้าร่วมกิจกรรมและทำตามคำสั่งต่างๆ ของรุ่นพี่ผู้จัดกิจกรรม ไม่ ว่าจะเป็นกิจกรรมที่ตนอยากเข้าร่วมหรือไม่ก็ตาม หรือการยอมอยู่ในห้องประชุมเชียร์ ถูกรุ่นพี่ว่าก ใช้ คำพูดที่รุนแรง และไม่อนุญาตให้กลับบ้านหรือออกจากกิจกรรม จึงไม่ใช่การให้ความยินยอมในการ เข้าร่วมกิจกรรมอย่างแท้จริง แต่เป็นการให้ความยินยอมเนื่องจากถูกกดดันทางอ้อม ไม่ใช่ความ ยินยอมอันบริสุทธิ์ที่ได้มาโดยเสรี ปราศจากการข่มขู่ หลอกลวง ในกรณีดังกล่าว หากจะให้ผู้จัด กิจกรรมสามารถหยิบยกความยินยอมของรุ่นน้องผู้เข้าร่วมกิจกรรมมาเป็นข้ออ้างเพื่อปฏิเสธความรับผิด จึงต้องมีการกำหนดว่าก่อนที่รุ่นน้องจะเข้าร่วมกิจกรรมนั้น การประชาสัมพันธ์หรือการชักชวน จะต้องไม่เป็นไปในลักษณะที่มีการแฝงการข่มขู่หรือกดดันให้เข้าร่วมกิจกรรมโดยอ้อม และรุ่นน้อง

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง ไม่ใช่เข้าร่วมเพียงเพราะกลัวว่าจะเกิดผลกระทบอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นต่อตนเองหรือบุคคลอื่น

นอกจากนี้ หากการเข้าร่วมกิจกรรมของรุ่นน้องเป็นไปด้วยความเต็มใจ โดยที่รุ่นน้องทราบและเข้าใจถึงกิจกรรมที่ตนจะต้องเข้าร่วมเป็นอย่างดีแล้วนั้น การแสดงความยินยอมเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ย่อมมีขอบเขตเพียงเท่าที่รุ่นน้องผู้เข้าร่วมกิจกรรมสมัครใจที่จะเข้าร่วมทำกิจกรรมเท่านั้น ไม่ใช่หากยินยอมเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว รุ่นพี่ผู้จัดกิจกรรมจะกระทำการหรือสั่งให้รุ่นน้องทำตามคำสั่งอะไรก็ได้โดยไม่มีขอบเขต และจะหยิบยกเอาความยินยอมว่ารุ่นน้องสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมมาเป็นข้ออ้างได้เสมอไป เนื่องจากความยินยอมมีขอบเขตเพียงเท่าที่ตรงกับเจตนาของผู้ให้ความยินยอม และความยินยอมจะต้องมีอยู่ก่อนหรือขณะที่กระทำความผิดเท่านั้น ดังนั้น แม้ว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะยินยอมเข้าร่วมกิจกรรมก็ตาม แต่หากเมื่อใดที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมไม่ประสงค์ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมอีกต่อไป หรือมีการกระทำใดที่เป็นการเกินเลยขอบเขตของความยินยอม เช่น รุ่นน้องยินยอมเข้าร่วมกิจกรรมร้องเพลงเชียร์ แต่ในการซ้อมร้องเพลง รุ่นพี่เริ่มใช้ถ้อยคำวาจาที่รุนแรง ช่มชู้กตสัน หรือใช้ถ้อยคำหยาบคาย บังคับให้อยู่ร่วมกิจกรรมจนถึงเวลาตีคืน การให้ความยินยอมในการเข้าร่วมกิจกรรม ย่อมไม่รวมถึงการยินยอมให้ผู้จัดกิจกรรมใช้คำพูดหยาบคายรุนแรง หรือให้ทำตามคำสั่งใดๆ หรือหากรุ่นน้องผู้เข้าร่วมกิจกรรมไม่ประสงค์ที่จะอยู่ต่อ ความยินยอมย่อมเป็นอันสิ้นสุดลง หากรุ่นพี่ไม่ยินยอมให้รุ่นน้องออกจากกิจกรรมนั้นตามที่ต้องการ รุ่นพี่ก็ย่อมมีความผิดและไม่สามารถหยิบยกความยินยอมขึ้นมาเป็นข้ออ้างได้ หรือการให้ความยินยอมทำกิจกรรมต่างๆ ที่รุ่นพี่จัดขึ้น ซึ่งในเบื้องต้นอาจเป็นกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ แต่หากภายหลังมีการตีมีดเครื่องตีมีดแอลกอฮอล์ หรือมีการทำร้ายร่างกาย การให้ความยินยอมในครั้งแรกที่เข้าร่วมกิจกรรม ย่อมมีขอบเขตเพียงการเข้าร่วมกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์เท่านั้น แต่ไม่รวมไปถึงการยินยอมตีมีดเครื่องตีมีดแอลกอฮอล์ หรือการยินยอมให้รุ่นพี่ทำร้ายร่างกาย แม้เป็นเพียงการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกายเพียงเล็กน้อย รุ่นพี่ผู้จัดกิจกรรมก็ไม่สามารถยกความยินยอมมาเป็นข้ออ้างเพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบได้ และมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การแก้ไขปัญหาการรับน้องที่รุนแรง ละเมิดสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในประเทศไทย อาจทำได้ในขั้นแรกโดยการกำหนดขอบเขตของการยกเอาความยินยอมขึ้นเป็นข้ออ้าง ว่าผู้กระทำความผิดจะยกความยินยอมขึ้นอ้างได้ในความผิดฐานใด ภายใต้เงื่อนไขหรือขอบเขตใดบ้าง โดยสรุปได้ดังนี้

1). ความผิดต่อชีวิต คุณธรรมทางกฎหมายมุ่งประสงค์ที่จะคุ้มครองชีวิตอันเป็นคุณค่าสูงสุดของมนุษย์ ดังนั้น ไม่ว่ารุ่นน้องผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะให้ความยินยอมโดยสมัครใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทุกอย่างที่รุ่นพี่ผู้จัดกิจกรรมให้ทำ ให้ความยินยอมโดยเสรี ปราศจากการบังคับขู่เข็ญ

หรือสำคัญผิด และความยินยอมยังคงมีอยู่ตลอดเวลาที่จัดกิจกรรม แต่หากเกิดอันตรายต่อชีวิตของรุ่นน้องผู้เข้าร่วมกิจกรรมขึ้นจนถึงแก่ชีวิต เช่น รุ่นพี่ให้รุ่นน้องลงไปทำกิจกรรมในทะเล แม้รุ่นน้องจะลงไปทำกิจกรรมด้วยความสมัครใจ แต่หากเกิดอุบัติเหตุทำให้รุ่นน้องจมน้ำเสียชีวิต รุ่นพี่ผู้จัดกิจกรรมก็ไม่สามารถยกความยินยอมของรุ่นน้องที่สมัครใจจะลงไปทำกิจกรรมในทะเล ขึ้นมาเป็นข้ออ้างเพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบของตนได้ เนื่องจากเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี รุ่นพี่ซึ่งเป็นผู้จัดกิจกรรมจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นเสมอ โดยจะต้องรับผิดชอบในฐานะประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

2). ความผิดต่อร่างกาย สำหรับกรณีความผิดต่อร่างกาย หากเป็นกรณีที่เกิดอันตรายสาหัส ย่อมไม่สามารถหยิบยกความยินยอมขึ้นอ้างได้เลย เนื่องจากเป็นเรื่องที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีเช่นเดียวกับกรณีความผิดต่อชีวิต แต่หากเป็นกรณีอันตรายต่อร่างกายเพียงเล็กน้อย หรือเป็นเพียงการกระทบกระเทือนร่างกายไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กาย หากรุ่นน้องให้ความยินยอมในการเข้าร่วมกิจกรรมและเกิดการกระทบกระทั่งกันเพียงเล็กน้อย รุ่นพี่ผู้จัดกิจกรรมก็สามารถยกความยินยอมขึ้นอ้างได้

3). ความผิดต่อเสรีภาพ เป็นกรณีที่ผู้จัดกิจกรรมสามารถหยิบยกความยินยอมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมขึ้นอ้างได้เสมอ หากความยินยอมนั้นเป็นไปตามเงื่อนไขก็เป็นความยินยอมที่ชอบด้วยกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม สำหรับความยินยอมในกรณีความผิดต่อร่างกายและความผิดต่อเสรีภาพ ที่ผู้จัดกิจกรรมสามารถยกความยินยอมขึ้นอ้างได้นั้น จำเป็นจะต้องมีการกำหนดขอบเขตของความยินยอม โดยอาจสรุปได้ดังนี้

(1) ความยินยอมของรุ่นน้องผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะต้องเกิดจากความสมัครใจอย่างแท้จริง จึงจะเป็นความยินยอมอันบริสุทธิ์ที่จะนำมาอ้างเพื่อปฏิเสธความรับผิดได้ ต้องไม่มีการบังคับหรือกดดันทางอ้อม ซึ่งหากมีกรณีดังกล่าว แม้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ความยินยอม ก็ย่อมไม่ใช่ความยินยอมที่ครบองค์ประกอบของความยินยอมที่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้กระทำย่อมไม่สามารถยกความยินยอมมาเป็นข้ออ้างได้

(2) ความยินยอมของรุ่นน้องที่เข้าร่วมกิจกรรม มีขอบเขตเพียงเท่าที่ตรงกับความประสงค์ที่แท้จริงของผู้ให้ความยินยอมเท่านั้น การยินยอมเข้าร่วมทำกิจกรรม ไม่ได้รวมไปถึงการยินยอมให้ทำร้ายร่างกาย หรือยินยอมให้บังคับทำกิจกรรมที่ผู้ร่วมกิจกรรมไม่อยากทำ ดังนั้น หากมีการทำร้ายร่างกาย การบังคับขู่เข็ญ หรือการกักตัวไม่ให้ออกจากกิจกรรม ผู้กระทำก็ไม่สามารถอ้างความยินยอมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ หากเป็นการกระทำที่เกินไปกว่าความประสงค์ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การกำหนดขอบเขตของความยินยอมสามารถหยิบยกขึ้นอ้างเพื่อปฏิเสธความรับผิดได้มากน้อยเพียงใด และสามารถแก้ปัญหาของการปฏิเสธความรับผิดของผู้จัดกิจกรรมได้บางส่วน โดยผู้จัดกิจกรรมไม่สามารถอ้างความยินยอมเพื่อให้ตนไม่ต้องรับผิดได้อย่างไม่มีขอบเขต แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีบางกรณีที่มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม แต่ไม่มีอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกายเกิดขึ้น และผู้เข้าร่วมกิจกรรมก็ให้ความยินยอมอย่างบริสุทธิ์ใจ แต่กิจกรรมที่รุ่นพี่ผู้จัดกิจกรรมให้รุ่นน้องทำนั้น เป็นกิจกรรมที่อาจละเมิดสิทธิเสรีภาพ หรือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งที่กฎหมายมุ่งให้ความคุ้มครอง โดยได้รับการรับรองอยู่ในรัฐธรรมนูญของประเทศไทย แต่ประมวลกฎหมายอาญาไม่มีบทบัญญัติที่จะมารองรับการกระทำในลักษณะดังกล่าว เนื่องจากไม่มีความเสียหายต่อชีวิตหรือร่างกายเกิดขึ้น หรือหากผู้เข้าร่วมกิจกรรมไม่ได้ให้ความยินยอมในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพ หรือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และผลของการเข้าร่วมกิจกรรมไม่ได้เป็นการก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกาย แต่ส่งผลกระทบต่อจิตใจ หรือเป็นการลดเกียรติ ลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งไม่เพียงส่งผลกระทบต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมเท่านั้น แต่ยังส่งผลถึงครอบครัว หรือบุคคลอื่นในสังคม เนื่องจากผู้ที่ถูกรับน้องโดยวิธีที่โหดร้ายหรือละเมิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ย่อมได้รับผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ อันอาจส่งผลต่อการใช้ชีวิตในสังคมกับบุคคลอื่นได้ เมื่อไม่มีบทบัญญัติใดของประมวลกฎหมายอาญามารองรับกรณีดังกล่าว รุ่นน้องซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดก็อาจทำได้เพียงดำเนินคดีกับผู้จัดกิจกรรมฐานละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งบทลงโทษผู้กระทำความผิดคือการชำระค่าเสียหาย ไม่มีผลบังคับในทางอาญา ก็อาจไม่มีผลทำให้ผู้จัดกิจกรรมเกิดความเกรงกลัว การจัดกิจกรรมการรับน้องในลักษณะดังกล่าวจึงยังคงมีอยู่ต่อไปในสังคม

4.4.3 การกำหนดความรับผิดทางอาญากรณีการรับน้องในประเทศไทย

จากการวิเคราะห์ถึงปัญหาของมาตรการควบคุมการรับน้องในประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่ากฎหมายอาญา พระราชบัญญัติ หรือระเบียบของมหาวิทยาลัย ยังไม่สามารถควบคุมการรับน้องไม่ให้เกิดความเสียหายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อที่ 4.3 ยังคงปรากฏข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์หรือในเว็บไซต์ต่างๆ ที่ออกมาต่อต้านการรับน้อง ว่ายังมีสถาบันการศึกษาบางแห่ง ที่จัดกิจกรรมการรับน้องโดยใช้ความรุนแรง หรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งบางครั้งอาจไม่เกิดเพียงความเสียหายทางกายภาพ แต่ยังก่อให้เกิดผลกระทบทางจิตใจ หรือเป็นการลดเกียรติ ลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมนั้นด้วย กฎหมายของประเทศไทยที่สามารถนำมาบังคับใช้ได้ก็เป็นเพียงการลงโทษเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นแล้วเท่านั้น แต่ไม่สามารถป้องกันไม่ให้เกิดการรับน้องที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายได้ การกำหนดขอบเขตของการอ้างความยินยอม ก็สามารถแก้ปัญหาได้เพียงบางส่วน ทำให้รุ่นพี่ผู้จัดกิจกรรมไม่สามารถอ้างความยินยอมได้ใน

ทุกกรณี ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อที่ 4.4.2 แต่บางกรณีก็ยังสามารถอ้างความยินยอมของรุ่นน้อง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้อยู่ ซึ่งแม้การอ้างความยินยอมจะหยาบคายมาใช้ได้เฉพาะกรณีความผิดต่อเสรีภาพ หรือกรณีความผิดต่อร่างกายในกรณีเล็กน้อย และผู้จัดกิจกรรมยังคงต้องรับผิดชอบหากว่าเกิดความเสียหายที่รุนแรง โดยไม่สามารถอ้างว่าเป็นความยินยอมของผู้เสียหายได้ แต่ในกรณีที่ไม่เกิดความเสียหายต่อชีวิตหรือร่างกายอย่างชัดเจน แต่เป็นการจัดกิจกรรมการรับน้องที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ ขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เช่น การให้แสดงออกถึงพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ซึ่งไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตหรือร่างกาย แต่มักส่งผลกระทบต่อจิตใจ ก็ไม่มีบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญาใดที่สามารถนำมาปรับใช้ได้ การจัดกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวจึงยังคงมีอยู่ในสถาบันการศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้เสียหายและสังคม

4.4.3.1 ความรับผิดทางอาญากรณีการรับน้องกับแนวทางการกำหนดความรับผิดทางอาญา

เมื่อประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ประกาศของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา หรือประกาศและระเบียบต่างๆ ของมหาวิทยาลัย รวมถึงการกำหนดขอบเขตของการให้ความยินยอมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการรับน้อง ยังไม่สามารถควบคุมการจัดกิจกรรมการรับน้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากกฎหมายหรือประกาศดังกล่าวสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดได้ก็ต่อเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแล้วเท่านั้น แต่หากความเสียหายยังไม่เกิดขึ้น ก็ไม่สามารถดำเนินการใดๆ กับผู้จัดกิจกรรมได้ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการรับน้องที่ขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งอาจไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตหรือร่างกาย แต่อาจส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม และอาจเป็นปัญหาในระยะยาวที่จะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตกับบุคคลอื่นในสังคม ดังนั้น การกำหนดความรับผิดทางอาญาสำหรับการจัดกิจกรรมการรับน้องที่ขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จึงอาจเป็นแนวทางที่นำมาใช้แก้ไขปัญหาได้ ซึ่งจำเป็นต้องพิจารณาก่อนว่า การกำหนดให้การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญานั้นเป็นไปตามแนวทางการกำหนดความรับผิดทางอาญาหรือไม่

จากการศึกษาถึงแนวทางการกำหนดความรับผิดทางอาญาในบทที่ 2 การกระทำที่สมควรจะกำหนดเป็นความผิดอาญาจึงต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1). เป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสังคมและคนในสังคมไม่ให้อภัยการกระทำนั้น การจัดกิจกรรมการรับน้องที่มีการใช้ความรุนแรง หรือเป็นการขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ รุ่นน้องที่เข้าร่วมกิจกรรมอาจได้รับความเสียหายต่อชีวิตหรือร่างกาย อันเห็นได้ชัดว่าเป็นอาชญากรรมที่ร้ายแรงและไม่มีผู้ใดยอมรับได้ หรือการรับน้องที่ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แม้ไม่ก่อให้เกิดอันตรายใดๆ แต่ย่อมส่งผลกระทบต่อ

จิตใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างมาก ทำให้เกิดความวิตกกังวล ความเครียด ซึ่งไม่เพียงส่งผลเสียต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมเท่านั้น แต่อาจส่งผลในระยะยาว และยังส่งผลถึงการดำเนินชีวิตในสังคมอีกด้วย จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมรับน้องในลักษณะดังกล่าวเป็นการทำลายคุณค่าซึ่งกฎหมายมุ่งให้ความคุ้มครอง และเป็นเรื่องที่บุคคลในสังคมเห็นว่าเป็นเรื่องที่ยอมรับไม่ได้ และไม่ควรถูกได้รับการให้อภัย อีกทั้งการรับน้องโดยการจัดกิจกรรมที่มีการใช้ความรุนแรงหรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ยังอาจเป็นการปลุกฝังให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนำมาใช้เมื่อตนเป็นรุ่นพี่ เพราะคิดว่าเป็นการเอาคืน หรือคิดว่าเมื่อตนถูกระทำในลักษณะดังกล่าว ตนก็สามารถนำมาใช้กับรุ่นน้องต่อไปได้ ซึ่งจะเป็นการกระทำที่สืบต่อกันจากรุ่นสู่รุ่น ทำให้การจัดกิจกรรมรับน้องที่รุนแรงหรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ยังคงมีอยู่ในสังคมและสร้างปัญหาให้กับคนในสังคมต่อไป

2). หากการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญา จะไม่ขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษ วัตถุประสงค์ของการลงโทษมีอยู่หลากหลายประการ แต่เดิมเป็นไปเพื่อการแก้แค้น หรือเพื่อข่มขู่ให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัว และเป็นตัวอย่างให้บุคคลอื่นเห็นและไม่กล้ากระทำความผิด ต่อมาเมื่อมีลักษณะเพื่อเป็นการคุ้มครองสังคมจากภัยอันตรายของผู้กระทำความผิด และเพื่อแก้ไขผู้กระทำความผิดให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม หรือกล่าวได้ว่าเป็นการบำบัดผู้กระทำความผิดนั่นเอง¹⁷ การกำหนดให้การจัดกิจกรรมการรับน้องที่รุนแรงและขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นความผิดอาญา เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาและลดความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการรับน้องในลักษณะดังกล่าว ซึ่งมีผลช่วยให้รุ่นพี่ผู้จัดกิจกรรมเกิดความเกรงกลัว ไม่กล้าที่จะจัดกิจกรรมที่ใช้ความรุนแรงหรือกิจกรรมที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพหรือขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เนื่องจากหากฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษทางอาญา อีกทั้งยังเป็นการป้องกันสังคมจากการก่ออาชญากรรม การกำหนดให้การจัดกิจกรรมการรับน้องที่รุนแรงและขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นความผิดอาญา จึงไม่ขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษ

3). การกำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดอาญา จะไม่เป็นการลดการกระทำที่สังคมเห็นว่าถูกต้องให้น้อยลง แม้ว่ากิจกรรมการรับน้องจะเป็นกิจกรรมที่สืบทอดกันมายาวนาน โดยเป็นประเพณีที่อบอุ่น ดึงดูด รุ่นพี่จัดขึ้นเพื่อต้อนรับรุ่นน้องที่จะเข้ามาสู่มหาวิทยาลัย ให้รุ่นน้องซึ่งเป็นสมาชิกใหม่ได้ทำความรู้จัก เชื่อมสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เสริมสร้างความรักความสามัคคีของคนในสถาบัน ให้มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาและสังคม แต่เมื่อการจัดกิจกรรมการรับน้องในสถาบันการศึกษาบางแห่งมีการใช้ความรุนแรง หรือกำหนดให้รุ่นน้อง

¹⁷ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1 บทบัญญัติทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 10 (กรุงเทพมหานคร: พลสยาม พรินติ้ง, 2551), น. 846-847.

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมต้องทำกิจกรรมที่เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพ หรือขัดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางด้านชีวิต ร่างกาย หรือจิตใจ หากการกำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดอาญา ก็ย่อมเป็นการป้องกันและแก้ปัญหาไม่ให้ความเสียหายดังกล่าวเกิดขึ้น แต่การจัดกิจกรรมการรับน้องที่เป็นประเพณีอันดีงาม ไม่มีการใช้ความรุนแรง ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพหรือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และไม่ก่อให้เกิดปัญหาหรือความเสียหายต่อบุคคลอื่นและสังคม ก็เป็นการกระทำที่ยังคงมีอยู่ต่อไปได้ ไม่เป็นความผิดอาญา ดังนั้น การกำหนดให้การจัดกิจกรรมการรับน้องที่ใช้ความรุนแรงและละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นความผิดอาญา ย่อมไม่ทำให้การกระทำที่สังคมเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงามต้องลดน้อยลง

4. หากเป็นความผิดอาญาแล้ว จะมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน และไม่มีผลให้เกิดการใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างเกินขีดความสามารถ หากการจัดกิจกรรมการรับน้องที่รุนแรง ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นการกระทำผิดทางอาญาแล้ว ย่อมมีการใช้บังคับกับรุ่นพี่ผู้จัดกิจกรรมที่ชักชวนให้รุ่นน้องเข้าร่วมกิจกรรมทุกคนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน อีกทั้งในการดำเนินคดียังไม่ก่อให้เกิดภาระแก่กระบวนการยุติธรรมทางอาญามากจนเกินไปด้วย

5. ไม่มีมาตรการควบคุมอื่นที่เหมาะสมไปมากกว่าการใช้กฎหมายอาญาแล้ว เมื่อบทบัญญัติที่มีอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาไม่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการรับน้องได้ครอบคลุมทุกกรณี เนื่องจากยังมีบางการกระทำที่เป็นการจัดกิจกรรมการรับน้องที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แต่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและร่างกาย ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อจิตใจอย่างร้ายแรงและมีผลต่อการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคตได้ดังที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาไม่มีบทบัญญัติที่จะลงโทษการกระทำดังกล่าว ผู้เสียหายคงทำได้เพียงการฟ้องเรียกค่าเสียหายในทางแพ่ง ฐานละเมิดเท่านั้น ซึ่งผู้กระทำความผิดเพียงแต่ชดใช้ค่าเสียหาย แต่ไม่มีโทษทางอาญา ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกิดความเกรงกลัว และยังคงมีการจัดกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวให้เห็นอยู่เรื่อยมา อีกทั้งมาตรการตามประมวลกฎหมายอาญา ก็ทำได้เพียงการลงโทษผู้กระทำความผิดเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแล้วเท่านั้น แต่ไม่มีผลในแง่การป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหาย ส่วนพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ก็คุ้มครองแต่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เท่านั้น แต่นักศึกษามหาวิทยาลัยที่มักตกเป็นเหยื่อของการรับน้องที่รุนแรงและละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อาจมีอายุเกินกว่าที่พระราชบัญญัติดังกล่าวให้ความคุ้มครอง ส่วนการออกประกาศของกระทรวงศึกษาธิการหรือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และระเบียบของมหาวิทยาลัยต่างๆ ก็ไม่มีสภาพบังคับทางอาญาที่จะปราบปรามการกระทำความผิดได้ โทษทาง

วินัยยังไม่รุนแรงพอที่จะยับยั้งไม่ให้อำนาจผู้จัดกิจกรรมเกรงกลัว ทำให้การจัดกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวยังคงมีอยู่และสร้างปัญหา อีกทั้งยังก่อความเสียหายให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมและสังคมต่อไป

การกำหนดขอบเขตของความยินยอมเพื่อให้ผู้กระทำความผิดไม่สามารถยกเอาความยินยอมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมมาเป็นข้ออ้างปฏิเสธความรับผิดชอบ ได้เพียงบางกรณีเท่านั้น หากเป็นการเข้าร่วมกิจกรรมโดยสมัครใจอย่างแท้จริงและความยินยอมยังคงมีอยู่ตลอดเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม แต่การกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ กฎหมายที่มีอยู่ก็ไม่สามารถลงโทษผู้จัดกิจกรรมได้ ดังนั้น จึงไม่มีมาตรการอื่นใดที่จะมีความเหมาะสมในการนำมาใช้เพื่อควบคุมไม่ให้เกิดการจัดกิจกรรมการรับน้องเกิดความรุนแรงหรือมีการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้ดีไปกว่าการกำหนดให้เป็นความผิดอาญาอีกแล้ว

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่า เมื่อพิจารณาจากหลักเกณฑ์แนวทางการกำหนดความรับผิดทางอาญาแล้ว การจัดกิจกรรมการรับน้องที่มีความรุนแรงและละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สมควรที่จะได้รับการกำหนดให้เป็นความผิดอาญาดังเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้ว

4.4.3.2 ลักษณะการกระทำอันควรกำหนดเป็นความผิด

เมื่อประเทศไทยมีประมวลกฎหมายอาญาที่สามารถลงโทษผู้จัดกิจกรรมการรับน้องได้ในบางกรณีดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ประกอบกับการกำหนดขอบเขตของการอ้างความยินยอมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทำให้บทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญาสามารถใช้ลงโทษผู้จัดกิจกรรมได้ในบางกรณี แต่ยังมีกรกระทำบางอย่างที่ก่อให้เกิดความเสียหาย และไม่มีบทบัญญัติใดที่จะใช้ลงโทษการกระทำดังกล่าวได้ นั่นคือ การจัดกิจกรรมการรับน้องที่ขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เนื่องจากการจัดกิจกรรมในลักษณะดังกล่าว มักไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกาย แต่มักส่งผลกระทบต่อจิตใจ ซึ่งอาจมีผลในระยะยาวและกระทบต่อการดำเนินชีวิตของผู้เสียหายได้ เมื่อไม่เกิดความเสียหายทางกายภาพแล้ว ก็ไม่สามารถนำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญามาลงโทษเพื่อปราบปรามผู้กระทำความผิดได้ นอกจากนี้ ในกรณีที่การจัดกิจกรรมการรับน้องมีการใช้ความรุนแรงและก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกายของรุ่นน้องที่เข้าร่วมกิจกรรม ถึงแม้ว่าจะมีบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญาที่ใช้ลงโทษการกระทำความผิดดังกล่าวได้ แต่ก็เป็นการลงโทษเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว บทบัญญัติที่มีอยู่ยังไม่สามารถป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดเกิดขึ้นได้ คงทำได้เพียงลงโทษผู้กระทำความผิดหลังจากที่มีความเสียหายเกิดขึ้นแล้วเท่านั้น

จากการศึกษาถึงมาตรการควบคุมการรับน้องของต่างประเทศ โดยศึกษากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศส พบว่า ทั้งสองประเทศมีการกำหนดให้การรับน้องที่รุนแรงหรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นความผิดอาญา โดยประเทศสหรัฐอเมริกาจะมุ่งลงโทษการจัดกิจกรรมการรับน้องที่ก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดย

กำหนดให้การรับน้องที่รุนแรงในสถาบันการศึกษาเป็นความผิดลหุโทษ (Misdemeanor) หรือบางรัฐกำหนดให้เป็นความผิดอุกฉกรรจ์ (Felony) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าอันตรายที่เกิดขึ้นนั้นมีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด ซึ่งรุ่นที่ผู้จัดกิจกรรมจะมีความผิดก็ต่อเมื่อมีเจตนาร้าย (Mens Rea) สัมพันธ์กับการกระทำ

ส่วนประเทศฝรั่งเศส มีการกำหนดให้การรับน้องในสถาบันการศึกษาที่ละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ว่าจะผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ย่อมเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งหากพิจารณาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 225-16-1 ของประเทศฝรั่งเศสแล้ว จะเห็นได้ว่า เพียงการชักนำให้บุคคลใดเข้าร่วมหรือจ่ายยอมต่อการกระทำที่น่าอับอายหรือทำลายศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นในกิจกรรมหรือการรวมกลุ่มกันในสถาบันการศึกษา ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ ย่อมเป็นความผิดตามมาตราดังกล่าวแล้ว ซึ่งสามารถควบคุมการจัดกิจกรรมการรับน้องให้อยู่ในขอบเขตได้ตั้งแต่ความเสียหายยังไม่เกิดขึ้น อันมีลักษณะเป็นการป้องกันความเสียหาย และช่วยลดอาชญากรรมได้ เนื่องจากเพียงการชักนำให้เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นการกระทำที่น่าอับอาย หรือละเมิดศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่างๆ ตามมา รัฐก็สามารถดำเนินคดีกับรุ่นที่ผู้กระทำความผิดได้โดยไม่ต้องรอให้เกิดความเสียหายขึ้นก่อน อีกทั้งยังแก้ปัญหาเรื่องความเสียหายต่อจิตใจ ซึ่งไม่ปรากฏทางกายภาพได้อีกด้วย โดยกรณีที่เกิดความเสียหายแก่กายก็ยังคงเป็นความผิดอาญาหากองค์ประกอบการกระทำความผิดเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องนั้นๆ

นอกจากนี้ กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศสล้วนกำหนดว่า ความยินยอมไม่อาจยกขึ้นเป็นข้ออ้างเพื่อปฏิเสธความรับผิดได้ในทุกกรณีอีกด้วย

การบัญญัติกฎหมายเพื่อควบคุมการจัดกิจกรรมการรับน้องเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย ไม่ว่าจะจะเป็นความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย หรือจิตใจ จึงควรกำหนดหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) กรณีความรับผิดของผู้จัดกิจกรรม

1. การชักนำให้ผู้ใดเข้าร่วมกิจกรรมการรับน้องที่ใช้ความรุนแรงหรือละเมิดศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์ย่อมเป็นความผิด หากรุ่นที่ผู้จัดกิจกรรมหรือบุคคลใดรู้ว่ากิจกรรมการรับน้องมีการใช้ความรุนแรงหรือละเมิดศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์ แล้วชักนำรุ่นน้องให้เข้าร่วมกิจกรรม ไม่ว่าจะโดยวิธีการใด ซึ่งอาจเป็นการชักนำโดยตรง หรือการกระทำโดยอ้อม เช่น การพูดจาในลักษณะกดดันให้รุ่นน้องยินยอมมาเข้าร่วมกิจกรรม หากไม่มาอาจมีผลกระทบต่อตนเองหรือต่อเพื่อนร่วมรุ่นกรณีเช่นนี้ก็ถือเป็นการชักจูงให้เข้าร่วมกิจกรรมแล้ว

2). ความยินยอมไม่สามารถยกเป็นข้ออ้างเพื่อปฏิเสธความรับผิดได้ เนื่องจากบางกรณี ผู้กระทำความผิดมักหลีกเลี่ยงเอาความยินยอมโดยสมัครใจของผู้เสียหายขึ้นเป็นข้ออ้างเพื่อยกเว้นความรับผิดของตน ซึ่งในกรณีของการรับน้อง ผู้เสียหายมักเป็นนักศึกษา ซึ่งอาจมีวุฒิภาวะไม่เพียงพอ หรือมีความคิดคะนอง และเห็นว่ากิจกรรมการรับน้องบางประเภทซึ่งมีการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นเรื่องที่ยอมรับได้ จึงอาจเข้าร่วมกิจกรรมโดยสมัครใจอย่างแท้จริง ดังนั้น การกำหนดให้ความยินยอมไม่สามารถนำมาเป็นข้ออ้างเพื่อปฏิเสธความรับผิด จึงเป็นข้อสำคัญที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดและช่วยป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้อีกช่องทางหนึ่ง

3). เมื่อเป็นความผิดตามกรณีดังกล่าวแล้ว หากเกิดความเสียหายประการอื่นที่เข้าองค์ประกอบความรับผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ผู้กระทำต้องรับผิดตามบทบัญญัติเรื่องนั้นๆ ด้วย หากการชักนำให้เข้าร่วมกิจกรรมการรับน้องที่มีการใช้ความรุนแรง หรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้น ผู้ที่ชักนำเป็นผู้ที่จัดกิจกรรมดังกล่าว และเกิดความเสียหายไม่ว่าจะเป็นอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกายของผู้เข้าร่วมกิจกรรม บุคคลนั้นย่อมต้องรับผิดในผลที่เกิดขึ้นนั้นด้วย เช่น ความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายสาหัส เป็นต้น

(2) กรณีความรับผิดของสถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษาเป็นนิติบุคคล ดังนั้น ความประสงค์ของนิติบุคคลย่อมแสดงออกผ่านทางผู้แทนนิติบุคคล¹⁸ นิติบุคคลจึงสามารถมีการกระทำได้และสามารถรับผิดทางอาญาได้ด้วย¹⁹

บางรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดให้สถาบันการศึกษามีหน้าที่จะต้องออกมาตรการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการจัดกิจกรรมการรับน้องที่รุนแรง หรือหากสถาบันการศึกษาไม่รายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึงการรับน้องที่รุนแรง ชมชู้คุกคาม ย่อมเป็นความผิดอาญา ส่วนประเทศฝรั่งเศสมีการกำหนดให้นิติบุคคลต้องรับผิดหากการจัดกิจกรรมที่ละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 225-16-1 เป็นการจัดกิจกรรมที่ผ่านการประชุมของคณะกรรมการหรือผู้แทนที่มีอำนาจของสถาบันการศึกษานั้น

เมื่อพิจารณาถึงแนวทางการกำหนดความรับผิดทางอาญากับปัญหาการจัดกิจกรรมการรับน้องที่เกิดขึ้นในประเทศไทยแล้ว เห็นว่า มหาวิทยาลัยต่างๆ ในประเทศไทย มีการกำหนดนโยบายหรือมาตรการในการจัดกิจกรรมการรับน้อง โดยมีเงื่อนไขในลักษณะเดียวกันว่า การ

¹⁸ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 70

¹⁹ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, ความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคล, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553), น. 69.

จัดกิจกรรมการรับน้องต้องอยู่ในขอบเขตของการเคารพสิทธิเสรีภาพ ไม่ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ใช่ความรุนแรง ไม่ตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ แต่ปัญหาการจัดกิจกรรมการรับน้องที่ก่อให้เกิดความเสียหายยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน การกำหนดนโยบายหรือมาตรการในการจัดกิจกรรมการรับน้องของสถาบันการศึกษาจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาการจัดกิจกรรมการรับน้องที่รุนแรงหรือละเมิดสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้ เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับแนวทางการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาตามที่ได้ศึกษามาแล้ว จะเห็นได้ว่า หากสถาบันการศึกษาไม่ได้ออกนโยบายหรือมาตรการในการควบคุมการรับน้องยังไม่ถึงกับเป็นเรื่องที่จะกระทบกระเทือนสังคม หากกำหนดให้การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันการศึกษาดังกล่าวเป็นความผิดอาญา อาจเป็นการเพิ่มภาระแก่กระบวนการยุติธรรมทางอาญามากจนเกินไป เนื่องจากการออกนโยบายหรือมาตรการดังกล่าว มีผลเพียงลงโทษทางวินัยแก่นักศึกษาที่ฝ่าฝืนได้เท่านั้น ไม่มีสภาพบังคับในทางกฎหมายอาญา และไม่อาจปราบปรามการจัดกิจกรรมการรับน้องที่ฝ่าฝืนระเบียบได้อย่างแท้จริง อีกทั้งยังมีมาตรการอื่นที่สามารถควบคุมการจัดกิจกรรมการรับน้องได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการกำหนดให้สถาบันการศึกษาต้องรับผิดชอบหากละเว้นหน้าที่ดังกล่าว จึงไม่สมควรบัญญัติกฎหมายให้สถาบันการศึกษาต้องรับผิดชอบหากไม่ออกมาตรการที่เหมาะสมเพื่อควบคุมกิจกรรมการรับน้อง

แต่หากสถาบันการศึกษารู้ถึงการจัดกิจกรรมการรับน้องที่มีการใช้ความรุนแรงหรือละเมิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และอนุญาตให้กิจกรรมดังกล่าวยังคงดำเนินต่อไปโดยไม่ดำเนินการใดๆ ย่อมเป็นกรณีที่สถาบันการศึกษาสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการรับน้องในลักษณะดังกล่าว สถาบันการศึกษาจึงควรต้องรับผิดชอบทางอาญาด้วย หากผู้แทนนิติบุคคล ซึ่งในสถาบันการศึกษาย่อมหมายความถึงอธิการบดี รู้ถึงการจัดกิจกรรมดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 ประกอบมาตรา 34 (1) กำหนดให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเท่านั้นที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ดังนั้น สถานศึกษาชั้นพื้นฐานอื่นย่อมไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ได้แก่

- 1). สถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2). สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา
- 3). สถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- 4). สถานศึกษาสังกัดหน่วยราชการอื่น

- 5). สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 6). วิทยาลัยชุมชน
- 7). โรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยต่างๆ

เมื่อสถาบันการศึกษาดังที่กล่าวมาแล้วนั้นไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล หากเกิดกรณีการจัดกิจกรรมรับน้องที่ขัดต่อกฎหมาย สถาบันการศึกษาจึงไม่อาจรับผิดชอบได้ ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดที่สถาบันการศึกษาดังกล่าวสังกัดอยู่ ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลสถาบันการศึกษาในสังกัดของตน จึงมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ หากมีการจัดกิจกรรมรับน้องที่ขัดต่อกฎหมายเกิดขึ้นในสถาบันการศึกษานั้นๆ

(3) กรณีความรับผิดชอบของบุคคลภายนอก

ประเทศสหรัฐอเมริกาบางรัฐกำหนดให้บุคคลภายนอกที่พบเห็นการจัดกิจกรรมการรับน้องที่รุนแรง มีการข่มขู่คุกคามผู้เข้าร่วมกิจกรรม ต้องรายงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ หากไม่รายงานย่อมมีความผิดทางอาญา แต่ประเทศฝรั่งเศสไม่มีการกำหนดความรับผิดชอบของบุคคลภายนอก

สำหรับกรณีดังกล่าว เห็นว่า การกำหนดให้บุคคลภายนอกมีหน้าที่ที่จะต้องรายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึงการรับน้องที่รุนแรง ละเมิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นความผิดอาญานั้น การกระทำดังกล่าวยังไม่ถือว่าเป็นเรื่องที่กระทบต่อสังคมและไม่ควรได้รับการอภัย หากกำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิด อาจไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน เนื่องจากจะเป็นการยากในการพิสูจน์ว่าบุคคลใดรู้เห็นถึงการจัดกิจกรรมรับน้องที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายแต่ไม่รายงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ หรือบางคนพบเห็นเหตุการณ์ดังกล่าวแต่ไม่ดำเนินการใดๆ ก็ย่อมหลุดพ้นจากการดำเนินคดีได้โดยง่าย เนื่องจากรัฐไม่สามารถสอดส่องบุคคลทุกคนได้ตลอดเวลา และหากจะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเฝ้าติดตามสอดส่องสำหรับกรณีดังกล่าว ก็ย่อมเป็นการเพิ่มภาระให้แก่กระบวนการยุติธรรมทางอาญามากจนเกินไป การกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาสำหรับบุคคลภายนอกจึงไม่สอดคล้องกับแนวทางการกำหนดความรับผิดชอบอาญา

(4) ลักษณะการกระทำที่เป็นการขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

การกำหนดให้การชักนำให้ผู้ใดเข้าร่วมกิจกรรมการรับน้องที่ใช้ความรุนแรงหรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นความผิดตามกฎหมายอาญา จำเป็นจะต้องมีการกำหนดว่าการจัดกิจกรรมรับน้องที่ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีลักษณะอย่างไร โดยจากการศึกษาถึงแนวคิดของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จะเห็นได้ว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นคุณค่าเฉพาะที่ผูกพันอยู่กับความเป็นมนุษย์ ซึ่งทุกคนมีคุณค่าดังกล่าวอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะมีความแตกต่างทางด้าน

เพศ เชื้อชาติ ศาสนา หรือคุณสมบัติอื่นใดก็ตาม โดยมนุษย์ทุกคนมีอำนาจที่จะกำหนดตนเองที่จะทำตามเป้าหมายของตน และบุคคลอื่นจะต้องให้ความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคล

การนิยามความหมายของคำว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” มักจะอธิบายในเชิงปฏิเสธ เช่น การทำให้ได้รับความอับอาย การกระทำที่ทารุณโหดร้าย หรือการลดคุณค่าของมนุษย์ให้เป็นเพียงวัตถุของการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นต้น การกำหนดว่าการจัดกิจกรรมรับน้องในลักษณะใดจะเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จึงต้องพิจารณาว่า การจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นการลดคุณค่า ลดเกียรติ หรือทำให้บุคคลอื่นรู้สึกด้อยค่า อับอาย ในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่ โดยการพิจารณาจากหลักเกณฑ์ดังกล่าว จะต้องพิจารณาเป็นกรณีไป ในที่นี้จึงยกตัวอย่างการจัดกิจกรรมรับน้องที่เป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ดังนี้

1). การให้ทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมในทางเพศ เช่น การให้รุ่นน้องที่เป็นเพศที่สามซึ่งทานยาที่มีผลให้หน้าอกมีขนาดใหญ่ขึ้น ถอดเสื้อต่อหน้าเพื่อนๆ และรุ่นพี่ โดยรุ่นพี่ยื่นหัวเราะการกระทำนั้น หรือการให้รุ่นน้องนอนเรียงกันและเอามือล้วงเข้าไปในกางเกงและจับอวัยวะเพศของเพื่อนที่นอนข้างๆ การให้แสดงท่าทางร่วมเพศ การให้ถอดเสื้อผ้าจนเหลือแต่ชุดชั้นใน การให้สัมผัสร่างกายกันระหว่างชายหญิง กิจกรรมดังกล่าว ล้วนเป็นการทำให้รุ่นน้องเกิดความรู้สึกอับอาย ถูกลดคุณค่าของความเป็นมนุษย์ จึงถือเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างหนึ่ง

2). การกระทำต่อรุ่นน้องในลักษณะที่เป็นการลดเกียรติ ไม่เคารพในความเป็นมนุษย์ หรือการทำให้บุคคลนั้นตกอยู่ในสถานะที่ต่ำต้อยกว่า เช่น การนำฟูกทองบด ปลาร้า เศษผัก มะเขือเทศ มาผสมรวมกันจนมีลักษณะคล้ายอุจจาระ แล้วปาดใส่หน้ารุ่นน้อง และบังคับให้รับประทาน หรือการบังคับให้รับประทานฟูกทองบดโดยใช้แปร่งขัดส้วม การใช้คำพูดที่รุนแรง หยาบคาย ช่มชู้ให้กลัว ส่งผลกระทบต่อจิตใจในระหว่างการจัดกิจกรรมรับน้อง ให้แปร่งฟันโดยใช้พริกแกง กะปิ และน้ำปลาผสมกัน เป็นต้น

จากที่กล่าวมา เป็นเพียงการยกตัวอย่างลักษณะการจัดกิจกรรมรับน้องที่ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่านั้น ซึ่งการจัดกิจกรรมรับน้องมีลักษณะที่หลากหลาย และแตกต่างกันไปตามแต่ละสถาบันการศึกษา ดังนั้น การพิจารณาว่าการจัดกิจกรรมรับน้องกรณีใดจะเป็นการขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือไม่นั้น ย่อมเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาเป็นกรณีไป โดยใช้หลักเกณฑ์ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

4.4.3.3 บทกำหนดโทษ

ประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐส่วนใหญ่กำหนดให้การรับน้องที่รุนแรงในสถาบันการศึกษาเป็นความผิดลหุโทษ (Misdemeanor) มีการกำหนดอัตราโทษที่แตกต่างกันไป แต่ส่วนใหญ่จะมีโทษจำคุกอยู่ระหว่าง 3 เดือน ถึง 12 เดือน ส่วนโทษปรับอยู่ระหว่าง 10 ดอลลาร์ ถึง

10,000 ดอลลาร์ ที่พบมากที่สุด คือปรับไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์ ส่วนประเทศฝรั่งเศสกำหนดโทษจำคุก 6 เดือน และปรับ 7,500 ยูโร ซึ่งหากเปรียบเทียบกันแล้ว ทั้งประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศส มีอัตราโทษจำคุกที่ใกล้เคียงกัน ส่วนโทษปรับนั้นประเทศฝรั่งเศสมีการกำหนดโทษปรับไว้สูงกว่าประเทศสหรัฐอเมริกา และเป็นการกำหนดโทษทั้งจำคุกและปรับ

การจัดกิจกรรมการรับน้องในประเทศไทย หากเกิดความเสียหายไม่ว่าจะเป็นความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย หรือเสรีภาพ ย่อมเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่ตั้งได้กล่าวมาแล้ว หากการรับน้องเป็นเหตุให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมถึงแก่ความตาย ผู้จัดกิจกรรมย่อมมีความผิดตามมาตรา 291 ฐานประมาทเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ซึ่งกำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี และปรับไม่เกิน 20,000 บาท หากเป็นกรณีที่ทำให้เกิดอันตรายแก่กาย ผู้จัดกิจกรรมย่อมมีความผิดตามมาตรา 295 ฐานทำร้ายร่างกาย ซึ่งกำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 4,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือตามมาตรา 300 ฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายสาหัส ซึ่งกำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนี้ หากเป็นกรณีความผิดต่อเสรีภาพ ตามมาตรา 309 และฐานกักขังหน่วงเหนี่ยว มาตรา 310 มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้น กรณีการชักนำบุคคลให้เข้าร่วมกิจกรรมการรับน้องที่รุนแรงหรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นกรณีที่มีความเสียหายยังไม่เกิดขึ้น บทกำหนดโทษของความผิดดังกล่าวจึงไม่ควรจะมีอัตราโทษที่สูงกว่ากรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นแล้วดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เมื่อพิจารณาประกอบกับบทกำหนดโทษของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศส มีอัตราโทษจำคุกใกล้เคียงกัน ส่วนอัตราโทษปรับของประเทศฝรั่งเศสสูงกว่าของประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนั้น การกำหนดอัตราโทษจำคุกให้ใกล้เคียงกับสองประเทศดังกล่าว คืออยู่ในช่วงระหว่าง 3 เดือน ถึง 12 เดือน ย่อมไม่เกินไปกว่าอัตราโทษจำคุกกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว ประกอบกับผู้กระทำความผิดในกรณีดังกล่าวมักจะเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่อาจกระทำความผิดไปเพราะเหตุศึคคะนอง รู้เท่าไม่ถึงการณ์ มิใช่เนื่องจากความชั่วร้ายแต่เพียงอย่างเดียว การกำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน จึงน่าจะเป็นอัตราโทษที่เหมาะสมอันมีลักษณะเป็นการข่มขู่ เพื่อยับยั้งไม่ให้นักศึกษาที่กระทำความผิดโดยการชักนำรุ่นน้องให้เข้าร่วมกิจกรรมการรับน้องที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายได้ และโทษจำคุกยังเป็นโทษที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดกลับตัวกลับใจได้²⁰ อีกด้วย

²⁰ หยุด แสงอุทัย, กฎหมายอาญา ภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 21 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556), น. 188.

นอกจากโทษจำคุกแล้ว ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศสต่างกำหนดอัตราโทษปรับไว้ด้วย โดยประเทศฝรั่งเศสกำหนดให้มีโทษปรับด้วยเสมอ ประเทศไทยก็ควรมีการกำหนดโทษปรับเพื่อให้เป็นทางเลือกเพื่อประกอบดุลยพินิจของผู้พิพากษา ว่าพฤติการณ์แห่งคดีนั้น ผู้กระทำความผิดสมควรได้รับโทษจำคุกหรือไม่ หรือโทษปรับเพียงอย่างเดียวก็เพียงพอแล้วที่จะลงโทษผู้กระทำความผิด สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา อัตราค่าปรับอยู่ระหว่าง 10 ดอลลาร์ ถึง 10,000 ดอลลาร์ หรือประมาณ 350 บาท ถึง 350,000 บาท แต่อัตราโทษปรับที่พบมากที่สุด คือ 1,000 ดอลลาร์ หรือประมาณ 35,000 บาท ส่วนประเทศฝรั่งเศสอัตราค่าปรับ คือ 7,500 ยูโร หรือประมาณ 300,000 บาท ซึ่งเป็นอัตราโทษปรับที่สูง เมื่อผู้กระทำความผิดในความผิดฐานดังกล่าวมักจะเป็นนักศึกษา ประกอบกับพิจารณาถึงสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบัน การกำหนดโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท จึงน่าจะเหมาะสมกับกรณีดังกล่าว

จากที่กล่าวมา บทกำหนดโทษที่เหมาะสมสำหรับความผิดของผู้ที่ชักนำให้ผู้ใดเข้าร่วมกิจกรรมการรับน้องที่ใช้ความรุนแรงหรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คือ จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ส่วนกรณีความรับผิดของสถาบันการศึกษานั้น เมื่อสถาบันการศึกษาเป็นนิติบุคคล จึงไม่สามารถลงโทษจำคุกได้ คงกำหนดโทษได้เพียงโทษปรับเท่านั้น สำหรับประเทศฝรั่งเศส มีการกำหนดให้โทษปรับที่นิติบุคคลจะได้รับ มีจำนวนเป็นห้าเท่าของอัตราโทษที่บุคคลธรรมดาต้องได้รับสำหรับความผิดฐานนั้นๆ ซึ่งเป็นกรณีที่เหมาะสมสำหรับนิติบุคคล เนื่องจากสามารถลงโทษปรับได้เพียงวิธีเดียว จึงจำเป็นต้องกำหนดอัตราโทษปรับให้สูงเพื่อให้มีผลเป็นการข่มขู่และยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิด และมีผลให้สถาบันการศึกษาสอดส่องดูแลไม่ให้เกิดการจัดกิจกรรมรับน้องที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ดังนั้น จึงควรกำหนดอัตราโทษสำหรับสถาบันการศึกษากรณีนี้รู้ถึงการรับน้องที่ฝ่าฝืนกฎหมายแต่อนุญาตให้กิจกรรมดังกล่าวดำเนินต่อไป โดยปรับไม่เกิน 500,000 บาท

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาถึงปัญหาของมาตรการควบคุมการจัดกิจกรรมรับน้องในประเทศไทย พบว่าบทบัญญัติของกฎหมายหรือมาตรการควบคุมอื่นที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดจากการจัดกิจกรรมรับน้องที่รุนแรงและละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้ เมื่อศึกษาถึงแนวทางการกำหนดความรับผิดชอบของประเศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศสแล้ว จึงเห็นว่าการกำหนดขอบเขตของการให้ความยินยอมในการเข้าร่วมกิจกรรม และการบัญญัติกฎหมายเพื่อใช้ควบคุมการจัดกิจกรรมให้อยู่ในขอบเขตที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย เป็นมาตรการที่เหมาะสมในการนำมาแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น

5.1 บทสรุป

ในช่วงเปิดการศึกษาใหม่ของสถาบันการศึกษาต่างๆ มักมีกิจกรรมที่รุ่นพี่จัดขึ้นเพื่อต้อนรับสมาชิกใหม่ที่เรียกว่า “การรับน้อง” ซึ่งเป็นประเพณีที่เกิดขึ้นยาวนานในสังคมไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้รุ่นน้องทำความรู้จักกับเพื่อนและรุ่นพี่ เกิดความผูกพัน มีความสมัครสมานสามัคคีกัน ต่อมาเริ่มมีการนำระบบโซตัส (SOTUS) เข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมการรับน้อง ซึ่งหลักการพื้นฐานของระบบโซตัสจะให้ความสำคัญเรื่องการเคารพผู้อาวุโส แต่ในความเป็นจริงกลับกลายเป็นกิจกรรมที่รุ่นพี่ใช้อำนาจในการบังคับข่มขู่ให้รุ่นน้องทำตามความต้องการของตน โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสม กดดันให้รุ่นน้องทำในสิ่งที่ไม่อยากทำ ใช้ความรุนแรง ทำร้ายร่างกาย บังคับให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้แสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทางเพศ อันเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ และขัดต่อหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่ง Klaus Stern อธิบายว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หมายถึงคุณค่าอันมีลักษณะเฉพาะ และเป็นคุณค่าที่มีความผูกพันอยู่กับความเป็นมนุษย์ ซึ่งบุคคลในฐานะที่เป็นมนุษย์ทุกคนได้รับคุณค่าดังกล่าวโดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงเพศ เชื้อชาติ ศาสนา วัย หรือคุณสมบัติอื่นๆ ของบุคคล” ซึ่งการรับน้องที่ไม่เหมาะสมดังที่กล่าวมา ถือว่าเป็นการทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของรุ่นน้องอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากการจัดกิจกรรมรับน้องในปัจจุบันมีลักษณะบีบบังคับให้ต้องปฏิบัติตามคำสั่งโดยไม่มีสิทธิตั้งคำถาม ซึ่งส่งผลกระทบต่อรุ่นน้อง บางครั้งร้ายแรงถึงขั้นเสียชีวิต หรือแม้ไม่ได้รับอันตรายแก่กาย แต่ก็ได้รับผลกระทบทางจิตใจอย่างรุนแรง เกิดความวิตกกังวล หวาดกลัว ซึ่งบางครั้งอาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตต่อไปในสังคมด้วย

เมื่อการจัดกิจกรรมการรับน้องก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น รุ่นที่ผู้จัดกิจกรรมก็มักจะหยิบยกความยินยอมขึ้นเป็นข้ออ้างในการปฏิเสธความรับผิดชอบ การให้ความยินยอมเป็นกรณีของผู้เสียหาย สละคุณธรรมทางกฎหมายโดยรู้ว่าจะเกิดผลอย่างไรตามมา ซึ่งคุณธรรมทางกฎหมายที่ผู้เสียหายจะสามารถสละได้ ต้องเป็นคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล การให้ความยินยอมที่จะนำมาเป็นข้ออ้างในการปฏิเสธความรับผิดชอบได้นั้น จะต้องเป็นความยินยอมที่ไม่มีข้อบกพร่อง กล่าวคือ เป็นความยินยอมที่ได้มาโดยสมัครใจและชัดแจ้ง ปราศจากการบังคับ ช่มชู้ หลอกลวง หรือสำคัญผิด โดยผู้ให้ความยินยอมต้องรู้ถึงสาระในการกระทำของตน รู้และยอมรับผลร้ายที่ตนจะต้องได้รับจากการให้ความยินยอมนั้น หรือที่เรียกว่าเป็นความยินยอมอันบริสุทธิ์นั่นเอง ความยินยอมจะต้องมีอยู่ก่อนการกระทำความผิดและต้องยังคงมีอยู่ตลอดเวลาที่กระทำความผิดนั้น โดยผู้ให้ความยินยอมต้องไม่ถอนความยินยอมไปเสียก่อน และที่สำคัญที่สุดคือ การให้ความยินยอมต้องไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีด้วย หากเป็นการให้ความยินยอมที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี เช่น การยินยอมให้บุคคลอื่นทำอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกาย ซึ่งคุณธรรมทางกฎหมายมุ่งคุ้มครองชีวิตมนุษย์อันเป็นคุณค่าสูงสุด ดังนั้น การให้ความยินยอมในลักษณะดังกล่าว จึงไม่ใช่ความยินยอมที่ถูกต้องตามกฎหมาย

ในการศึกษาเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาการจัดกิจกรรมการรับน้องที่รุนแรง ละเมิดสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จึงจำเป็นต้องศึกษาถึง มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ปัญหาของการบังคับใช้กฎหมายหรือมาตรการอื่นของประเทศไทย มาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศที่นำมาใช้ในการควบคุมการจัดกิจกรรมรับน้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์หาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา

(1) มาตรการควบคุมการจัดกิจกรรมรับน้องในประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยนั้น มีมาตรการควบคุมการรับน้องโดยใช้กฎหมาย ประกาศ หรือระเบียบของหน่วยงานและสถาบันการศึกษา โดยการรับน้องที่ก่อให้เกิดความเสียหายที่เห็นได้อย่างชัดเจน เช่น การช่มชู้รุ่นน้อง การทำร้ายร่างกาย การบังคับให้รุ่นน้องเข้าร่วมกิจกรรมโดยไม่อนุญาตให้กลับบ้าน หรือการจัดกิจกรรมที่เป็นอันตรายจนรุ่นน้องเสียชีวิต ย่อมมีความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายอาญา คือ

- 1). มาตรา 291 ฐานประมาทเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย
- 2). มาตรา 295 ฐานทำร้ายร่างกาย
- 3). มาตรา 297 ฐานทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส
- 4). มาตรา 300 ฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส
- 5). มาตรา 309 ความผิดต่อเสรีภาพ

- 6). มาตรา 310 ฐานห่วงใยเกี่ยวกับ
- 7). มาตรา 391 ฐานทำร้ายไม่เป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ
- 8). มาตรา 392 ฐานทำให้ตกใจกลัว

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 26 ยังกำหนดห้ามไม่ให้กระทำการทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็ก ห้ามบังคับขู่เข็ญ ชักจูง หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควร หรือแสดงออกในลักษณะลามกอนาจารไม่ว่าเพื่อการใด หากผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 78 กำหนดให้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากบทบัญญัติของกฎหมายที่ได้กล่าวมาแล้ว กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสถาบันการศึกษาต่างๆ ได้ออกประกาศเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ โดยมีการกำหนดนโยบายและมาตรการในการจัดกิจกรรม เช่น ต้องเคารพสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ไม่มีความรุนแรง หรือการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในความรับผิดชอบและความดูแลของคณาจารย์ ต้องจัดกิจกรรมให้มีลักษณะสร้างสรรค์ ไม่ขัดต่อระเบียบ วัฒนธรรมและมารยาทที่ดีของสังคม การเข้าร่วมกิจกรรมต้องเป็นไปโดยความสมัครใจ โดยแต่ละสถาบันการศึกษา ได้กำหนดระเบียบเพื่อให้นักศึกษาปฏิบัติตาม หากฝ่าฝืนจะถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัย ซึ่งโทษทางวินัยมี 4 สถาน คือ ไล่ออก ให้พักการศึกษาหรือพักการเสนอขออนุมัติปริญญา มีกำหนดไม่เกิน 2 ปีการศึกษา ทำทัณฑ์บน และว่ากล่าวตักเตือน

(2) ปัญหาของมาตรการควบคุมการจัดกิจกรรมรับน้องในประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่า มาตรการควบคุมการจัดกิจกรรมรับน้องในประเทศไทย คือ บทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และประกาศหรือระเบียบของมหาวิทยาลัยต่างๆ ยังคงมีปัญหาในด้านการบังคับใช้กฎหมาย ทำให้ไม่สามารถควบคุมการจัดกิจกรรมรับน้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปัญหาที่พบ มีดังต่อไปนี้

- 1). การอ้างความยินยอมในกรณีที่ผู้เสียหายสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมรับน้องในกรณีความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ ผู้จัดกิจกรรมมักอ้างว่าได้สอบถามความสมัครใจของรุ่นน้องแล้ว ซึ่งความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพเป็นความผิดที่มีเรื่องความยินยอมของผู้เสียหายเป็นข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด หากผู้เสียหายให้ความยินยอมยอมทำให้องค์ประกอบภายนอกของความผิดอาญาไม่บริบูรณ์ เมื่อความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพเป็นความผิดที่มุ่งต่อการทำร้ายเจตนาในการตกลงใจหรือเคลื่อนไหวร่างกายของบุคคล หากผู้เสียหายให้ความยินยอม ก็ไม่เป็นการฝ่าฝืนเจตนาหรือขัดต่ออิสรภาพในการเคลื่อนไหวร่างกาย การกระทำนั้นก็จะเป็นการกระทำที่ขาดองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด ส่วนกรณีความผิดต่อชีวิตร่างกาย หากเกิดความเสียหายอย่างรุนแรง

ถึงขั้นอันตรายสาหัส ย่อมไม่อาจอ้างความยินยอมได้ เพราะขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี แต่หากเกิดอันตรายแก่ร่างกายเพียงเล็กน้อย ก็เป็นกรณีที่สามารอ้างความยินยอมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี แต่อย่างไรก็ตาม นักนิติศาสตร์บางท่านยังให้ความเห็นว่า แม้เป็นการหยอกล้อกัน ก็อาจไม่ใช่การให้ความยินยอมก็เป็นได้ เพราะอาจอยู่ในลักษณะของความจำยอม

2). การขาดสภาพบังคับทางกฎหมาย ในส่วนของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 จะให้ความคุ้มครองเฉพาะเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ และไม่คุ้มครองเด็กที่บรรลุนิติภาวะโดยการสมรสด้วย ดังนั้น หากผู้เข้าร่วมกิจกรรมการรับน้องมีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ก็ย่อมไม่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติดังกล่าว นอกจากนี้ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการและประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาก็เป็นเพียงแต่ประกาศที่กำหนดนโยบายและมาตรการในการจัดกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ของสถาบันอุดมศึกษา หากสถาบันอุดมศึกษาไม่ปฏิบัติตาม ก็ไม่มีผลในทางกฎหมายแต่อย่างใด ส่วนมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่ได้ออกประกาศหรือระเบียบในการจัดกิจกรรมการรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ ก็กำหนดบทลงโทษของการจัดกิจกรรมรับน้องที่เป็นการฝ่าฝืนไว้เพียงการลงโทษทางวินัย ซึ่งเป็นโทษที่ไม่มีผลบังคับทางกฎหมาย และไม่รุนแรงพอที่จะควบคุมไม่ให้มีการจัดกิจกรรมรับน้องที่รุนแรง หรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้

3). การขาดกฎหมายเฉพาะเรื่องการรับน้อง โดยกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน จะรองรับเฉพาะกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นต่อชีวิต ร่างกาย หรือเสรีภาพของผู้เข้าร่วมกิจกรรมเท่านั้น หากเป็นกรณีที่เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพ หรือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แต่ไม่เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย ก็ไม่มีบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญามาคุ้มครอง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ได้รับความเสียหายย่อมฟ้องร้องในทางแพ่งฐานละเมิดได้เท่านั้น และกฎหมายที่มีอยู่ก็เป็นการแก้ปัญหาเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว แต่ไม่มีผลเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายขึ้นแต่อย่างใด

4). การจัดกิจกรรมการรับน้องเป็นประเพณีที่สืบต่อกันมายาวนาน โดยระยะหลังมีการนำระบบโซเชียลมาใช้ รุ่นพี่สามารถใช้อำนาจเหนือรุ่นน้อง เมื่อจัดกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวจากรุ่นสู่รุ่น ก็เกิดการปลูกฝังว่าหากเป็นสมาชิกใหม่จะต้องจำยอมให้รุ่นพี่กดขี่ และเมื่อตนได้ขึ้นเป็นรุ่นพี่ก็จะมีอำนาจเหนือรุ่นน้อง ทำให้การรับน้องโดยใช้ระบบโซเชียลมีการใช้ความรุนแรง ละเมิดสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มากยิ่งขึ้น โดยสมาชิกใหม่ที่ถูกระทำก็จะไม่กล้าโต้แย้งเพราะคิดว่าเป็นเรื่องที่ต้องจำยอม เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นก็ไม่กล้าแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานตำรวจ เนื่องจากกลัวว่าจะเกิดผลกระทบต่อตนเอง เช่น กลัวว่าจะไม่สามารถเข้าร่วมกลุ่มได้ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงไม่สามารถดำเนินคดีกับรุ่นพี่ผู้จัดกิจกรรม และยังคงเกิดเป็นปัญหาต่อไป

(3) มาตรการควบคุมการจัดกิจกรรมการรับน้องในต่างประเทศ

ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศสเป็นประเทศที่มีการจัดกิจกรรมรับน้อง และเกิดความเสียหายตามมา จนเกิดการรณรงค์ต่อต้านการรับน้อง และมีกฎหมายต่อต้านการรับน้อง ในที่สุด

1). ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกามีการกำหนดให้การจัดกิจกรรมการรับน้องที่รุนแรง มีการข่มขู่คุกคาม เป็นความผิดอาญา โดยหลายรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกามีการกระทำใน ลักษณะดังกล่าวเป็นความผิดตาม Anti-Hazing Law โดยจะมุ่งเน้นที่การจัดกิจกรรมรับน้องที่ใช้ความ รุนแรงจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายทางกายต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม รัฐส่วนใหญ่กำหนดให้การจัดกิจกรรม การรับน้องที่รุนแรงเป็นความผิดลหุโทษ (Misdemeanor) แต่หากอันตรายที่เกิดขึ้นนั้นมีความ ร้ายแรงถึงขั้นเป็นอันตรายสาหัส บางรัฐก็กำหนดให้เป็นความผิดอุกฉกรรจ์ (Felony) โดย Anti-Hazing Law ของประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดว่าการกระทำการใดๆ อันเป็นการก่อให้เกิดอันตราย ทางกายแก่นักศึกษา หรือเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายแก่นักศึกษา เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนหรือเป็นเงื่อนไข ในการเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม หรือองค์กร ย่อมเป็นความผิด เช่น การกลั่นแกล้งรังแก ใช้กำลัง ประทุษร้าย การบังคับให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น

นอกจากความรับผิดทางอาญาของผู้จัดกิจกรรมการรับน้องแล้ว บางรัฐของ ประเทศสหรัฐอเมริกายังกำหนดให้สถาบันการศึกษาและบุคคลภายนอกต้องรับผิดชอบ หาก สถาบันการศึกษาไม่กำหนดมาตรการป้องกันการรับน้องที่รุนแรงโหดร้าย และบุคคลภายนอกที่พบ เห็นเหตุการณ์การรับน้องที่รุนแรงโหดร้ายแล้วไม่แจ้งให้หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบ

โทษของการจัดกิจกรรมการรับน้องที่รุนแรงโหดร้ายนี้ แต่ละรัฐมีการกำหนด อัตราโทษที่แตกต่างกันออกไป โดยขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดขึ้น แต่อัตราโทษ จำคุกที่พบมากที่สุดจะอยู่ระหว่าง 3 เดือน ถึง 12 เดือน ส่วนอัตราโทษปรับอยู่ที่ 1,000 ดอลลาร์

2). ประเทศฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศสบัญญัติความรับผิดทางอาญากรณีการจัดกิจกรรมการรับน้อง อยู่ในประมวลกฎหมายอาญาของฝรั่งเศส (The French Penal Code) โดยเป็นความผิดฐาน Bizutage มาตรา 225-16-1 กำหนดว่า บุคคลใดชักนำให้ผู้อื่นเข้าร่วมหรือจำยอมต่อการกระทำอันน่า อับอายหรือทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในกิจกรรมหรือการรวมกลุ่มที่จัดขึ้นโดยสถาบันการศึกษา ไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ ต้องระวางโทษจำคุก 6 เดือน และปรับ 7,500 ยูโร โดยผู้กระทำ ความผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา 225-16-2 หากเป็นการกระทำต่อบุคคลที่มีความบกพร่อง

อันเนื่องมาจากอายุ ความเจ็บป่วย ความอ่อนแอ ความพิการทางจิตซึ่งปรากฏทางกายภาพ หรือการตั้งครุภรณ์ซึ่งเห็นประจักษ์ และผู้กระทำความผิดรู้ถึงความบกพร่องนั้น

นอกจากนี้ นิติบุคคลยังต้องรับผิดชอบการกระทำดังกล่าวจัดขึ้นโดยผ่านการประชุมของคณะกรรมการหรือผู้แทนที่มีอำนาจของนิติบุคคลนั้นด้วย

(4) แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา

จากการศึกษาถึงปัญหาของมาตรการควบคุมการจัดการรับน้องในประเทศไทย และมาตรการของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศส สามารถวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้

1). การกำหนดขอบเขตของการให้ความยินยอมในการเข้าร่วมกิจกรรมการรับน้อง

สำหรับความผิดต่อชีวิตและความผิดต่อร่างกายกรณีอันตรายสาหัส แม้รุ่นน้องผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะยินยอมด้วยความสมัครใจ ปราศจากการบังคับข่มขู่ หลอกลวง หรือสำคัญผิด แต่กรณีดังกล่าวไม่สามารถหิบบกความยินยอมขึ้นเป็นข้ออ้างเพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบได้เลย เนื่องจากการให้ความยินยอมที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ส่วนกรณีความผิดต่อร่างกายเพียงเล็กน้อยและความผิดต่อเสรีภาพ จะสามารถยกความยินยอมขึ้นเป็นข้ออ้างได้ก็ต่อเมื่อ ความยินยอมนั้นเกิดจากความสมัครใจอย่างแท้จริง ไม่มีการกดดันทางอ้อม เป็นความยินยอมอันบริสุทธิ์ และความยินยอมนั้นมีขอบเขตเพียงเท่าที่ตรงกับประสงค์ที่แท้จริงของผู้ให้ความยินยอม กล่าวคือ การยินยอมเข้าร่วมกิจกรรม ย่อมมีขอบเขตเพียงยินยอมเข้าร่วมทำกิจกรรมเท่านั้น แต่ไม่ใช่การยินยอมให้ทำร้ายร่างกาย หรือบังคับให้กระทำการใดๆ

2). การกำหนดความรับผิดทางอาญา

ในการกำหนดให้การกระทำใดเป็นความผิดอาญานั้น ย่อมต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ในการกำหนดความรับผิดทางอาญา ซึ่งการจัดกิจกรรมการรับน้องที่รุนแรงและละเมิดสิทธิเสรีภาพหรือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้น เป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสังคม เป็นอาชญากรรมร้ายแรงที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย และจิตใจ เป็นการกระทำที่บุคคลในสังคมไม่อาจให้อภัยได้ การกำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญายังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษ เนื่องจากจะมีผลเป็นการข่มขู่ให้รุ่นพี่ผู้จัดกิจกรรมเกิดความเกรงกลัว และมีความระมัดระวังในการจัดกิจกรรมมากขึ้น ทั้งไม่เป็นการลดการกระทำที่สังคมเห็นว่าเป็นสิ่งดีงามให้น้อยลงอีกด้วย เนื่องจากการกำหนดความรับผิดทางอาญาดังกล่าว เป็นการกำหนดให้การจัดกิจกรรมรับน้องที่รุนแรง ละเมิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่านั้นที่เป็นความผิด สำหรับการจัดกิจกรรมรับน้องที่เป็นประเพณีอันดีงามก็ยังคงอยู่ต่อไป และที่สำคัญที่สุดคือ มาตรการอื่นๆ ตามที่ได้ศึกษามา ไม่

สามารถแก้ปัญหาได้ จึงเหลือเพียงการกำหนดให้เป็นความผิดอาญาเท่านั้น ดังนั้น การจัดกิจกรรมรับน้องที่มีความรุนแรงและละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จึงสมควรที่จะได้รับการกำหนดให้เป็นความผิดอาญา

ซึ่งจากการศึกษากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศส ประกอบกับการพิจารณาถึงปัญหาของประเทศไทยแล้ว จึงเห็นว่าควรมีการกำหนดให้การชักนำให้ผู้ใดเข้าร่วมกิจกรรมรับน้องที่ใช้ความรุนแรงหรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ย่อมเป็นความผิด โดยความยินยอมไม่สามารถยกเป็นข้ออ้างเพื่อปฏิเสธความรับผิดได้ และเมื่อเป็นความผิดตามกรณีดังกล่าวแล้ว หากเกิดความเสียหายประการอื่นที่เข้าองค์ประกอบความรับผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ผู้กระทำความผิดต้องรับผิดตามบทบัญญัติเรื่องนั้นๆ ด้วย

การพิจารณาว่าการจัดกิจกรรมรับน้องในลักษณะใดที่เป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้น ควรจะต้องพิจารณาเป็นกรณีไป โดยการจัดกิจกรรมรับน้องที่ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อาจเป็นการให้ทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมในทางเพศ การกระทำต่อรุ่นน้องในลักษณะที่เป็น การลดเกียรติ ไม่เคารพในความเป็นมนุษย์ หรือการทำให้บุคคลนั้นตกอยู่ในสถานะที่ต่ำต้อยกว่า เป็นต้น

ส่วนสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับการจัดกิจกรรมการรับน้องมากที่สุดนั้น หากสถาบันการศึกษาโดยผู้แทนของสถาบันศึกษารู้ถึงการจัดกิจกรรมการรับน้องที่มีการใช้ความรุนแรงหรือละเมิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และอนุญาตให้กิจกรรมดังกล่าวยังคงดำเนินต่อไปโดยไม่ดำเนินการใดๆ ย่อมเป็นกรณีที่สถาบันการศึกษาสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมรับน้องในลักษณะดังกล่าว สถาบันการศึกษาจึงควรต้องรับผิดในกรณีดังกล่าวด้วย

สำหรับโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น เมื่อพิจารณาถึงโทษตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศส ประกอบกับผู้กระทำความผิดในกรณีดังกล่าวมักเป็นนักศึกษาซึ่งอาจกระทำความผิดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อัตราโทษจึงควรเป็นไปเพื่อข่มขู่ให้รุ่นพี่ผู้จัดกิจกรรมเกรงกลัว จึงเห็นควรกำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนกรณีสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นนิติบุคคลนั้น ไม่สามารถลงโทษจำคุกได้ คงลงได้แต่เพียงโทษปรับเท่านั้น จึงควรกำหนดค่าปรับไม่เกิน 500,000 บาท

5.2 ข้อเสนอแนะ

เมื่อศึกษาถึงปัญหาของมาตรการควบคุมการจัดกิจกรรมรับน้องที่รุนแรง ละเมิดสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่มีอยู่ในประเทศไทย และความเสียหายจากการจัดกิจกรรมรับ

น้องที่เกิดขึ้น ประกอบกับการศึกษาแนวทางการควบคุมการจัดกิจกรรมรับน้องของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศสแล้ว เห็นควรเสนอแนะแนวทางในการควบคุมการจัดกิจกรรมรับน้องให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1). กำหนดขอบเขตของการให้ความยินยอม กล่าวคือ เมื่อการกระทำความผิดเกิดขึ้น รุ่นพี่ผู้จัดกิจกรรมมักอ้างว่ารุ่นน้องที่เข้าร่วมกิจกรรมให้ความยินยอมแล้วด้วยความสมัครใจ เพื่อเป็นข้ออ้างปฏิเสธความรับผิดชอบ แต่ความยินยอมนั้นไม่สามารถหยิบยกขึ้นอ้างได้อย่างไม่มีขอบเขต อีกทั้งการให้ความยินยอมไม่ได้ทำให้รุ่นพี่ผู้จัดกิจกรรมจะให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกระทำการใดก็ได้ การให้ความยินยอมมีขอบเขตเพียงเท่าที่ตรงกับความประสงค์ที่แท้จริงของผู้ให้ความยินยอมเท่านั้น หากการกระทำความผิดของรุ่นพี่เป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือความประสงค์อันแท้จริงของการให้ความยินยอมแล้ว ก็ไม่สามารถยกความยินยอมมาเป็นข้ออ้างในการปฏิเสธความรับผิดชอบได้ นอกจากนี้ ยังต้องเป็นความยินยอมอันบริสุทธิ์อย่างแท้จริง การให้ความยินยอมเนื่องจากถูกกดดันหรือข่มขู่ในทางอ้อม แม้ไม่ใช่การบังคับอย่างชัดเจน เช่น การบอกว่าถ้าไม่เข้าร่วมกิจกรรมจะส่งผลกระทบต่อเพื่อนในกลุ่มกรณีเช่นนี้ย่อมไม่เป็นความยินยอมที่แท้จริงที่จะยกเป็นข้ออ้างในการปฏิเสธความรับผิดชอบได้ และกรณีความผิดต่อชีวิตหรือความผิดต่อร่างกายถึงอันตรายสาหัส ย่อมไม่สามารถยกความยินยอมมาเป็นข้ออ้างปฏิเสธความผิดได้ไม่ว่ากรณีใดๆ เนื่องจากเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี

2). การบัญญัติกฎหมายเพื่อควบคุมไม่ให้มีการจัดกิจกรรมการรับน้องที่รุนแรง ละเมิดสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยการกำหนดให้ การชักนำให้ผู้ใดเข้าร่วมกิจกรรมการรับน้องที่ใช้ความรุนแรงหรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ย่อมเป็นความผิด โดยความยินยอมไม่สามารถยกเป็นข้ออ้างเพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบได้ และเมื่อเป็นความผิดตามกรณีดังกล่าวแล้ว หากเกิดความเสียหายประการอื่นที่เข้าองค์ประกอบความรับผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ผู้กระทำต้องรับผิดชอบตามบทบัญญัติเรื่องนั้นๆ ด้วย หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ส่วนสถาบันการศึกษา หากรู้ถึงการจัดกิจกรรมรับน้องที่มีการใช้ความรุนแรงหรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และอนุญาตให้กิจกรรมดังกล่าวยังคงดำเนินต่อไปโดยไม่ดำเนินการใดๆ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500,000 บาท

กล่าวโดยสรุป ควรกำหนดความผิดฐานชักนำให้เข้าร่วมกิจกรรมรับน้องอันเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

มาตรา ... ผู้ใดชักนำบุคคลอื่นให้เข้าร่วมกิจกรรมการรับน้องที่ใช้ความรุนแรงหรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่สถาบันการศึกษานั้นสังกัดอยู่ หากรู้ถึงการจัดกิจกรรมที่เป็นความผิดตามวรรคแรกแล้ว อนุญาตให้กิจกรรมดังกล่าวดำเนินต่อไป ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500,000 บาท

3). นอกจากการกำหนดขอบเขตของการให้ความยินยอม และการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เนื่องจากบุคคลบางกลุ่มยังเข้าใจว่าการจัดกิจกรรมรับน้องเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมา เป็นเรื่องที่ต้องยอมรับและปฏิบัติตาม ดังนั้น แม้มีกฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญา แต่หากผู้ถูกระทำ หรือผู้ที่พบเห็นการกระทำความผิดไม่คิดว่าเป็นเรื่องที่จะต้องดำเนินการทางกฎหมาย และไม่แจ้งให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐก็ไม่อาจทราบถึงการกระทำความผิดดังกล่าวได้ จึงควรต้องมีการเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนทั่วไปทราบว่า การรับน้องซึ่งเป็นประเพณีอันดีงามที่ควรปฏิบัติสืบทอดกันที่แท้จริงเป็นอย่างไร ส่วนการรับน้องที่เป็นการใช้ความรุนแรงหรือละเมิดสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลอื่นนั้น เป็นสิ่งที่ไม่สมควรกระทำ ต้องห้ามตามกฎหมาย และไม่ควรจะมีอยู่ในประเพณีการรับน้องของประเทศไทย และให้ประชาชนทุกคนร่วมกันสอดส่อง และแจ้งแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ทราบหากพบเห็นการจัดกิจกรรมรับน้องในลักษณะดังกล่าว

4). เพื่อเป็นการลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมรับน้องในระหว่างที่ยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมให้การกระทำดังกล่าวมาเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการปรับใช้กฎหมายอาญาเท่าที่มีอยู่เพื่อควบคุมการจัดกิจกรรมรับน้องให้อยู่ในขอบเขตเท่าที่จะสามารถทำได้ โดยนำแนวทางการกำหนดขอบเขตเรื่องความยินยอมมาปรับใช้เมื่อมีการกระทำความผิดและผู้จัดกิจกรรมยกเอาความยินยอมของรุ่นน้องที่เข้าร่วมกิจกรรมมาใช้ในการปฏิเสธความรับผิดชอบ เพื่อให้มีการบังคับใช้กฎหมายอาญาที่มีอยู่อย่างจริงจัง ซึ่งอาจมีผลช่วยให้ผู้จัดกิจกรรมเกิดความเกรงกลัว และอาจลดปัญหาการจัดกิจกรรมรับน้องที่มีความรุนแรงหรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ลงได้บ้างในระหว่างที่ยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับกรณีนี้โดยเฉพาะ

บรรณานุกรม

หนังสือและบทความในหนังสือ

- เกียรติขจร วัจนสวัสดิ์. คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1 บทบัญญัติทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: พลสยาม พรินติ้ง, 2551.
- คณิต ณ นคร. กฎหมายอาญา ภาคความผิด. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2549.
- _____. กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2554.
- คณิน บุญสุวรรณ. คู่มือการใช้สิทธิของประชาชน. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ, 2547.
- จิตติ ติงศภัทย์. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1 ตอน 2. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: แสงทองการพิมพ์, 2518.
- ชาตรี ศรีนวลนัต และ วันชัย ศรีนวลนัต. คำอธิบายกฎหมาย เรื่อง ความยินยอมในคดีอาญา ความผิดอันยอมความได้. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ประชุมช่าง, 2528.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. กฎหมายอาญา หลักและปัญหา. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.
- _____. คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2557.
- นายชาติสังคม. วิพากษ์ว้าก. กรุงเทพมหานคร: ศยาม, 2554.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2552.
- ปกป้อง ศรีสนิท. กฎหมายอาญาขั้นสูง. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2559.
- พจน์ สะเพียรชัย. นโยบายและแนวทางการรับน้องใหม่และการประชุมเชียร์. กรุงเทพมหานคร: กองบริการการศึกษาสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2535.
- วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2538.
- สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. ความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.
- หยุด แสงอุทัย. กฎหมายอาญา ภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556.
- อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ. ทฤษฎีอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2556.

วิทยานิพนธ์

กมลชัย รัตนสกาวงศ์. “ความยินยอมในกฎหมายอาญา.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.

ชัชชิน ระงับภัย. “ความรับผิดชอบทางอาญาของแพทย์กรณีการทดลองต่อมนุษย์.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.

สุรียา งามสำเร็จ. “รูปแบบและผลกระทบของการต้อนรับน้องใหม่ของนิสิตใหม่มหาวิทยาลัยบูรพา.” ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547.

บทความวารสาร

จิตติ ดิงศภัทย์. “ความยินยอมไม่ทำให้เป็นความผิด.” วารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปีที่ 3. ฉบับที่ 2. (2520) : 56.

ไพจิตร ปุญญพันธ์. “ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความยินยอมของผู้เสียหาย.” ตุลพาห. เล่ม 1. ปีที่ 20. (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2516) : 35.

วรรณวิมล ปรีชาสุชาติ. “ปฏิวัติการรับน้องใหม่ ด้วยพลังใจของทุกคน.” วารสารปรีชาติ. ปีที่ 10. ฉบับที่ 2. (ตุลาคม 2540- มีนาคม 2541) : 41.

ศิริภา จันทร์เกื้อ จารุวรรณ สุกุลคู และ จตุพล ยงสร. “ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการประชุมเชียร์และรับน้องใหม่ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่.” วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ปีที่ 5. ฉบับที่ 2. (กรกฎาคม-ธันวาคม 2556) : 74.

สุรสิทธิ์ แสงวีโรจนพัฒน์. “ความยินยอมที่พึงสันนิษฐานได้ตามกฎหมายอาญาเยอรมัน.” บทบัณฑิตย. เล่มที่ 60 ตอนที่ 4. (ธันวาคม 2547) : 160.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กระปุกดอทคอม. “แฉรับน้องสถาบันดังที่หัวหินสุดเลื่อม บังคับน้องกระแทกถอดเสื้อต่อหน้าเพื่อนผู้ชาย.” <https://highlight.kapook.com/view/156056>, 2 กรกฎาคม 2560.

_____ . “รับน้องมหาโหด จับทั้งตั้งเลือดคั่งในสมอง.” <http://highlight.kapook.com/view/30178>, 19 กุมภาพันธ์ 2558.

คมชัดลึกออนไลน์. “ผลชันสูตรรับน้องตาย! ไม่พบรอยทำร้ายร่างกาย.” <http://www.komchadluek.net/detail/20140901/191252.html>, 1 มีนาคม 2558.

ไทยรัฐออนไลน์. “กรอกเหล้ารับน้อง อ้วกเป็นเลือด-ตาย.” <http://www.thairath.co.th/content/446918>, 1 มีนาคม 2558.

นรรัชต์ ฝันเชียร. “ความหมายของกิจกรรมรับน้อง.” <http://www.oknation.net/blog/womenfreedom/2007/06/07/entry-5>, 15 กุมภาพันธ์ 2558.

ผู้จัดการรายวัน. “อีกแล้ว! หายนะ เมื่อรุ่นพี่มอบความตายให้รุ่นน้อง.” <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9570000100766>, 19 กุมภาพันธ์ 2558.

มาลัยอิสรา. “ความหมายของกิจกรรมรับน้อง.” <http://www.oknation.net/blog/womenfreedom/2007/06/07/entry-5>, 19 กุมภาพันธ์ 2558.

Sportman. “แห่แฉสารพัดวิธี รับน้องโหดอุเทน.” <http://www.thailandsusu.com/webboard/index.php?topic=55639.0;wap2>, 19 กุมภาพันธ์ 2558.

เอกสารอื่นๆ

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ และฝ่ายกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. “รายงานวิจัยฉบับที่ 71 ผลกระทบของการจัดกิจกรรมการรับน้องใหม่ และประชุมเชียร์.” มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2541.

BOOKS

H.L.A. Hart. Law, Liberty and Morality. California: Stanford University Press, reprinted 1965.

Hank Nuwer. Broken Pledges. Marietta: Longstreet Press, 1990.

Hank Nuwer. Wrongs of Passage: Fraternities, Sororities, Hazing and Binge Drinking. Bloomington: Indiana University Press, 1999.

Herbert L. Packer. The Limits of the Criminal Sanction. California: Stanford University Press, 1968.

Ruth Sterner. The History of Hazing in American Higher Education. N.p.: Oregon State University, 2008.

ARTICLES

Gregory E. Rutledge. "Hell Night hath no Fury like a pledge scorned....and injured: Hazing litigation in U.S. Colleges and Universities." Journal of College and University Law. Vol.25. (1998-1999) : 362.

Gregory S. Parks, Shayne E. Jones and Matthew W. Hughey. "Hazing as Crime: An empirical analysis of criminological antecedents." Law & Psychol. Review. Vol.39. (2014-2015) : 1.

Marc Edelman. "How to prevent high school Hazing: a legal, ethical and social primer." North Dakota Law Review. Vol.81. (2005) : 309.

Michael Houseman. "Is this play? Hazing in French Preparatory Schools." Focaal – European Journal of Anthropology. (2001) : 39.

Nicole Somers. "College and university for the dangerous yet time-honored tradition of hazing in fraternities and student athletics." Journal of College and University Law. Vol.33, (2006-2007) : 654.

R. Brain Crow and Scott R. Rosner "Institutional and organizational Liability for Hazing in intercollegiate and professional team sports." St. John's Lw Review. Vol.76. (2002) : 87.

Scott R. Rosner and R. Brian Crow. "Institutional Liability for Hazing in interscholastic Sports." Houston Law Review. Vol.39. (2002-2003) : 276.

Susan J. Curry. "Hazing and the "Rush" Toward Reform: Responses from Universities, Fraternities, State Legislatures, and the Court." Journal of College and University Law. Vol.16. (1989-1990) : 94.

NEWSPAPERS

Susannah Herbert. “France to curb crule and unusual hazing.” The Daily Telegraph. (September 12, 1997) : A16.

ELECTRONIC MEDIAS

Alice Declercq, Margaux detry and Louise Vankueken. “Crazy Hazings.” <http://eurobeats.wordpress.com/2012/09/28/crazy-hazings/>, August 20, 2016.

Cabinet ACI, “Le bizutage : définition et sanctions,” <http://www.cabinetaci.com/droit-penal/droit-penal-special/le-bizutage/>, July 10, 2017.

Colleen McGlone and George R. Schaefer. “After The Haze: Legal Aspects of Hazing.” <http://www.entsportslawjournal.com/articles/10.16997/eslj.64/>, July 23, 2016.

Matthew Warren. “Female students are ‘main victims of hazing.’” <http://www.thelocal.fr/20110914/1154>, August 20, 2016.

Nichole M Knutson, Kathryn Shirley Akers, Christopher Keith Ellis and Kelly D. Bradley. “Applying the Rasch Model to Explore New College Sorority and Fraternity Members' Perceptions of Hazing Behavior.” http://www.uky.edu/~kdbrad/MWERA_Nikki.pdf, June 12, 2016.

Séverin Graveleau. “Le bizutage, un délit peu condamné.” http://www.lemonde.fr/campus/article/2016/09/22/le-bizutage-un-delit-peu-condamne_5001930_4401467.html, November 15, 2016.

Sophie Inge. “Elite French students on trial for ‘blood hazing’.” <http://www.thelocal.fr/20140603/prosecutors-want-conviction-for-blood-letters-hazing>. November 10, 2016.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวพิณพลอย สุทินประภา
วันเดือนปีเกิด	3 สิงหาคม 2532
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2553: นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2554: เนติบัณฑิตไทย สมัยที่ 64 สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ปีการศึกษา 2555: สอบผ่านหลักสูตรวิชาว่าความ รุ่นที่ 39 สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภา ทนายความ
ตำแหน่ง	ผู้ช่วยผู้พิพากษา สำนักงานศาลยุติธรรม
ผลงานทางวิชาการ	พิณพลอย สุทินประภา. “ความยินยอมในทางอาญา : ศึกษากรณีรับน้องที่ขัดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559.
ประสบการณ์ทำงาน	2559 – ปัจจุบัน ผู้ช่วยผู้พิพากษา สำนักงานศาล ยุติธรรม